

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 06130

BAM SHAYTER FUN YORN

Isak Borisov

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

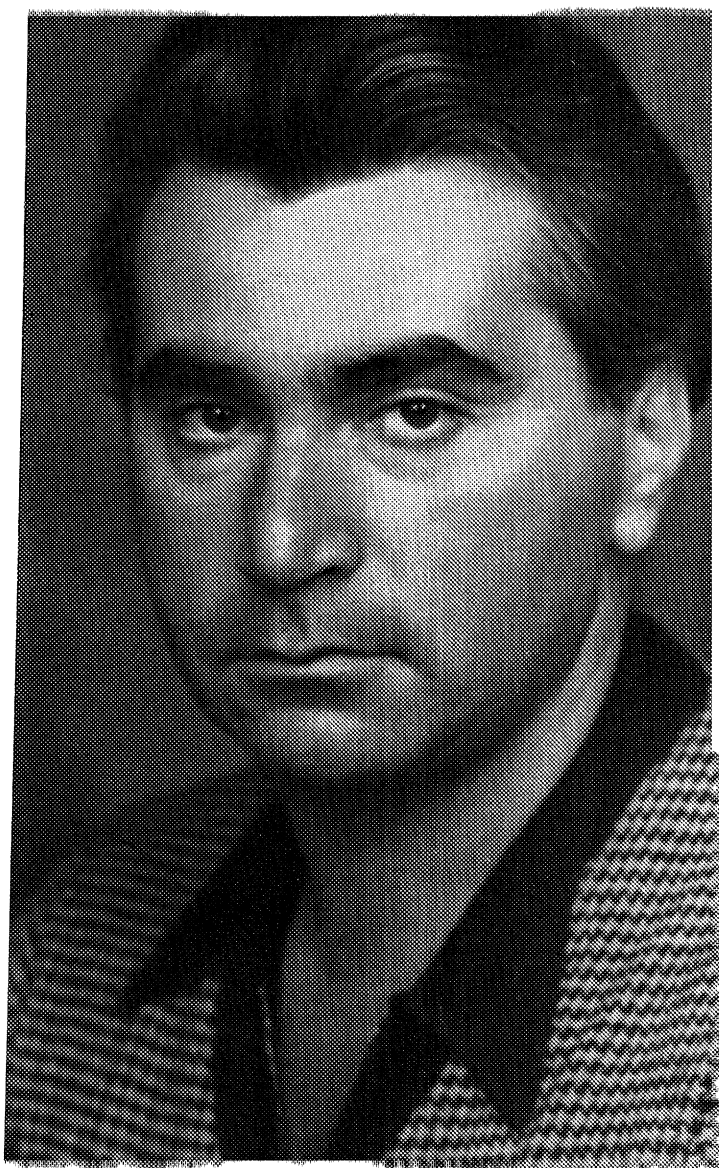
Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

א' ס א ק באַר'סאַן

באק
ש"סער
פון יאן

לידער

פארלאג
„סאוועטסקי פיסאטעל“
מאסקווע. 1974

דער דיכטער איסאק באַריסאָוו (איטשע באַרוכאָוויטש) איז גע-
בוירן געוואָרן אין 1923 אינעם ווייסרוסישן שטעטל האַראָדיעץ.
זײַנע ערשטע לידער האָבן זיך באַווײַזן אין דער פּעריאָדישער פּרע-
סע אין סאַף פּון די דרייַטיקער יאָרן און האָבן גלייך צוגעצויגן די
אופּמערקזאַמקײט פּון די ליטעראַטור־קריטיקער און די לייענער.
אינעם בוך אויסדערוויילטע ווערק — „באַם שײַטער פּון יאָרן“
זײַנען אײַנגעשלאָסן די וויכטיקסטע לידער פּון די ביכער „אין אַ
גוטער שאַ“, „עס זײַנען פאַראַן ווערטער“, „דרייַ הונדערט דער-
קלערונגען אין ליבע“, „דער עכאַ פּון שטילקײט“. די דאָזיקע זאַמ-
לונג איז אַ מיין לירישער טאַגבוך פּון אונדזערן אַ מיטצײַטלער, פּון
אַ מענטשן, וואָס האָט דורכגעמאַכט דעם שווערן וועג פּון מילכאַמע.
די לידער וועגן קריג, וועלכע זײַנען דורכגעדרונגען מיט וויי-
און מוט, רופן זיך איבער מיט די צאַרטע געזאַנגען וועגן ליבע
צום היימלאַנד, צו דער נאַטור און פּרוי, מיט רײַפע באַטראַכטונגען
וועגן דעם כּוויו פּונעם קינסטלער פאַרן פּאַלק און פאַר דער צײַט.
אין דער זאַמלונג איז אויך אײַנגעשלאָסן דער לעצטער ציקל לידער
„אײַן שפּעטער האַרבסט“, וואָס דער אַוטאָר האָט אָנגעשריבן קורץ
פאַר זײַן טויט (אין 1972 יאָר).

* * *

אַ מענטשהייט, כ'האַב דײך ליב פארטרויט און שטום,
מיט ליבע פון א יאָסעם און א וואַגלער.
מיין בלוט פארפלעקט האָט הייסן זאמד בא וואַלגע,
דאָס איז פון וויסלע — אין א צייט ארום.

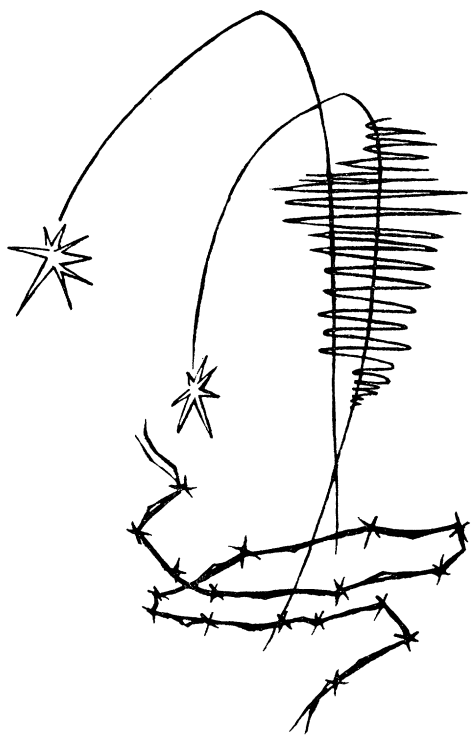
איך ווייס גענוי: עס וועט מיר קלעקן מוט
ארויס אנטקעגן נייעם בליץ פון פייער...
מענטשהייט, כ'האַב דײך ליב!
דו ביסט מיר טייער,
נאָך טייערער פון אייגן ליב און בלוט!

איז נעם מיך אָן אזא, ווי איך בין איצט:
מיט גראַווין קאַפּ, מיט לידער מינע יונגע,
מיט אַטעם־בראַנד אין שאַטן פון די לונגען,
מיט האַרץ, וואָס — ווי אמאָל — איז אומבאשיצט

אין א גומען שיא

באנאכט

אין נאכט אָן שטערן און אָן פֿייער,
ווען ס'זעט דער טויט ניט, ווער דער יינגסטער אײַז,
דו ווערסט מיר הונדערט מאָל מער טײַער
און נאָענט, ווי א שפּיז צו שפּיז.

און ווי דאָס שײַטערל, וואָס גליט צופּוסנס,
און ווי די בלייכע צײַכנס פון קאַיאָר.
ווען דו וואָלסט קענען שיקן מיר א גרוס איצט,
א לינדן ווינט פון דיניע האָר,

א טראָפּן וואַרעמקײט פון דיניע הענט,
איך וואָלט איצט אײַנגעשלאָפּן יונג און מיד
און ס'וואָלט א גאַלד'נער כּאַלעם מיך געהיט
אף גרינעם אויסגעריבענעם ברעזענט.

1947

אַנהייב אטאקע

ווען ס'האָט געפלאצט די שטילקייט, ווי אין פראַסט
די ערשטע בלויע טעלערלעך פון אייז,
האָט אַ ראַקעטע זיך געטאַן אַ ווייז,
ווי אין דער האַנט אַ גליענדיקער קאַס.

און פון די טיפע שוצגראַבנס אין שניי,
ווי אויסגעוואַרעמט האָט מען זיך אַ נעסט
און באַ דעם טויט געגאָנוועט אַ מעסלעס, —
האָט אָפּגעהויבן זיך אַ שוואַרצע ריי.

אַ פּייער האָט געפּרעסן שטיקער נאכט
און אש געשאַטן אפן וויסטן וועג,
וואָס קיינער האָט פון לענג זינער געפּרעגט, —
דאָס לעבן אזוי קורץ האָט זיך געדאַכט.

נאָר ס'איז דאָס פעלד פאַר אונדזער אַטעם־צוג
געוועזן ברייט. פון קאַלטן ווינט, פון שווייס,
פון אייגן בלוט איז אונדז געוואָרן הייס,
און, דאַכט זיך, איין פאַר הענט איז ניט גענוג.

און ליכטיק איז געוואָרן מיטאַמאַל
אין שיין פון שפּיז,
און הילכיקער דאָס קאַל,
און מיר זינען אדורך דעם טאַל.

1947

ווען יוגנט גייט אין שלאכט

ווען יוגנט גייט אין שלאכט — דאן ווערן עלטער מאמעס,
ווען יוגנט קומט פון שלאכט — ווערט יוגנט אלט.
איך האב עס מיטן אייגן לייב פארשטאנען,
ווען אויך באם פייער איז געווען אים קאלט.

אין סקירדעס היי איז שוין פארשארט דער זומער,
און דיקע מייז זיך געסטיקן אין ווארעמס.
און מיר זיינען אין הארבסט אריינגעקומען,
געגראָבן זיך אין ערד מיט פינגער דארע.

די גראָבע וואַרצלען מיט די ציין געריסן —
עס זאל דער אקסל טיפער זיך פארקלייבן.
ס'פלעגט בלייבן שטיין אין האלדז דער ביסן,
ווען קעסלען פלעגן איבעריקע בלייבן.

און ס'האט דער דאָן געאַטעמט הינטער פלייצעס —
ער האָט פון דעק זיינעם געוואָלט אוועקגיין,
צו ווייסע קאלך־גריבער, צו שטילע ווייצן
געריסן זיך נאָך אונדז פון זיינע ברעגן.

און מיר האָבן בא ווונדן זיך געשוואָרן:
פארפלאַנצן זיך אָט דאָ, ווי שטייפע לאָזעס.
אין רוסלאַנד האָבן מאמעס אונדז געבאָרן,
אוקריינער ערד מיר זאלן ניט פארלאָזן.

1947

מיר זײַנען געגאנגען

מיר האָבן דאָס לעבן צעטיילט אף פריוואלן.
ס'איז קיזעו געפאלן, און כאַרקאָו געפאלן.

אין סקירדעס, וווּ רעגן פאַרבלייבט אף מעסלעסן,
מיר האָבן אלץ גייע אדרעסן פאַרגעסן.

דער האַרבסט האָט די וועגן פאַרשווענקט אין די גריבער —
מיר זײַנען די ליימיקע גריבער אריבער.

און ווידער געגאנגען, געגאנגען, געגאנגען,
און אונטער די פיס איז דער גרונט זיך צעגאנגען.

דער שלאָף האָט געיאָגט זיך נאָך אונדז, ווי אַ רייטער,
און האָט אונדז אין פינצטערע ראָוון געשליידערט.

און ס'האָבן זיך לייבער אין לייבער געשניטן,
און פערד פלעגן בלייבן פאַרכאַלעשט אינמיטן.

מיר זײַנען געגאנגען, געגאנגען, געגאנגען,
און, יונגע, מיר וואָלטן אין עלטער פאַרגאנגען.

ווען ניט אַט די קאַרגע, די קורצע פריוואלן.
און שטיין בלייבן — וואָלט שוין געהייסן פאַרפאלן.

דורך דערפלעך און שטעטלעך — פאַרוואַרלאַזט,
פאַריאַסעמט —

געגאנגען, און ס'האַט אלץ דער רעגן געגאַסן.

ס'איז קינעוו אין אומגליק, ס'איז כארקאוו אין נידער,
נאָר ס'האַט אינעם הארצן דער גלויבן געגליט דאָרט:

מיר וועלן נאָך ווידער זיך קערן, אוקריינע,
דורך ליכטיקן רעגן צו ראכוועסן דיינע.

רידנא אוקרא?נא

רידנא אוקרא?נא!
רידנא אוקרא?נא!
כ'קען דיך,
ווי א וואסערל,
אין יעדער טיף געפינען;
כ'קען דיך
נאך מיין בענקעניש
אף אויסנווייניק ליבן;
ווארעמסט מיך מיט פויגל-נעסטן
אין א טאג א טריבן;
ס'איז נאך אין מיין לונגען-לאנד
דיין ווינטעלע פארבליבן.

רידנא אוקרא?נא!
רידנא אוקרא?נא!
כ'האָב דיר אין א שווערן זומער
אַנגעהויבן דינען;
כ'האָב זיך,
ווי א שארפע ראָד,
פארקריצט אף דינע וועגן;
מיט וויי מיינעם
אין וויי דינעם —
ווי א קינד —
געלעגן;

און, גייענדיק צום פליער־ראנד,
געוואקסן אין דיין רעגן.
רידנא אוקראינא!
רידנא אוקראינא!
כ'האָב געזען מיין ברויט מיין שווארצע
אף דינע פעלדער גרינען;
כ'בין צוקאָפּנס בא דיין גרינס
געשטאנען ווי א היטער;
און ליב איז מיר געווען די גאָב:
אין שטארקסטן פון געוויטער,
ווען ס'איז דאָס הארץ דאָס אייגענע
א שפּליטער א צעגליטער,
אין שמעקנדיקער ערד־טיף
דורך ווונדן אויסצוריינען,
רידנא אוקראינא!
רידנא אוקראינא!

פארבייגייענדיק

זאג מיר, באלעבאָסטע,
כ'זאָל באַם הויז ניט שטיין,
וועלכע אויגן האָסטו —
גוטע אָדער ניין?

ס'איז דיין לאָד א שווערע,
און די טיר פארמאכט,
ווילסט מיסטאם ניט הערן,
ווען מע קלאפט באַנאכט?

איך בין גאַרניט אויסן —
איין זאך ווילט זיך מיר:
אַט דעם האַרבסט־אינד־רויסן
לאָזן הינטער טיר,

וועל איך ווערן יינגער
ווי פון אלטן וויין,
און דעם ראַנעץ גרינגער
טראָגן וועט מיר זיין.

כ'בין א רויטארמייער,
און איך גיי פארביי,
בעט איך בא דיר זייער:
הינט א מאמע זיי.

1947

מיר וועלן זיך קערן

ניט נאָכן אויסשיט פון שטערן־באוויזערס —
מיט פינגער מיר פלעגן די וועגן דערטאפן,
מיר פלעגן די קניעס אין פניאָקעס צעקלאפן,
אזוי ווי די קניעס אין בריקן, ווען אייז גייט.

אַ ווינטן, דערציילט ניט מיין אלטינקער מאמען,
ניט טרייבט אָן קיין וואַלקנדלעך איבער מיין נאכעס,
ניט איילט זיך פארשטעלן די וועגן לעהאכעס
פאר די, וועלכע ווילן צום שלאכט ניט פארזאמען.

אַ טויען, אַ פיצעלעך פרישער פרימאָרגן,
ניט מישט זיך מיט אונדזערע מאנצבלשע טרערן —
פון זיי וועלן אויסשפריצן הונדערטער שטערן,
און אויסלעשן וועלן זיי טויזנטער זאָרגן.

ווער זאָגט עס, אז אויסגעווייט איז אונדזער גוורע?
איר פּרעגט אף די וועגן בא שטיינער און גראָזן:
מיר האָבן דאָס בלוט פאר א מאשקן געלאָזן,
מיר זאָלן זיך קערן אף אונדזערע שפורן.

1947

אפן שנייקן פעלד

1

ער פאטשט אין די ליפן, דער שניי, און ער ווארגט,
ער וויל, איך זאל ווערן א שנייקער בארג.

וואס ווייסן די גריפעלעך שניי אינעם ווינט,
אז כוץ א סאלדאט כ'בין א מאמעס א קינד.

פארקראכן דער בליי ביז אין בלוט אריין טיף—
און ס'האט זיך דאס בלוט אפן ראנעץ געטריפט.

אָט באלד— און ס'צערנינען זיך ינגלשע יאָר.
מיר דאכט, אז דאָס קאַל איז ניט מינס שוין און גאַר.

אז ערגעץ א צווייטער, וואָס לעבט און וואָס זעט,
רופט מיטן אַטעם-צוג א לאזארעט,

ווי ווארעמע שויבן פארהאלטן דעם שניי,
דעם רוקן באהאלטן מע קען דאָרט פון וויי.

פון ברוסט ביז דער פלייצע— א שטיקעלע בינט
ניט לאָזן וועט דורכגיין דעם שטעכיקן ווינט.

דורך גאנצענעם לעבן אדורך איז די קויל,
דאָס קאַל פונעם גאַרגל דערגייט ניט צום מויל.

כאוויירים, צי הערט איר דאָס לעצטע געשריי?
מיר דאכט: סע פארשיט עס, ס'פארלעשט עס א שניי.

כאוויירים, אין טויט צי אין כאַלעם איך זע,
ווי ס'רוקט אף מיר אָן זיך דער לאזארעט,

פון אלע פיר זייטן, פון הייכן, פון גרונטן,
א שווארצער פון אויבן, א ווייסער פון אונטן.

2

מיר דוכט זיך נאָך אלץ, אז ניט הי איז מיין לייב —
א פיינט וויל עס טייטן, א פריינט וויל עס רעטן,
דער וויכער פארמעקט עס, די פוסטקייט צעטרעט עס.
און איך בין דער ווייטעק, וואָס לעבעדיק בלייבט.

מיר דוכט, אז איך בין בין ביזן האלדז נאָך אין שניי,
ביז איבערן מויל אינעם קאַלנער פארגראָבן,
און ס'גראבלט די הויט מיר א ראָב פון די ראָבן,
וואָס שטייען פון רעכטס און פון לינקס אין א ריי.

אף שרעקן די פויגלען, ווו נעמט מען א שרעק?
א קאַל אין די לונגען וויל ווערן געבאָרן,
און אַט איז א שליטן אין פאַנעם פארפאָרן,
און ס'זיינען די פויגלען דערשראָקן אוועק.

און כ'ווייס ניט, דער ווונדער געשען איז ווען —
פון שניי איז געוואָרן א ליילעך א קלאָרער,
דער קאַפּ — ביז דעם נאקעט פון שארבן געשאָרן,
און ס'ציטערט מיין קאַל בא די ווארעמע ווענט.

דאן האָב איך דעם ווייטעק צום ערשטן. דערקענט,
ווי ס'וואָלט זיך א ווונד אין א צווייטער פארקליבן;
און אויב איך בין דעמאָלט אין שניי ניט פארבליבן —
איך פיל ביז אצינד נאָך א קעלט אין די הענט.

א נאכט באם דניעפער

מיר זיינען זאלבעדריט געווען,
און שטארבן זאלבעדריט
מיר האָבן יענע נאכט געקענט
אַט דאָרט, אין דניעפער־מיט.

מיר זיינען זאלבעדריט געווען,
געהאט געליבטע
דריי —

וואָס האָבן זיך פון הארץ געשעמט
ארויסגיין אף דער פריי.

און דאָך מיר האָבן איצט געוואכט
ווי זאלבעזעקסט די נאכט.
בא וועמענס טרוים,
האַב איך געטראכט,
וועט אויסברעכן די שלאכט?

די נאכט געווען איז שטאַק־געדיכט,
און שווארץ דער וואסער־וועג,
וואָס האָט, ניט וויסנדיק,
מיט זיך
באשיצט דעם סוינעס ברעג.

אמאָל האָט זיך מיר שטארק געגלוסט
אדורך דאָס גאנצע לאַנד:

געטרוימט האָב איך דערגיין צופוס
צום ווייטסטן, שענסטן ראנד.

און איצטער, אין דער שווערער שאַ,
איך ריר אָן מיט דער האנט
דעם גליטשיקן פּאַנטאָן.
אַט דאָ
זיך ענדיקט היינט מיין לאנד?

ווען כ'וואָלט מיין לעבן-לענג געקענט
צעשפרייטן אין דער ברייט —
ביז צווייטן ברעג,
כ'וואָלט זיך געווענדט:
„כאוויירים מינע, גייט!“

האַסט וועגן מיר דאן ניט געטראכט,
נאָר
ביזן מויל אין טויט
סאפיאַרן דריי האָבן באַנאכט
צו דיר א בריק געבויט.

1943

צוואנציק יאָר

אהינטער וואנט — א ווינטער-לאנד,
א טיפער פראָסט, און ס'דוכט:
דאָס לעבן דארף זיין צוויי מאָל לאנג,
קעדיי דעם פראָסט אדורך.

אהינטער וואנט — איז שניי ביז קני,
און נעפל — ביזן האלדז,
אהינטער וואנט — איז ווי ניט הי,
ס'איז עפעס הימלש אלץ.

אהינטער וואנט — א וועכטער שפאנט,
און ס'ברענט אין זיינע האָר
א וויסער פלאם, א ווינטער-בראנד,
און מיר ווערט צוואנציק יאָר.

צו אכצן יאָר בין איך אוועק
אין פניער און אין פראָסט —
מיט זיך דעם פנינט פארצוימט דעם וועג,
צו פריינט ניט צוגעלאָזט.

דו, וועכטער, לאָז אהער ניט צו
דעם ווינט,
דעם פראָסט פארהאלט,
און שענק מיר איצט א נאכט פון רו,
איך זאָל ניט ווערן אלט.

א ווינטער־אָוונט הינטער וואנט,
און שניי איז ביז די קני.
איך ווייס:
די צוואנציק יאָר
מיין לאנד
וועט דארפן אינדערפרי.

1947

אכט מעסלעס

מיר זיצן אין וואלד שוין דעם אכטן מעסלעס.
אין מארט האָט זיך פּלוצעם דער ווינטער צערעדט,
אזוי ווי אַ ביזע אלמאַנע אין געסט,
דער ווינט האָט די וואַלקנס געשמיסן ווי גרעט.

טראַנשייען פאַרצאמט האָבן דעם האַריזאָנט,
דער מילך-וועג געווען איז דער איינציקער וועג.
עס האָט אַ פּראָזשעקטאָר געוועקט און געמאַנט,
דעם הימל מיט העלקייט מיט שאַרפּער געזענט.

דער שאַפּער געבראכט האָט פון אַעראָדראָם
אַ ביסל בענזין און דעם אויוון געהייצט,
און פון דער שטילקייט אין טעלעפּאָן
דער ראדיסט איז געוואָרן טויב און צערייצט.

מיר האָבן גערופן דעם ווייטן שטאב,
מיר האָבן געבעטן סנאריאדן און ברויט,
צוויי גראַנאַטעס צו אַפּרייסן דעם אפּאראַט —
עס האָט מיר בעסאָד דער פּאַלקאָוויק פאַרטרויט.

אַכט נעכט האָט דער שלאָף דאָ געמיטן דעם פּאַלק,
פון לעבן צו כאַלעמען האָט זיך געגלוסט.
ביזוואַנען וועט שטומען אין לופט אונדזער קאַל?
פּונוואַנען וועט קומען די הילף — ניט געוויסט.

נאָר לעבן, ווייזט אויס, איז געווען אונדז באשערט.
דער טויט איז געוואָרן שוין אויס באלעבאָס —
דורך צוויי־הונדערט־וואַרטטיקער טיפקייט פון פראַסט
מע האָט זי, די שטים פון מיין ראַציע, דערהערט.

ביז סאמע פראַסקוראַוו א שנייען־זאוווי,
ווי א קינד, האָט געבעטן זיך אונטערן פעלץ;
אין א ווארעמער שטוב, בא א קעסעלע טיי,
אף די בערד האַבן ליכטעלעך אייז זיך געשמעלצט.

אומשטערבלעכקייט

אין הארבסטיקן טשערקאסער וואלד,
ווי בלעטערפאל און ביימערפאל,

ווי ס'פאלט א מענטש נאך יעדן שאַס,
פאלט זעלטן אויס א שטילע שאַ,

ווען אויג-אף-אויג און ליב אין ליב
מיט דער אומשטערבלעכקייט פארבלייבט.

אף טויזנטיאָריקייט פון טאַרף
דו ליגסט און הערסט, ווי ס'טוט א שאַרף

א נייער וואַרצל אונטער דיר —
דאָס האָט דיין האַרץ אים אָנגערירט.

און טויען זינען נאָך געדיכט,
אין יעדן טראָפן זעסטו זיך,

און צווישן וואַרעמקייט פון מויל
און קאלטן ווינט גייט דורך א קויל

גיט טייטן —

פאַשעט אף דער פריי
זיין ווידער בלויז א קניקל בליי,

עס זאל א מענטש אין ווייטסטער ווייט
ניט וויסן, אז ס'האט טויט באטייט.

אָט גייט ארויס א פראַש געוואגט
און טוט א לעבעדיקן קוואק,

און מאכט אן אַרט זיך מיט א בלאַז,
און קילט דאָס ביכל אינעם גראַז.

און ס'איז דעם שוואכן גראַז ניט שווער —
עס ווערט נאָך גע'נטער צו דער ערד.

אין הארבסטיקן טשערקאסער וואלד,
ווי בלעטערפאל און ביימערפאל,

ניט ווארט אף יענער שאַ, סאָלדאט,
זי קומט דורך רער פון אווטאָמאט.

דו שיק דעם טויט אין הארץ פון פיינט —
און וועסט אומשטערבלעך ווערן היינט.

מיר האָבן געשוואָרן

מיר האָבן געשוואָרן
בא אָפּענע קוואַרים,
ווי ס'האָבן אין אנגסטלעכן וויי זיך פארפלאַנטערט
די קינדערשע קעפלעך—די שוואַרצע, די בלאַנדע,
די פּיסלעך, וואָס האָבן נאָך ווייניק געטראָטן,
בא לייבער צעהאנגען אָף שטעכיקע דראָטן.

מיר האָבן געשוואָרן
בא צאָפּן און דאַרעם,
בא מיירעוו, אין העלישער סרייפּע צעברענטן,
בא מיזרעך, וואָס האָט זיך צו מיירעוו דערנענטערט,
בא פּויגלען, אינמיטן פּון פּליען פארברענטע,
באם אייגענעם פּיין און בא טרערן פּון פּרעמדע.

מיר האָבן געשוואָרן,
זאָל זיין אונדזער מישפּעט גערעכט ווי דער צאָרן
אָף הונדערטער יאָרן,
אָף טויזנטער יאָרן.

1947

דער בעכער איז פול ווי אן אויג

דער בעכער איז פול ווי אן אויג,
און דאָס אויג קען שוין פולער ניט ווערן.
אין בעכער, פארהויבענעם הויך,
איך ווייס ניט, צי ווייזן איז צי טרערן.

כ'זאַל טרינקען פאר דיין געזונט,
פאר דינע פארכאלעשטע ליפן?
ס'איז פינצטער געוואָרן די זון,
נאָר דו ביסט מיר לויכטן געבליבן.

כ'זאַל טרינקען פאר אונדזערע פריינט?
פאר זאנגען, וואָס וואקסן געראָטן?
איך טרינק פארן פאסיקל שיין,
וואָס פאלט בא דיין שמאַלינקן שאַטן.

און דו, ווי א בלעטל אין הארבסט,
דו ליגסט אף די קויטיקע גראָזן.
די קויל אין דיין טייערן הארץ —
זי האָט מיין ראכמאַנעס צעשאָסן.

ס'וועט אופגיין די ליכטיקע זון
דורכן הארץ, דורך די פעלדער מיט קאַרן.
ס'וועט באצאלן דער פיינט פאר דעם זון,
וואָס דו האָסט געדארפט ערשט געבאַרן.

1947

דעם פריינט פון געטאָ

מיין פריינט, דערמאָן זיך,
און אויב מע דארף — פארמאך די אויגן,
און ווידער בלאס און אופגערודערט ווער,
ווי דעמאָלט, ווען דו האָסט אראָפגעצויגן
פון זיך דיין שאַנד־קלייד, קומענדיק אהער.

דו האָסט דערציילט: דאָס גראָז אין פעלד
ביז סאמע וואָרצל איז געווען פארוויסט;
וואָלסט דורך, ווי א געשריי, די גאַרע וועלט,
נאָר דראָט פארצאמט האָט דינע פיס.

אין צימערל, וואָס ענג איז פאר א הוסט,
וון ווענט האָבן פאר שפיגל־שיין געשעמט זיך
מיט מוטערס וויס־אנטבלויזטער ברוסט,
מע האָט דיין שוועסטערקע געשענדעט.

א דייטש דיין פאָטער האָט דערשטיקט,
מיט שווערע שידך באטראָטן זיינע ברעמען,
און ניט געוועזן, ווער עס זאָל זיין קרעכץ פארנעמען.
נאָר מיך זיין וויי אין פייער האָט געשיקט.

און גרינג איז אונטער מיר געווען די ערד,
כ'האָב ווייניק נאכט געהאט, און שווערן טאָג — א סאך,
ס'איז יאָרנלאנג געווען באשערט,
דער הימל זאָל מיר זיין א דאך.

און לאנג אין הארצן בריען וועט דער האס,
און ס'וועט די פריינטשאפט דינען אונדז געטריי.
ווען ס'וויינט א זעלנער, וויינט מען ניט דערבני —
דאן פלאצן שטיינער אף דער גאס.

1947

צוריק אהיים

1

און אויב עס וועט די זון פארגיין —
בא ווינט און שטערן וועל איך פרעגן:
פון וועלכן שטיין צו ליבער היים
צעגייען זיך די גרינע וועגן?
די פיס צעשלאָגן כ'וועל ביז בלוט,
און, טויב פון דונערס, כ'וואַלט פארנומען,
ווי ס'זאָגט די ערד: „מיין זון, ווי גוט,
וואָס ביסט אהיים צוריק געקומען“.

2

עס ברענט אין פעלד דער רויטער מאָן,
און מיט דער זון זיך שפילן בינען.
איך שטיי.
א וואַלקן שעפט מיר אָן
א פולן בעכער מיט באגינען.
איך בין געקומען צו דיין שוועל
נאָך הונדערטיאַריקע מעסלעסן.
מיין יוגנט-היים, מיין קאַלעם-וועלט,
איך גלייב, דו האַסט מיך גיט פארגעסן.

1947

די מאמע זאגט

דו האָסט געזען אין קוזניע ווען,
ווי ס'קנעטן אייזן צוויי פּאַר הענט?
דאָס העמערל באַווייזט וווּהיין,
דאָס אייזן — וווּ איז ווייך און דיין.

דערנאָך — אין פּונקען איינגעפּאַסט —
דער גרויסער האַמער פּאַלט מיט האַסט.
אַט פּונקט אזוי פּון טאַג צו טאַג
א קליינע זאַרג אין האַרצן נאָגט.

און נאָכדעם פּלוצעם טוט אַ שלאָג
די שווערע פּלאָג מיט גאַר איר וואָג.

1947

און ס'ענטפערט דער זון

אין טאָג, ווען ס'וועט א שאל טאָן דער טרומייט
און ס'וועט דער הימל נידעריקער ווערן,
ניט פרעג מיך, מאמע, דאן, ווהיין מע גייט,
און זאָל דיין אויג ניט טרייסטן זיך מיט טרערן.

דעם זון דינעם וועט זיין ניט שווער פארשטיין,
ווי שווער איז זיין א מאמע פון א זעלנער.
אויך ווען צום ראנד פון לעבן כ'וועל דערגיין,
פארבלייבן וועל איך אומעטום דער זעלבער.

מיין שטייפער טראַט וועט גיין מיט דינעם גלייך
דורך אלע אומגליקן, דורך טויזנט טויטן.
מיין פערד באזוכן וועט דיין שטילן טיין
און וועט דאָס קלאָרע וואסער ניט צעבוטען.

עס וועט זיך אַנטרינקען ווי נאָך א שלאכט,
מיך ווארטנדיק, זיך פיטערן באם פלאנקען.
איך וועל אין שטוב אריין — ניט טאָג, ניט נאכט —
פון פולן הארצן דיך פאר אליץ באדאנקען.

דערפאר, ווען ס'וועט א שאל טאָן דער טרומייט
און ס'וועט דער הימל נידעריקער ווערן,
דו בעסער זאָג: נו, גיי געזונטערהייט,
און אין א גוטער שאַ דו זאָלסט זיך קערן.

1947

דאָס פּערד

עס האָט דאָס פּערד אין פּעלד זיך אָפּגעשטעלט.
ווער ווייסט, פּאַר וואָס א פּערד קאָן האָבן מוירע?
עס האָט אים עפּשער אָפּגעשטעלט די קעלט,
וואָס ווערט אין ווייטן שטערן-לאַנד געבוירן?

און עפּשער האָט עס זיך דערמאָנט אין גרינס —
אין בלויען שניי א הייעלע געפונען,
און ס'האָט זיך אים א כאַלעם אויסגעשפינט
פון פויגל-נעסט אין שטאל,
פון עמער איבער ברונעם...

איך בין געזעסן אינעם זאַטל שטיל —
דאָס פּערד פּאַרגעסן זאָל אין שאַרפע שפּאַרן;
האָט עס פּאַרשטאַנען, מיך געהוידעט מילד
א גאַנצע נאַכט
און מידער ניט געוואָרן.

1943

דיכטונג

כ'האָב געוואָלט דעם ווינט א פונק פארטרויען,
איז אוועק מיט פייער טיר און טויער.

כ'האָב געוואָלט א סאָד דעם וואסער זאָגן,
האָבן וואסער-מילן אים צעטראָגן.

כ'האָב געוואָלט, פאר זיך דאָס הארץ זאָל לעבן,
האָט זיך עס פארליבט, זיך אָפגעגעבן.

שרײַ איך צו דער וועלט: דו טוסט ניט ריכטיק!
ענטפערט מיר די וועלט: אָט דאָס איז דיכטונג.

1946

* * *

ווי ביסטו געוועזן, פאָעזיע,
ווען מענטשהייט געווען איז נאָך שטום?
— אין שאַרף פון א וואכעדיק גרעזל,
אין וויג פון פארשלעפערטער בלום...

ווי ביסטו געוועזן, פאָעזיע,
ווען מענטשהייט געווען איז נאָך בלינד?
— אין בליץ פון א טוייקן בלעזל,
אין פינצטערן אַנלויף פון ווינט...

ווי וועסט זיך אהינטאָן, פאָעזיע,
ווען מענטש וועט פארלירן די שיין
און שטום ווערן, פונקט ווי געוועזן?
— איך וועל שוין נישט קאָנען מער זיין!

1956

* * *

כ'האָב קיינמאַל ניט געוואָסט, וואָס ר' באַטייט, —
מיין אַקסל איז געווינט צו אונטערשפּאַרן
א וואַנט, א לאַנד, אַן אָפּגעפּליקטע צווייג,
וואָס —

אויב ניט איך —

זי וואָלט געוויס פּאַרדאַרן.

און איצטער גלוסט זיך, אַקוראַט פּאַרקערט,
מיט מיידער פּלייצע צו א שטאַם זיך קלעפּן,
כאַטש כ'זוייס, אז פּון דער דרעמלענדיקער ערד
דער בוים א נייעם אומרו וועט פּאַרשעפּן...

1960

° ° °

א פרי אזא.

אין הימלס וויסטע —

נאָר וואַלקנדיקע שקאַצערני,
און שטילקייט ערדישע, פארמישטע
אף רויען דופט פון ערעוור-מיי.

און ציטעריקע זונען-פלעקן

אף שווארצן שטאם — קוים אַנגעמערקט,
און לייכטזין פונעם פויגלס פרעגן:

„וואָס איז פון דיר, יונגאטש, דער מערן?..“

און איך — איך שפאן אריבער טויען,

אריבער קאליוזשעס אין פעלד,

א גרייטער אָט דעם פרי פארטרויען,

זיין קעלט און שיין — מײן שיין און קעלט;

און ווערן, פונקט ווי ער, באשיידן —

אַן בליאסק, אָן פאלשן שעמעריר,

אין שאַ פון שאַדן — פאלן, איידער

א שאַטן פאלן וועט אף מיר...

1961

• • •

און וואָס דיין לעבן איז?
א פלאטער
פון פליגל, וואָס פארשארט א זוימ;
א טראָפן טוי, וואָס הענגט פארמאטערט
אף גלאטער בלאט און האלט זיך קוים.
און ווייסט?
ס'וואַלט קיינער ניט פארקריצן
דיין גרייס,
ניט אויסמעסטן דיין ווערט,
ווען ס'טוט דער זוימ, דאָס טוייקס פיצל
ניט פאלן פלוצעם אף דער ערד...

1961

* * *

די וועלט — אין מאַרגן־קעלט — איז ווילד און יונג,
און ווינטן פלאטערן אין פאלד פון אירע קליידער!
כ'שטיי און ס'ליגט א בראַכע אף מיין צונג:
איך בענטש דיר, טאָג,
דיין שוידער און דיין סיידער.

איך לויב דיין ליכט־געשאַנק — פון ראַנד ביז ראַנד.
איך זינג פארטרויט דיין הימלדיקן כעסעד:
מע קאָן אמאָל פארזען דעם קוילערס האַנט,
ווען גיט דער בליץ פון זון
אף בלאַנקן מעסער...

1962

* * *

ס'גייט אלץ צו ענד — די נאכט, דער מאָרגן,
דער אויסשפרייט פראָסטיקער פון טוי,
די אייביקייט, וואָס לאַזט זיך באַרגן,
גלייך ווי א שפּילצייג, פארן טויט.

און ליבע אויך אין זעלבן קאָן גייט...
און דאָך איך בעט:

אַ, גאָט, ניט שטראַף —
ניט מאַך מיך יינגער פון איר אָנהייב,
ניט מאַך מיך עלטער פון איר סאָף...

1962

* * *

דער ראש פון שטאָט — אלץ ווייטער, שטומער,
אין שטילקייט ביימערשער איך זינק,
פארגיב מיר, וואלד, מיין גראַבע זינד
פון אַט דעם פלוצעמדיקן קומען.

כ'כאפ איבער, זעסט, דעם אַטעם קוים...
איז לאַז דיין סאַסנע מיר פארוויגן —
אַט די, וואָס ט'זיך אליין געקרוינט,
ווייל מ'האַט איר איינזאמקייט פארשוויגן.

1962

* * *

ניט שרעק זיך פארן פראָסט,
דער פראָסט איז פראָסט:
אף אייך ער ווארפט זיך גלייך, ניט פון אהינטער
ראַג.

וואָס קאָן זײַן ערלעכער פון ווינטער?
אין פעלד די פוסטקײט זעט זיך ווי פארגלאַזט,
און שניי זיך צינדט מיט גוטסקײט פון א שײטער,
און שטילקײט קלינגט ווי גאַטס א גלאַק א ווייטער...

איר גײט און גײט, און גלייביקער איר ווערט.
אזויפיל רײנע שפורן אף דער ערד..

1963

* * *

כ'דערמאן דיך אלץ אָפּטער און שארפער —
א מין אפצולאָכעס אזא, —
כאַטש ס'פיקט מיר אין דימיען: „מע דארף ניט,
ביסט אלץ נאָך מיט אומרו ניט זאט?“

„דו, שויטע בען פיקהאַלץ, ביזוואנען
וועסט שפאנען אף בליץ־שארף, פארגלויבט?..
— ביזוואנען?

איך האָב ניט קיין אנונג —
ביז ווערן פון דונער פארטויבט...

1963

* * *

פארגעסנהייט איז אויך א ווונדער,
וואָס קיינער ווייסט נאָך ניט זיין ווערט.
אַט איז א פיינט דיינער פארשווינדן,
א פריינט — פון דיר זיך אָפגעקערט, —

און גאַרניט, זעט, זיך ניט געענדערט:
דער טאָג איז ווייס, די נאכט איז שוואַרץ...
נאָר עפעס איז געוואָרן ענגער
די שטייג פון ריפן בא דיין האַרץ.

1963

טריפטֿיך

I

דו האָסט געזען, ווי ס'פאלט א שטערן
פון איימעדיקער הייך אראָפּ?
זיין פלי צעגליטער, זיין ניט ווערן —
איז ווי א שווערד איבער מיין קאָפּ.

און ס'ווילט זיך קלאפן אין די לאַדן
פון טויבער דרעמלדיקער וועלט:
„שטיי אוף!

געשען עס איז א שאַדן,
שוין נאָך א טראָפּן ליכט אונדז פעלט!..”

1962

II

אזוינס מע דערזעט

ניט מיט אויגן — מיט טרערן —
אן אַפּרייס געהיימען פון איינעם א שטערן,
פון איינעם, א ריינעם, אין רוים קוים באצייכנט,
ווי קינדערשער אַדער אף שארבן אף ווייכן.

אזוינס נאָר מיט אַדערן קאָן מען דערהערן —
דעם איבערקלאנג שטילן פון שכינישע שטערן,

וואס קאנען ניט ווערן ניט נענטער, ניט ווייטער —
מיט זיך דעם אנטרונגענעם שטערן פארבייטן...

1963

III

איך וועל דיר אויסזאגן דעם עמעס
פון הויכן הימלשן פארטראכט,
ווען ער דעם הארצן ווייזט א רעמעז —
רייסט אָפּ א שטערנדל באנאכט.

און אָפּגעטיילט, פונקט ווי א ציטער,
פון שווארצן וואַלקנדיקן פליין,
דער שטערן פאלט אן אָפּגעגליטער,
נאָר ניט קיין אָפּגעקילטער,
ניין!

1964

מיין טאכטער טאמארן

איך גלייב: איר וועט אונדז ניט פארשעמען,
כאטש אנדערש ט'זיין די וועלט געמאלט,
און אנדערש קלינגען וועלן נעמען
פון קינדער —

גארניט ווי אמאל.

די נאכט וועט, עפשער, זיך ניט שווארצן,
און טאג — ניט ערדיש ט'זיין באצירט...
און דאך וועט קלעמען אייך באם הארצן
פאר אליץ, וואס האט מיט אונדז פאסירט.

1964

* * *

זיי ערלעך ביזן סאף, זיי ערלעך —
ווי וואסער אין זיין ווילדן יאג,
ווען ניט אין שטיין —
וואָס ווערט ניט ווייניקער געפערלעך,
אין זאמד זיך שלאָגט...
ווי קאָן אַ האַרץ אַ צארטס זיך ווערן
מיט אַנגעלאָף פֿון בלוט?
עס מוז
דעם שטראָם אין אַדערן פארקערן —
אַדער צערייסן זיך אין ברוסט...
1965

* * *

מעגלעך, דיר — מער קיינעם — נייטיק איז מיין ליד —
מיין געהיימער ווייטעק —
כ'נעם דאָס אָן פאר ליב.

ניט דערפאר, ווייל ביליק שאץ איך דעם געזאנג,
ניט דערפאר, וואָס אָפּטמאַל דיר זיין קלאנג טוט באַנק.

כ'ווייס פון וואָרט די גוורע, כ'ווייס פון וואָרט דעם סאָד,
אין איעדער שורע —
מיין אָנהייב און מיין סאָף.

מיין ליכטיקייט, מיין פינצטער, פון פרעמדע ניט פארשטעלט,
מיין קראפט, מיין אומבאשיצטקייט אקעגן גאָר דער וועלט.

נאָר אויב מיין ליד אויך דו וועסט אופהערן פארשטיין, —
כ'וועל זינגען עס א דאָרן, אין וועג — א וואלגערשטיין.

אזוי די זון, ווען מענטש וועט אויסלעבן זיין צייט, —
פאר מורעשקע פאר קלענסטער וועט שיינען ס'ווייסי.

פארווינר ערונג

* * *

נאך אלץ די ריע ניט געזעטיקט
מיט גארע ווונדערס פון דער וועלט:
ס'קומט איינער פרי,
און דער — פארשפעטיקט,
און יענער — זיך אנטפלעקט פארשטעלט.

אין די שווארצאפלען מינע רונדע —
בלויז בליץ-געמיש פון זייער טרייב.
איז יאגט אייך, טראגט אייך, דולע ווונדערס,
נאָר דו, פארווונדערונג, פארבלייב!

1965

* * *

פאר אייך פאר אלעמען אן ענטפער כ'האלט:
פאר פליגלען, ניט צעפאָכעטע אין ווינט,
פאר יאָדלעס ניט באזונטן הויזגעזינד —
ארויס פון וואַלד און ניט געוואָרן וואַלד.

פאר אלעמען פאר אייך אן ענטפער כ'האלט:
פאר ערשטן שניי, וואָס אונטער שוך צעריינט,
פאר שפינוועבס, וואָס האָט זיך ניט אויסגעשפינט, —
פון אייגן ווינקל אָפגעפליקט מיט גוואַלד.

איך צאָל פאר דעם — ניט שטראַפּט מיך
פאר די רייד! —

מיט אומרו מענטשישן,
וואָס שווער באַפאלט
מײַן האַרץ, ווען כ'זע, אז גרינס איז ניט
באשטראַלט,
אז מיט דער לופט א פליגל איז צעשיידט...

1965

* * *

די נאכט, זי זאגט דעם טאָג ניט אויס
די שוואַרצע אירע
שווערע

דייגעס —

א גאנצן שטערנדיקן קויש
מיט סוידעס לאַזט זי אים פארבנייגן.

און ער, אין ליכטיקייט פארפאסט,
פון זיך אליין פארבלענדט,
א דולער,
די כאשכעס שניידט מיט זונען־פאס...
יענער קויש, ער ווערט אלץ פולער...

1965

* * *

דיין שניער מיט טווע אוו איז, אוו איז? —
געפרעגט כ'האָב באַם פעלד אינעם האַרבסט־יקן
הויל.

עס האָט ניט געענטפערט — צו וואָס אים
דער שמועס:
באַם ווינט באַם ליידאַק רייסט א זענגל פון מויל.

דאָס פעלד טוט ניט מאַנען באַ מענטשן זיין שעפע,
נאָר זוימען א טויך בעט עס שענקען צוריק.
אַף זיי ווארט זיין ווייכקייט, ביז ווייטעק צעעפנט,
און בענקט, ווי עס בענקט נאָך אן אייפל די וויג...

1965

* * *

א שניי (אזא מין אומדערווארטער!)
קוים־קוים בין צו דער ערד דערלאנגט
מיט זינע שרויטעלעך ניט הארטע...
א הימלס ערלעכער געשאנק!
דו פאלסט אף בלעטער־צינג אף גרינער,
אין פלי פארלירנדיק די וואָג:
דעם הארבסט מיט גאַרנישט ניט פארמינערט,
און דאָך אים עפעס אָנגעזאָגט...

איך האָב געמיינט, ער וועט פארמעקן
די שווארצע וועגן, וועלכע וועקן
פון טרוים פון ציט'דיקן

און ציען

אהין, צו הארבסטיק־שפעטע פרייען,
צו פוסטע פעלדער — גרויע, גראָווע,
צו קאלטע שייטערס פון מיין אָווער.
איך האָב געמיינט, ער וועט פארמעקן,
געטראכט: עס וועט אים וויסקייט קלעקן,
דעם ערשטן שניי, — און זיך באנארישט...
די וועלט, זי וויל ניט אויסזען אנדערש...

1965

* * *

איך וועל קומען צו דיר אומגעריכט, ניט גערופן —
ווי פלוצעם דאָס הארץ טוט א פאל צו א ריפ,
ווי פלוצעם א צווייג זיך צעוויגט אינדערלופטן,
ווי ס'טוט דורך א וואַלקן די זון זיך א זיפ.

איך וועל קומען צו דיר אומגעריכט, ניט פארבעטן,
די פיס זיך צעשניידן אָן שארף פון דיין בליק,
און ווערן פארבלענדט פון דיין טרער פון דיין
שפעטער,
און שוין ניט געפינען קיין וועג אף צוריק...

1965

* * *

ניט מײנער איז געווען דיין פּרילינג
אין טוי און גרוי פון ערעוולייכט, —
אַט יענעם, וואָס פון אינדערפרי ליגט,
ווי גאַטס גענאָד, אף וועלטס געזיכט.

ניט מײנער איז געווען דיין זומער
אין בלענד און בראנד פון מיטאַגזון,
וואָס ערד און הימל נעמט ארומעט —
געזיים —

מיט שאַטנדיקן רונג.
ניט מײנע זינען זיי, ניט מײנע...
פאָרגיב מיר, פּריינט, —

פאַר נאָנט און ווייט —
מײן שפּעטע ניט גערעכטע טײנע:
ס'איז האַרבסט ארום.
אזא מין צײט.

1965

* * *

איר וועל דיר גיט אַנטאָן קיין שאַדן,
דיין ריינעם געמיט גיט באַטריבן —
כ׳וועל דורכגיין אזוי ווי אַ שאַטן,
צו דיר פונעם ווינט צוגעטריבן.
ס׳האַט קיינער די זון גיט פאַרשאַלטן,
ווען פלוצעם אין הימלשער שקיע
איר גרייס טוט פאַרשלינגען אַ וואַלקן...
אַ בלאַז — און ס׳ווערט ליכטיק ווי פריער.

1965

* * *

אמאל, אמאל האבן מילן געמאלט... —
מיין קינדהייט מיר ווינקט פון א ברעג פון
א צווייטן,
אף יענער זייט טייך בליצט א טוייקער טאל,
און ווינטן אף פליגל פון מילן זיך שפרייטן.
און דא איז דאס גראָז שוין מיט געלקייט
באשפינט,
און רויקע צווייגן באשירעמען שטאמען...
מיט טוייקע אויגן מיין קינדהייט איך זינג,
דערפאר, וואָס זי איז מיר נאָך קאָנטיק פונדאנען.

1965

* * *

אווו וועט טרעפן מיך דער שאַדן:
דער לעצטער טראַט — א פאל פאַרויס
מיט הארטער קין אף הארטן פויסט,
מיט הארטן פויסט אף הארטן באַדן.

ס'וועט ווייך צעוויגן זיך דער הימל
אין מיינע ווייסלעך איינגעפאסט,
און לעצטע רויטס פון זונען־פאס
אין דעם שווארצאפל וועט פארשווימען.

און לעצטער וויג פון גראַז באם אויער
וועט קלינגען ווי א ווייטער גלאַק,
און דאַס, וואָס דו האַסט ניט דערזאָגט,
וועט מיר די שטילקייט שוין פארטרויען...

1965

* * *

איך טרעט דיר אָפּ די שטילקייט
פון ערעוו אינדערפרי,
פון פייכטן בלאט די מילזיקייט,
דעם האסט פון פויגל-פלי.

איך טרעט דיר אָפּ די פרישקייט
פון טוי אף ווילדן מאַך,
דעם האַניק-טאם, געמישטן
מיט קלעווערדיקן שאַרד.

איך טרעט דיר אָפּ די גרינגקייט
פון וואַלקנדיקן גאנג,
פון יונגן פעלד די גרינקייט,
די שטאַלצקייט פון א זאנג.

איך טרעט דיר אָפּ די הארטקייט
פון האנט, וואָס גלעט א שטיין,
איך טרעט דיר אָפּ דאָס הארץ מיינס,
און ווייטער... טרעט אליין.

1965

* * *

מיט יעדן טאָג איך טראַכט אלץ מער —
ניט וועגן אויסגעדאכטע גליקן:
וואָס איז פון דיר, יונגאַטש, דער מער,
צי, ווי באַ אונדז מע זאָגט, דער טיקן?

שוין איבער פּערציק ציילסט, מיין העלד,
און גרויקניט איז דיין נאַנטסטער קאַרעו...
א וועלכע נעסט האָסט אופגעשטעלט?
א וועלכע פעסט געמאכט האָסט כאַרעו?

דעם קויעך דינעם אלץ דו פרוווסט,
מיט גוטעפריינט דו טרייבסט קאַטאַוועס...
געפלוין ביסט אף וועמענס רוף?
געוויינט אף וועמענס קייווער־אָוועס?

אזויפיל אָפּגרונטן — מיין גאַט! —
נאָר צוליב ווילדן שפרונג פארטיליקט,
אף וועלטס אומענדלעכן באַראַט
זיך אלץ ניט אָפּגעזוכט קיין צווילינג...

אַ, נאָרישער פארבלענדטער מענטש!
אין גוירלדיקער שפּיל פון לעבן
מ'האַט דיך מיט שטאַרקע הענט געבענטשט
און גאַרנישט אין די הענט געגעבן.

איז נעם מיט זיי ארום די ערד,
פארווארף זיי צו די ווייטסטע שטערן
און גלייב:
עס האט דיין זיין א ווערט —
ס'קאן נאך די צייט דיין ליד דערהערן...

1965

* * *

ניט פארגעסן כ'וועל ביז סאָף פון לעבן
ערשטן ווייטעק־שניט און ערשטע פּלאַג,
און שארפע זוניקייט פון יוני־טאָג,
און שטאַלצע רוניקייט פון וואלד דערנעבן.

אזויפיל יאָר אדורך פון יענער צייט!
ביז איצט כ'האָב מוירע איינס אף איינס זיך טרעפן
מיט שטילן וואלד אין גרינעם בלעטער־צינג,
פאר זונען־גוס ביז אָדער־טיף צעעפנט.

אין ביימער־קרניז עס פעלט מיר אויס א מענטש
מיט הארץ מיט אומרויקס, מיט וואכן זינען, —
אין זינע אויגן כ'קוק אריין און בענטש
די בלאנקע זון,
דעם וואלדס פארשייטע גרינען.

1965

* * *

א זוניקער טאָג —

און ס'צעבליען זיך ווייניש!
די קלאַרקייט אף צווייגן — אזוי אומבאהאַלפן...
זי בלייבט זיך אקעגן א טונקעלן וואַלקן,
די צארטע, פון שוואַרצערד געבוירענע, ווייסקייט.
און קיינער עס קאַן נישט די בלוונג באַפאַרבן
לויט ווילן לויט זינעם,

די קלאַרקייט פאַרמעקן!
...און דו, ליבער פריינט, מאכסט צונישט דיין פאַרמעגן:
צו בלייבן א מענטש פון געבוירן ביז שטאַרבן...

1965

* * *

„א יונג מיט דלאַניעס פון א גיבער
אזוינע קורצע שורעס שאפט —
א מאַדנע זאך.

איך מוז, פארגיב מיר,
דיר דאָס באַטאַנען שטרענג און שאַרף.

אף דיר עס ווארט א וועלט מיט ארבעט:
קנעט אייזן, רייס פון דר'ערד איר ארץ,
נאָר דו — ווי פון דער וואנט אן ארבעט —
דו גראַבסט זיך אלץ אין אייגן האַרץ...”

— ניט ערגער זיך, מיין ליבער ריכטער,
צו קורצע שורעס גיי איך לאנג:
פון ערעוו פרי —

אין יענער ריכטונג,
ווד אַוונט זיפט דעם זון־פארגאנג.

און דאן נאָר, אויב עס סטייעט אַטעם
און ליפן אופפראלן איך קען, —
איך זינג, און האָב ניט קיין כאַראַטע,
און ס'רוט די וועלט אף מינע הענט.

1965

* * *

און ווידער קומען אפן זינען ווערטער —
פארגעסענע, פארלאָשענע פון צייט...
און איר, איך בענק נאָך יענע, ניט געהערטע,
וואָס האָבן ניט צעבויטעט נאָך די ווייט.

איך שפיר זיי אינעם ווינט,
אין פייגלס טרעלן,
אין שאַרף פון גראַז, אין אויסגוס פון דער נאכט,
אין פֿיערדיקן אופברויז פון פארטראכט
אהינטער קאלטן גלאנץ פון מענטשנס טרערן...

1965

* * *

מיר זײַנען שוין ניט יונג.

גי פרווה, זיך אמפער

מיט יאַרן־דראַנג! —

אן אומזיניקע זאך!

ס'האַט עמעצער זי אָפּגעפּליקט פּון אַנקער,
די זשוואווע צײַט, —

איז טרויער אָדער לאך...!

מיך זעלבסט נאַר איינס קאַן אָפהיטן פּון ציטער
אין שארפן, ווי א צוגווינט, יאָג פּון טעג:
כ'האַב קיינמאַל ניט געקוקט פארביטערט
אף דעם,
וואָס צו דער צײַט עס איז אוועק.

1965

* * *

און ווידער האָט דער וואַלד מיך אָפּגעפּרישט
און ריינגעוואשן אַף זײַן ווילן אויפן,
צעפעכערט ברייט די יונגע צווייגן אויבן
און בלוי מיט גרין אָן צווייפל אויסגעמישט.

ער האָט געשלונגען זון — און מיך באשאַטנט,
געוועקט די ערד — און מיך געוויגט פּאַרטראַכט,
און אומרויק זיך איבער מיר געשאַקלט,
ווי ס'שאַקלט זיך א פּייער איבער סכאַך...

1965

* * *

מיט יעדן טאג ווערט ליבער מיר דאָס גרינס
אף צווייגן, שוין באשפּריצט פון ערשטע קעלטן.
א טונקלע בלאט מיר שינט ווי א געווינס,
ווי א פארלוסט—מיר פינצטערט א פארגעלטע.
ווי הארב טיילט אָפּ דאָס לעבן פארב פון פארב!
ווי שווער די פארב די איינציקע פארהיטן!
א גרינע בלאט שפּראַצט און,
א געלע—שטארבט,
און זי, די וועלט, זי בלויט זיך אינדערמיטן!

1965

* * *

אן עפל פאלט אין סאמע שקיע־ברען —
זיך אָנגעזאפט מיט זאפט און שווער געוואָרן —
מיט רויטע פולע בעקלעך, קיין איינהאַרע
(אזא בען־אייץ האָט ניוטאָן דאָך געזען).

ער וואלגערט זיך אף שווארצער בייט דערנעבן
און ווארט, איך זאָל אים אופהייבן פון דרײַערד.
אן עפל פאלט.

גיי ווייס זיין עכטע ווערט...
זיין קורצער פלי

איז לאנג,

ווי ניוטאָנס לעבן.

1965

* * *

ווי קומט צו אונדז די קעלט, פונוואנען:
מיט שניי־באריר, מיט ווינטן־בלאז?
צי גאר מיט ווייסער שטאלץ פון שוואנען,
וואָס גליטשן זיך אריין אין פראַסט?

אַט זע: זיי גרייזן זיך פארומערט
אין בלענד און בראנד פון הימלס צוויט:
די פליגל פילן נאָך דעם זומער,
און ווינטער שוין דאָס הארץ זיי ברייט.

1965

* * *

ס'איז צווישן יונג און אלט נײַטאָ קײן צײַכן,
קײן וויזער נײַט פּאַראַן: „אַהײן“, „אַהער“...
אײן זײער בונד — דאָס בײַטערס פּון אַ טרער,
וואָס קײַקלט זיך אײן אָפּגרונט פּון אַ שײכל.

און דאָך אײך פּיל, אײך פּיל עפּעס אזױנס —
אַהײסער הױט פּון ווינטן צױי אַ קרײַצונג:
דער שײַסט אײן פּאַנעם מײַר,
דער — שײַסט אײן פּליצע.
גײ ווייס, ווער פּאַלמעסט דײך און ווער דײך שױנט!

1965

* * *

די שטילקייט וועט געהערן דיר און מיר —
מיר זאלן איינס דאָס אנדערע דעהערן
אין שטויבענדיקן נאכטיקן געפרייר,
אקעגן שטומען אויסשיט פון די שטערן.
איעדער אונדזער וואָרט וועט זיין געזאלבט
מיט ריינעם שניי —
ער גידערט, ווי א כעסעד,
צווישן דעם, וואָס האַרץ האָט שוין פאַרגעסן.
און דעם, וואָס דער זיקאַרן נאָך פאַרהאַלט...

1965

* * *

און רופן דײך וועל אײך, און זאָגן אײך וועל דײך
מיט ליפן פאַראַסטעט פון פּראָסטיקן אָטעם:
אײך ליב דײך אזוי, ווי דער שניי־שיט די פעלדער,
וואָס קײנער, כּוץ שטילקײט, האָט זײ ניט באַטראַטן.

און רופן דײך וועל אײך, און זאָגן אײך וועל דײך
מיט ליפן מיט הײסע, מיט אָטעמשן צײטער:
אײך ליב דײך אזוי, ווי עס ליבן די פעלדער
דעם שווערן און אײליקן טראַט פון א שניטער...

1965

* * *

און ערגעץ־ווו זיי טרעפן זיך, די ווייטן,
און היץ און קעלט באהעפטן זיך געוויס —
א בארג פון אייז, א גליווערדיקער ריז,
מיט לינדן שטראם באגעגנט זיך באצייטנס.

נאָר קיינער ווייסט ניט, ווי קומט פאָר דער בייט
פון גוטס און שלעכטס — דעם גוירלדיקן צווילינג,
נאָר ווינטערדיק אמאָל זעט אויס דער פּרילינג, —
ווי דו וואַלסט דורך, א נאָענטע, פארביי...

1965

* * *

טײערע מײנע, אין ליבע זיך שווערן,
מע זאָגט, איז אלטמאָדיש, ניט לויט אונדזער צײַט.
די צײַט איצטער שטיינער לעוואָניקע קלייבט
און שניידט זיך די פינגער אָן שאַרפקײַט פון שטערן —

אַט יענע, וואָס האָבן אונדז ווונדער געשענקט,
דורך הימלשע פלאסטן פונווייטן געוונקען:
„זעט, אויבן א שניטער פון אייביקײַט ברענט,
און מיר זײַנען זײַנע פארלאָרענע פונקען...“

א שטערן זגעפאלן אף אקסל פון נאכט,
אף אקסל אף מײנעם דיין האנט האָט געציטערט,
א ווינטל א פלינקס האָט די גראָזן געפייטערט,
און צאָרט איז געוועזן מיין יונגער פארטראַכט.

דאָס אלץ דעם אמאָל טוט פון לאנג שוין געהערן,
זיך צײכנט — אומזעבאר — דורך גליווער פון ווייט...
טײערע מײנע, אין ליבע זיך שווערן,
מע זאָגט, איז אלטמאָדיש, ניט לויט אונדזער צײַט.

1970

* * *

איעדער מיין דינער, איעדער ווונק
פארשניידט זיך טיף און שארף אין מיין זיקארן.
אזוי בריט אָפּ די הויט א מינדסטער פונק
באם צאנקענדיקן שייטער פון די יארן.

אָף מיינע הענט אזויפיל פרישע שניט! —
אזא מין אָפּנהארציקער סאכאקל,
אז ס'דוכט,
די שטילע ווערטער פון מיין ליד,
ווי צווינגעלעך, אין טהאָם פון שייטער קנאקן.

1970

* * *

איר האָט געזען א בויס אין פּייער?
זיין אָטעם שטייגט איבער דער צווייג,
די צווייג,

מיט פלאם באזוימט,
זי שווייגט,
זי מיינט — דער שכינע זיין וועט פּרייער:

אנטקעגן הימלדיקן צייג
א גליקלעכע וועט כּיעס שעפן
פון זונען־שיט, פון ראָסנעם געפל
די צווייטע, ניט פּאַרקוילטע צווייג...

איך האָב געזען א בויס אין פּייער,
איך האָב געוויינט אף שוואַרצן גראָז,
אף שוואַרצן גראָז געוואָרן גראָז,
אין קאלטן אש מיין וויי געשייערט.

צו יענעם בויס כּ'טו אָפט זיך קערן...
אין זאמדיקער, אין ענגער שטייג
די וואַרצלען לעבן נאָך, כּ'קאָן שווערן.
נאָר ס'טרעפט, באנאכט, אין קרוין פון שטערן
מיר בליצט א פּייערדיקע צווייג.

1970

* * *

פארשניטן ביזן ביין אַט יענער ווייטעק
פון פעלדער,
אָפּגעדראַשענע מיט שטאַל,
פון וועגן — קרומע אומוועגן, — צעווייקטע
אין בלוט, אין רעגן...
איבער זיי — א קאַל,

א קינדערש קאַל, וואָס פּלוצעם ווערט פּאַרלאַשן,
אַן ווערטער א געשריי —
איין שאַרפּער גרויל,
איין הייסער קרעכץ פון אָפּגעקילטן מויל...
פון דעמלט איך פאַרשטיי
מילכאַמעס לאַשן.

1970

* * *

דער רעגן רוישט היינט העפקערדיק, פארשייט:
„איך בין א זומערדיקער — ווייסט עס אלעו!“
און ט׳רייכערט זיך אין וואסער-דרויב די ווייט,
און בלויע וועלטן שטייען אוף און פאלן.

ווי שעמעוודיק עס שמעקט דאָס פייכטע גראָז,
א לינדע קעלט פארשארט זיך צווישן ריפן.
אזויפיל רעגנס כ׳האַב אדורכגעלאָזט!
אין יאַגעניש נאָך זון —
פון זיך געטריבן.

און אַט, בא סיווע האָר, דערפילט דעם טאָך
פון צאפלידיקן גוס, פון הימלשער אקשאָנעס.
...דער טאָג איז דורך, די נאכט אדורך דערנאָך,
דאָס לעבן — ווי אפסניי עס הייבט זיך אָנעט.

1970

* * *

א זאמדיקער וועג צווישן שפיזיקע גראָזן
און וואַרצלען פון סאַסנעס, געשליפן דורך ווינט.
אזוי פארגעדענקט האָט איך איינמאַל א קינד
אין איינעם א פריי,
א ווייסרוסישן, ראָזן.

די זון האָט גערויטלט זיין איידעלן האלדז,
גערונען אַף באַרוועסע פיס אַף צעקלאפטע,
און ער איז געשטאנען אין אומרו אין וואלדס
פון ערשטע,
פון אייגענע טריט א פארכאפטער.

דערנאָך האָט א מוירע געטאַן אים א שניט.
געטריבן צוריק, צו די היימישע שוועלן.
ווי ליב איז צו ציילן אין קינדהייט די טריט,
אין עלטער, ווי ביטער, געציילטע, זיי שטעלן...

1970

* * *

מיר וועלן ניט ווערן — ווער פריער, ווער שפעטער —
אין שלאף אין א שווערן, וואָס פלוצעם באפאלט.
אזוי טוט א וויכער אין הארבסטיקן וואלד
פארשמיסן מיט האסט — מיט איין בלאָז — אלע בלעטער.

איז לאַמיר זשע בענטשן די צווייגן די שטייפע,
וואָס שניידן אריין זיך דעם וויכער אין ברוסט
און, פּרילינג ווען ס'קומט, — מיט ניט־מענטשלעכן גלוסט
באקרוינען מיט בלעטער זיך — יונגע און רייפע.

1970

* * *

כ'פארנייג דעם קאָפּ פאר יעדן טאָג אדורכגעלעבטן.
פאר יעדן גליטש פון ווינט איבער מיין הויט,
פאר טראָפן זון, פאר רעגן־דרויב,

פארשעפטע

אין יענער הייך, וואָס אייביקייט באהויכט.

כ'פארנייג די קני פאר יעדן טאָג אדורכגעלעבטן,
פאר יעדן וויג פון גראָז אונטער די פיט,
פאר קליינער מורעשקע, וואָס אף איר קארק פארשלעפט האָט
די נאכט

און מיך מיט נייעם טאָג באגריסט.

1970

• • •

אמאל מיר האָט זיך אויך געדאכט:
ס'איז לאנג דער טאָג און קורץ די נאכט.

פון אינדערפרי — נאָר איינס אין זינען:
אין טונקל גיכער זיך פארשפינען...

א גרינע יוגנט, אין דער פינצטער
האַסטו געמיינט — דו ביסט באשיצט מער!

די צייט האָט אָפגעטאָן א קונץ:
די נאכט — איצט לאנג, דער טאָג איז קורץ.

ווען טונקל פאלט, באפאלט א ציטער:
ווער וועט אין פינצטער דיך פארהיטן?

קאַנסט ניט דערווארטן זיך אף שײן...
נאָר אנדערש, ברודער, קאָן ניט זײן.

1970

* * *

דערמאָנונגען אלטע!

ניט שנייעך

— אייך פאסקענען, אויסקלאָרן פראָסט,
איעטווידער אלטער פארדראָס
באוואקסט מיט פארדראָסן מיט נייע;

א האלבער ניט עמעס —

גלייך פול ווערט,
אן אַנדייט — זיך גרויליק צעשניינט.
דערמאָנונגען אלטע ווי פולווער
צום פלאם ניט דערנענטער,
מײן פריינט!

1970

* * *

פארוואַס אין וואַלד און אָפּהילך דויערט לאַנג?
ווייל שטומע ביימער ווילן אויכעט ריידן.
פאַר זיי אַ מינדסטער קלאַנג —

איז אַ געשאַנק,
און יעדערער דעם קלאַנג נעמט אוף פאַרשיידן

און רופט זיך אָפּ מיט ציטער פונעם שטאַם,
מיט וויג פון גרינעם זעגל אף די צווייגן,
מיט קרעכץ פון וואַרצלען
דאָרט,

אין קלעם פון זאַמד...

פאַרשטייסטו שוין,
ווי מיך עס פּלאַגט דיין שווינגן?

1970

נאַכאַמאַל וועגן דאָן־קיכאַטן

זיך אַנגעשפּאַרט אָן זאַטל,
ער קוקט פּון אונטער האַנט.
זיין רירעוודיקער שאַטן
אַף האַלדז פּון ראַסינאַנט.

די ווייט — אין זומער־נעפל,
א פּאַרע שלאַגט פּון גראָן.
ער טוט די לופט פּאַרשעפּן
מיט אַפּגעצערטער נאַז, —

ער האַט דערשפּירט דעם קעגנער
דורך גליצענדיקער ווייט...
א רוק די פּיקע נע'נטער
צו פּערדס פּאַרשוויצטער זייט —

און ס'טוט די ערד אַ צאַפּל
מיט גאַר איר לענג און ברייט,
אין קרייז פּונעם שוואַרצאַפּל —
דעם טוינעס שוואַרצע ריי.

איז היט זיך, ווילדע בריעס,
און ראַכמים בעט באַ גאַט!
צעשטערן אייער רו וועט
דער ריטער דאָן־קיכאַט!

פון יענעם טאָג דעם לינדן
אדורך אזויפיל בעכט.
אלץ קרייזן דולע ווינטן,
אלץ דויערט דאָס געפעכט,

און ס'טוען מילן מאַלן,
און שווערד די לופט צעשניידט.

די מייסע קלינגט אמאָליק, —
איך בעט מעכילע, צייט.

* * *

ביז דער לעוואָנע א מעהאלעך
ניט לענגער,
ווי פון דיר צו מיר —
איין זיפץ, איין ציט'ריקער באריר,
איין אויגנבליק,
איין ווונק פון אלעף
צום טאָף,
איין דינע שאַרף פון כאלעף,
וואָס ליפן אונדזערע צעפירט...
1970

* * *

אַט ערשט געוועזן הארבסט —
און ווידער זומער.
א גוירלדיקער גיכער איבערבייט,
אן אויסגעמיש פון שטימונג און פון צייט
אין זייער צאפלידיקן טאָך גענומען.

און ווידער דער ארום —
אין היץ פארשפינט,
דער רעגן נעכטיקער מיט ערד זיך זעגנט,
און נאָר דאָס גראָז, א בלייכניקס נאָכן רעגן,
איז טריי דעם הארבסט
(פארוואָס? — דיר ווילט זיך פרעגן)
ווילל ס'ווייסט:
אפסניי מע קאָן ניט ווערן גרין.

1970

* * *

די ראבינע איר קאלטן פניער היט,
אין בלעטער אים פארהילט,
זי מיינט אוואדע,
אז זי האָט זיך פארזיכערט פון א ליאדע
א זשוואווע פייגל־טשאטע מיט דערמיט.

דאָס ביימעלע איצט שטייט אן אָפגענארטס,
פארומערט וויגט די אָפגעפליקטע צווינגן...
אָ נארעלע, ווי קאָן מען דיך פארבינגיין —
דיין רויטע פרוכט
איז ענלעך אף א הארץ.

1970

שמילע ווערמען

* * *

מיר ווילט זיך שטענדיק: אלץ זאל גיין קעשורע,
און ווייס זאל בלייבן ווייס, ווי פינצטער —
שווארץ.

אף דעם באשטייט מיין ניט בארוקט הארץ,
וואס טרייבט דאס בלוט אין יעדער
נייער שורע.
כ'האב קיינמאל ניט געשרייען אף א קאל,
און מיך,

קאן זיין,

די וועלט וועט ניט דערהערן.
עס מאכט ניט אויס: איך גלייב, מע וועט אמאל
מיט שטילע ווערטער זיך אין טריישאפט שווערן.

1971

* * *

די ערשטע שורע טאָמיד קומט אָן שווער,
דאָס ערשטע וואָרט איז, ווי א מילשטיין, וואָגיק:
דו קניקלסט אים אין ליד,
און ער זיך ווערט —
און לייגט זיך פאָפערעק.
דאָס ליכט פארטאָגיקס
ווייסט גוט מיינע יעסורים אין דעם פראט.

נאָר אַטראָ זעט: א שנירעלע פון אויסיעס —
א דינס, א גרינגס — צעשפאלט דעם ווייסן בלאט,
ווי גראָז אין ווינט, זיי הייבן אָן צו רוישן, —
און ס'ציטערט אוף דאָס בייגעלע פאפיר,
מיט אומגעדולד נעמט שטעכן מיינע פינגער:
„גו, ווייטער וואָס?“
— דו פרעג מיך עטוואָס גרינגערס, —

איך ענטפער אָפּ. —
נאָר עפעס שוין פאסירט:
די וועלט זיך טוט א טוליע צו מיין אקסל,
מיט ליד און פרייד דעם דימיען מיר צעגליט,
און יענץ, דאָס ערשטע וואָרט, דער דולער אקשן,
אליין זוכט אָפּ דעם אָנהייב פונעם ליד.

1971

* * *

אַט יענע — די שטומע, די שטילע,
די פראַסטע, פארשוואַרצטע פון מי —
זיי האָבן געוואַלגערט באַסטיליעס
און שווערדן אָן פאַכעד געשמידט.

פאַר זיי איז געוועזן ניט וויכטיק
די נעמען פאַרקריצן אָף שטיין.
נאָר דער,

וועלכער שאַפט
די געשיכטע,

וועט זיי,
אומבאוואַסטע,
פאַרשטיין.

1971

* * *

פון פאַרנט, פון הינטן, פון אלע פיר זייטן
באלאגערט מיך שטילקייט פון יוניקער נאכט,
און רייכעס,
ווי רוכעס,

אף ווינטעלעך רייטן,
און גראָזן באַפּיכטע זיך וויגן פארטראכט.

און איך טו אלץ בלאַנקען אף שטעגן
אף יענע,

וואָס האָבן פון יוגנט אין עלטער געפירט
אין יאָר איין און פּערציק.
צעפראַלט כ'האַב די טיר

פון אייגענעם הויז — און אריין כ'בין אין
גענעם...

א לעבן אדורך —

און די שטילקייט, זי ווונדערט
מיט שאַרפּקייט דער זעלבער, ווי דעמלט,

אמאָל.

אין יוניקער נאכט טוען שרייען די ווונדן,
דאָס האַרץ זיך צעוויינט אף א קאַל.

1971

* * *

אַט אזוי — און ניט אנדערש —
גייט דאָס לעבן פארביי
אין זײַן אייביקן וואַנדער,
אין זײַן אַייליקער בײַט.

כװאַלט אייך יאָגן־דעריאָגן —
א ראַכמאַנעס די פּערד:
שווער געלאָדן דער וואָגן,
און ניט גלאַט איז די ערד...

1971

* * *

און כאַטש ס'איז שווער דער מורעשקע א
שטרוי —

איר אַל איז גרינג.

איך ווייס גענוי, אף זיכער,
ס'איז דער פרימאָרגן היינט נאָך יונג און רוי,
דאָס גראַז — נאָך ניט באַרויקט נאָכן וויכער.
דעם פרישן העזעק ציילט איעדער בוים,
באזעצט מיט פייגלס הונגעריקע טשאטעס.
די מורעשקע — אין גרינס מע זעט זי קוים —
איר פעקל זאָרג אף זיך זי שלעפט
פארמאטערט.

א זעמדעלע א קליינס ארומגעקרייזט,
אדורכגעשלייכט צעווישן זאנגען־זיילן,
א טראָפן וואסער דורכגעשפרייזט מיט פלייס,
און שטעלט זיך פיס — ווי זי וואַלט גאַרניט
אײַלן.

און כאַטש ס'איז שווער דער מורעשקע א
שטרוי —

איר אַל איז גרינג.

איך ווייס גענוי, אף זיכער,
ווי וואַגיק איז אמאָל א מינץ, א שרויט
אינעם פארגלייך מיט מענטשס
געזאלבטן ייכעס.

1971

* * *

כ'האב פינקטלעך אָפגעוויגן —
אָף האַלב: וואָס עכט, וואָס פאלש,
נאָר ער, דער רעגנבויגן,
פון אַקסל מינעם פאלט.

א מאַדנער קאַראַמיסל —
אים גלייכגעוויכט איז קנאַפּ,
אין אים זיך פאַרבן מישן,
דורך אים — זיך פרישקייט צאפט.

אין אים די שנין זיך מינעט,
און פינצטערניש דערברענט,
און טאָג זיך טוט געפינען
אָף נאַכטס פאַרבענקטע הענט:

א בונטער שלאַל פאַעזיע
אריבער ערד —
איר זעט!
אריבער קליינעם וועזן
פון איינעם
א פאַעט.

1971

* * *

דער פרי אין גלאַק פון שטילקייט שלאָגט.
און זון מיט בלוי זיך מישן אַזיליק,
און ווידער בא דער ערד מײַן שײַלע
איך פרעג:
„ווער בין איך דיר? נו זאַגו“

אף דיר געמאַזלט און געפאַקט,
מיט בלוט אין טיף דינער פאַרונען,
מיט ליב פאַרשטעלט פון הימלס דונער...
דער פרי אין גלאַק פון שטילקייט שלאָגט.

כ׳האַב דײַך מיט קערנער ניט פאַרויט,
דערפאַר מיט טרערן פײַן באַגאַסן
(ווען פעלן פלעגט דיר פרישע ראָסע) —
זאַלסט אַטעמען געזונטערהייט.

ביז מינדסטן וואָרט כ׳האַב דיר דערזאַגט,
ווי ליב איז מיר דײַן יעדעס גרעזל!
דײַן יעדעס זעמדל, יעדער וועזן...
דער פרי אין גלאַק פון שטילקייט שלאָגט.

הערסט: בא דער אייביקייט איך שווער,
בא אלע גוירלדיקע שוועלן,
דעם שפאן דעם לעצטן וויל איך שטעלן
אף דיר, מײַן אומרוקע ערד!

דער פרי אין גלאַק פון שטילקייט שלאָגט,
ס'רינט זון און בלוי אָף מיינע ווײַס,
די ערד צעשפּרייט פאר מיר איר כּיעס:
„גוטמאַרגן, מענטש!
זי גליקלעך, טאַג!“

1971

* * *

די ביימער, פונקט ווי זינדיקע מאלאָכים,
זיי שטייען שטיל היינט, רוישן ניט
אָן זין,
דערפאר די זיסע רויבערן, די בין,
זי זשומעט הויך —
און פראוועט איר מעלאַכע.
גיי האָב אף איר פארדראָס!
אזא איר מי איז!

און דײַך —
דײַך פײַניקט שטום איעדעס וואָרט,
דו ברעכסט דעם קאַפּ, ווען ס'ווערט פון וואָרט
א קוואָרט,
און גאליק בניסט די ליפּ, און קרימסט זיך מינעס,
אין צאָרן ביטערן נעמסט צוקן זיך די ארבל...
נאָר דיר איז אויכעט זיס דײַן שווערע ארבעט!

1971

* * *

שטיי און: די וועלט האט זיך געביטן.
אף שניי, אין שפורך-שניט פון שליטן,

א וואסערל א שווארצס זיך שליכט,
גלייך ווי אן אנהייב פון א טייך.

און כ'זע שוין זוניקע געמעלן
אף ווייסע קאמען פון די וועלן,
אף בלויזען אומרו פונעם פלוס, —
ער פאלט דעם יאם אף בלויזער ברוסט.
און כ'פיל שוין, ווי אין טיף זיך פורעמט,
אין יאם-געמיש, דער ווילדער שטורעם,
וואס וועט א שלאג טאן אינעם ברעג...

א דאנק!

ער האט זיך אופגעוועקט.

1971

* * *

דיר געפעלט צי ניט געפעלט
(כ'מיינ: ס'איז ניט געפערלעך) —
צו דער צייט א בלאט פארגעלט
טרויעריק און ערלעך.

ערשט, געדענקסט, געווען נאך גרין,
פריש —

ביז גלאנץ —

געשייערט,

איצט ער ליגט אין גראז פארשפינט —
אויסגעלאָשן פניער.

אַט אזוי די וועלט זיך פירט
שטרענג און אָן קאלאַשעס:
ווילסט געפינען — פרייר
פארליר,

ווי דער בוים אין אָסיען.

1971

* * *

שענק מיר א בלאט פון יענעם בוים,
וואָס אין מיין כאַלעם איז אריינגעוואקסן
מיט גרינעם פּרילינגדיקן שוים
אף צווייגלס ציטעריקע אקסלען.

אויב ניט קיין בלאט — איז כאַטש א קנאַספּ,
וואָס האָט אין זיך דאָס אלץ פארבאַרגן —
פון לעצטן רויגעזדיקן פּראַסט
ביז אַט דעם זוניקן פּרימאַרגן.

אויב ניט קיין קנאַספּ — איז כאַטש א גלעט
פון האנט פון דיינער איבער קאַרע, —
און איך וועל בענטשן דעם געוועט
פון רינגען ביימערשע און יאַרן...

1964

* * *

כ'באגריס ד'ך מיט פ'רילינג,
מיט ר'יטלעך צעשפיזטע,
מיט ווארעמער קאָרע,
מיט ווינטיקן יאָג,
מיט גראָז פאראיאַריקס,
וואָס שנייפאל אומזיסט האָט
מיט גליווער פארכאסמעט אין איינעם א טאָג.
כ'באגריס ד'ך מיט פ'רילינג,
מיט אופלויכט צעווישן
די הרודיקע וואַלקנס, וואָס ציען זיך אָפּ,
מיט טראָפן אף דלאַניע אף מיטנער —
מיט פרישן,
מיט פאָך פון א פליגל אריבער מיין קאָפּ.
כ'באגריס ד'ך מיט פ'רילינג,
מיט יונגן, מיט שפעטן,
מיט גרינס, וועלכעס ווייסט נאָר פון זוניקן גנאָד,
מיט הימלשן גלאנץ אף א פעדער איעדן
פון פייגלען, צעזייטע אין בלויען באראָט.
כ'באגריס ד'ך מיט פ'רילינג,
מיט איינציקן, יענעם,
וואָס נידער און הייך, ווי א שיקזאל,
פארקניפט:

און גרויס ווערן שטערן,
דער ערד־קײלעך — קלענער,
און נעענטער ווערט מיר אַט די,
וואָס איך ליב...

1964

* * *

צו די אומשטערבלעכע כ'וועל ניט געהערן,
ניט זיין צווישן די אויסדערוויילטע זינגער,
אז מער פון זינגען ליב געהאט כ'האָב הערן —
מיט האַרץ פאַרקלעמטן, מיט פאַרקלעמטע פינגער.

נאָר כ'וואָלט פון אייך, ווי מ'זאָגט,
פאַרשטעלט דעם עמעס,
ווען איך באהאלט אים, מיין באגער געבענטשטן:
אויב ניט אין אייגן ליד,
זאָל כאַטש אין עמעס.
מיין האַרץ ווי ס'האַט געקלעמט,
דערגיין צו מענטשן.

1964

* * *

איך עלטער זיך — כ'האָב טיינעס צו דער וועלט.
דאָ בראַט זי מיך צופיל,

דאָרט — בריט מיט קעלט

און לערנט הייבן פיס אין ליים צעקנאָטענער
(ס'איז קיינעם דאָך ניט ליב אין בלאָטע גיין!).

איך עלטער זיך — כ'האָב טיינעס צו דער וועלט.
דאָ לויבט זי מיך אָן מאַס

און דאָרטן — שעלט,

און פרוווט אריינבליקן אין מינע סוידעס

(אז ווער האָט ליב אין עפעס זיין זיך מוידעו!).

איך עלטער זיך — כ'האָב טיינעס צו דער וועלט.
אלץ מערער ערגערט מיך,

אלץ ווייניקער געפעלט,

דער נעכטן קלאָרער ווערט, דער מאָרגן קוקט פארשטעלט.

איך עלטער זיך —

און זי בלייבט יונג, די וועלט!

1964

* * *

איך וועל דיר אויסזאגן דעם עמעס
פון הויכן הימלשן פארטראכט,
ווען ער דעם הארצן ווייזט א רעמעז —
רייסט אָפּ א שטערנדל באנאכט.

און אָפּגעטיילט, פונקט ווי א ציטער,
פון שווארצן וואַלקנדיקן פליין,
דער שטערן פאלט אן אָפּגעגליטער,
נאָר ניט קיין אָפּגעקילטער, ניין!

1964

. . .

איך וואָלט געקאָנט ניט אויסמיידן דעם ווייטעק
פון אָפּגיין הייס מיט בלוט אין פעלד אין הוילן,
אן אויסדערוויילטער פון דעם סוינעס קוילן
און קיינמאָל שוין פון דיר קיין אויסדערוויילטער.

פון יענעם פעלד כ'וואָלט זיך געקאָנט ניט קערן,
דאָס האַרץ דאָס אומבאשיצטע ניט פארהיטן
אין שאַרפן שיידימדיקן שיט פון שפּליטערס.
ווי אין א נעץ פון פאלנדיקע שטערן.

ניט פילן כ'וואָלט, ווי גראַז מיר שטעכט דעם
גומען,
ווי ס'טוט מיט גרינס די אויגן מיינע וועקן.

איך וואָלט געקאָנט פון יענעם קריג ניט קומען...
איך קאָן פון דיר אצינדער ניט אוועקגיין..

1964

* * *

דערצייל מיר וועגן זיך, דערצייל מיר
דאָס ניט ארויסגעזאָגטע, —

דאָס,

וואָס כ'הער אין ווינט, ווען ער טוט ציילן
אין האַרבסט אין שפעטיקן דאָס גראָן.

צו ערשטע קעלטן צוגעשמידטע,
די גראָזן יענע פארן טויט
דעם ווינט פארטרויען זייער ביטערס,
וואָס זיי דאָס לעבן האָט פארטרויט...

1964

* * *

כ'האָב זיך געלערנט פּראָסטקייט בא דער ערד,
פון יעדעס גרעזל אירס געצויגן פּאַשטעס,
אין מינדסטן שטיינדל איינגעזען זיין ווערט,
א טריף פון סמאַלע ניש פּאַרזען אין כאשכעס.

און איצטער בין איך, גלייך ווי קוירעך, רייך,
און הימל־קרוין איז מיר — ווי אָנגעמאַסטן.
נאָר שרעקט זיך ניש —
די קרוין כ'לאָז איבער אייך.
אייך איז זי ליב: אין איר איז אייער פּראָסטקייט.

1964

• • •

מיר ווערן געענטער צו יענער שוועל,
וואָס זי אדורך — איז גרינגער נאָך פון פאלן.
אהינטער איר —

אן אַוונטיקע וועלט
מיט שוואַרצער זון אין טונקלער קרוין פון
שטראַלן.

און אלץ, וואָס דאָ ז'געווען, —
דאָרט שיינט פארקערט:
א פאכדן זיך באשטאט מיט מוט און גוורע,

א שניט פארטיליקט בלאנקע שארף פון שווערד,
א וואָרט איעדעס זיך צעצווייגט אף שורעס.
אויך דו, פארטיפט אין ביטערן געוועט
פון גוטס און שלעכטס, פון סינע און פון
ליבע, —

אין הארץ פון נאכט, באם אופלויכט פון
פאריבל —

געהאַרכזאמער וועסט זיין...
נאָר זיין וועט שפעט...

1964

. . .

פאראן אזעלכע טונקעלע פרימאָרגנס,
ווען אָנהייב טאָג
נאָך טראָגט די נאכט אף זיך...
אזוי גאנץ אַפּט א מענטשלעכעס געזיכט,
א שמייכלענדיקס, באהאלט אין זיך די זאָרגן.

אזא מין מענטש מיר ווילט זיך זאָגן:
— „הער, —
וויש אַפּ, צעגלעט די האַפּערדיקע קארבן,
לעש אויס די קנייטשן, ברודער מיינער
הארבער, —
דער ווייטעק דיינער ניט נאָר דיר געהערט...”

1964

* * *

די וועלט, זי האָט דערלאָזט א טאָעס:
אף הייך און נידער זיך צעטיילט,
אף ווייט און נאָענט זיך צעצייילט,
אף דאָס און יענץ —
און אלץ גענוי איז.

און מאך איך ווען זיך קילעיאָדע
און פרוו א פלאַנטער טאָן אָן בייז:
כ'פאָרגיי צו ווייט, צי מערער כ'פאָדער
פון נאָנט, אָט דעם, וואָס לעבן הייסט, —

זי געמט מיך דאן אף דלאָניעס הייסע
און טוקט באלד אָפּ אין שטערן־קעלט...
כ'גיי אָפּ מיט זיבן ווילדע שווייסן
און זינג א לויב דער קלוגער וועלט.

1964

* * *

אזא מין פרי א לופטיקער,
פון הימל קאפעט גאלד...
ווען איך וואלט זיין א לוסטיקער,
וואס וואלט איך געוואלט?

א זונען־שטראל באהענגען
מיט בלעטערדיקן גוטס,
מיט אַסיענדיקע רענדלעך,
מיט וואַלקנדלעך א טוך;

מיט דיינע ליבע שמייכלען,
אף ליפן אויסגעגליט —
אַט ערשט זיך דאַרט באצייכנט
און שוין אראַפגעגליטשט...

און זאל ער זיך צעפלאקערן,
אַט יענער גוטער שטראל,
אף הימל אף צעאקערטן
פון פייגלשן געוואלד,

אז אלע זאָלן וויסן:
ס'איז גוט מיר, ווי א קייסער!
און וועמען ס'וועט פארדריסן, —
די וואַלקנדלעך — א טרייסט זיי...

1963

* * *

און ווילסט: כ'וועל באַרגן דיר דעם מאַרגן
מיט הייסן בלוי, מיט קאלטן טוי,
מיט שטילן אופפראל פון א טויב,
מיט דונער-קנאל פון הימלס אַרגל.

איך בין קימאט ווי גאַט אלמעכטיק —
איך פיר דעם סיידער פון דער וועלט,
און דאָך מיין קויעך קישעף פעלט,
קעדיי דיר אומקערן דעם נעכטן...

1963

• • •

פאראנען ווערטער, וועלכע פרווון
זיין שטיל, ווי ניט דערהערטע רייד, —
דו זאלסט אף זיי זיך ניט פארופן,
ווען אומגליק בא דיין אקסל שטייט.

פאראנען ווערטער, וועלכע קאָנען
דיך אָפשרייען באם טויבן טויט,
אז גאַר דיין זיין,
ווי א דערמאָנונג,
זאָל אופשטיין גלייביק און פארטרויט.

פאראנען ווערטער, וועלכע ווערן,
ווי קלאַעס, גרויליק אין פארלוסט,
מיט זייער שארף דו טוסט זיך ווערן
בלויז מיט דער צארטקייט פון דיין ברוסט.

פאראנען ווערטער, וועלכע ברעכן
מיט גנאָד פון בראַכע צוים נאָך צוים,
און, ווי א גאָט, דיר ווערט פארעכנט
איעדע בלאט אף גרינעם בוים.

פאראנען ווערטער, וועלכע ווילן
אראָפּ פון לעבנס הארבן קאָן
און מער ניט דינען דעם בייזווילן,
און אויך קיין גוטס שוין מער ניט טאָן.

פאראנען ווערטער, וועלכע העלפן
אין סאמע בלוטיקסטן געפעכט.
זיי פאלן פונקט אזוי ווי העלדן,
און זייער אומקום איז גערעכט.

1963

* * *

א פרוי דערנענטערט זיך.
א רעגע
צו אירע טריט איך הער זיך צו —
אזוינע שטילע, ווי א רעגן,
ווען אים צעשניידט אין פעלד א צוג.

ווער איז זי, ווער?
א שפאן איעדער
צו וועמעס בענקעניש זי טרייבט,
ווי יענעם צוג, וואָס גרויזאם רעדלט
דער ערדס צעפאסעוועטע לייב.

אוועלכן קישעף מוז איך רופן
צו הילף, אוועלכן ווידערקאל?
אף וועמעס נאָמען זיך פאָרופן,
די וויעס אופהייבן זי זאל?

אין האַרבסט אין שפעטן א פאַרשפינטע,
זי זאל א ווילע בלייבן שטיין...
ס'וועט דאָן פאַרזאמען זיך דער ווינטער,
און רעגן אופהערן וועט גיין...

1963

* * *

איך שטיי דעם קאָפּ פאָריסן,
דעם זונען־גוס אנטקעגן, —
דעם נעס פון אלע ניסים...

...און ערגעץ גייט א רעגן.

עס ווימלען פאר די אויגן
פון בלוי און בלענד געוועבן
און שאַטן־דרויב פון פויגלען...

...און ערגעץ גייט א רעגן.

אַט באלד וועל איך פאָרגעסן
אין ערדס צעקלאַפּטע וועגן,
אין פיס, וואָס ווערסטן מעסטן...

...און ערגעץ גייט א רעגן.

כ'געהער שוין ניט דעם נידער,
און ס'טוט מיך שוין ניט רעגן
די שפראך פון שטיין און רידל...

...און ערגעץ גייט א רעגן.

אין אָט דער וועלט דער נײַער
נאָר וואַלקן וועט מיך וועקן
מיט פינצטער פון זײַן פײַער...

...און ערגעץ גייט א רעגן.

און ערגעץ גייט א רעגן,
און ערגעץ פאלט א זעגל:
אָט ערשט כ'האַב דיך באגעגנט,
און זעסט — זיך שוין געזעגנט...

1963

* * *

כיוועל דיר אומקערן אלץ: דינע קלאַעס און בראַכעס, —
פארשניטן ביז ביין, סיזאַל געדענקען זיך שארפער, —
דין טינען, דין פנינען און דין אפצולאַכעס,
וואָס ציט זיין יעניקע פון ווייט, פון באשאף נאָך.

כיוועל דיר אומקערן אלץ: די פארצאָרנטע ליפן,
די אויגן פארמאכטע, די דלאַניעס פארשמאכטע,
דאָס גרינינק גאניידנדיק צווינגל פון ליבע
אין הילכיקן הימל פון מאַסקווער פארנאכטן.

כיוועל דיר אומקערן אלץ: דעם פארשאַטנען אָווער,
און דאָס צוגעזאָגטע אין צייטלויף — אף שפעטער, —
דערמאָנענדיק מיך, זאַלסט ניט טראכטן פון אָווער,
אזוי ווי דער בוים וועגן האַרבסטיקע בלעטער...

1963

* * *

פּאָנעם-על-פּאָנעם מיט דיר,
איך זאָג: זאָל געבענטשט זיין דער זאנג,
און דער טוי, וואָס זיין גרינקייט
בארירט,
און דער ווינט, וואָס זיי ביידן ער פּאנגט.

פּאָנעם-על-פּאָנעם מיט דיר,
איך זאָג: זאָל געבענטשט זיין דער בוים,
און די בלוי, וואָס זיין גרינס האָט
דערשפּירט,
און די כאשכּעס, וואָס ביידן זיי צוימט.

פּאָנעם-על-פּאָנעם מיט דיר,
איך זאָג: זיי געבענטשט, ווי דער זאנג,
ווי די בלוי, ווי דער טוי-שעמערי,ר,
ווי דער ווינטיקער לופטיקער גאנג.

פּאָנעם-על-פּאָנעם מיט דיר,
איך זאָג: זיי געבענטשט, ווי דער בוים,
ווי דאָס גרינס, וואָס זיין כאַלעם באצירט,
ווי די נאכט, וואָס זיין אומעט באקרוינט.

1963

איך בין אזא, ווי אלע

איך ווייס: איך בין אזא, ווי אלע, —
איך טראָג קיין פליגל הינטער זיך,
אף קאַפּ אנטבלויזטן דונערס פאלן,
און קעלט פארקריכט אין מינע שיד.

איך בין אזא, ווי דער, ווי יענער, —
דער זעלבער וויי די הויט מיר שינדט,
איך בין ניט בעסער און ניט שענער
און אויך ניט גליקלעכער, באשטימט.

גאַר פרוו זיך ווער מיט מיר פארגלייכן,
ווען ליד רייסט און מיין שטומקייט, ווען
די ווייטן הייבן אָן זיך שלייכן
בא מינע אויסגעשטרעקטע הענט:

ווען ערד און הימל, בארג און נידער
פארגעסן זייער שטרענגע וואך
און טרעפן זיך ווי גוטעברידער
בא מיר אין הארצן אומדערווארט:

ווען גאַר די וועלט מיט זאָרגן אירע,
אין פרייד און ליידן אָנגעטאָן,
מיין פעסטן אקסל טוט בארירן
און גלייביק שפארט אף אים זיך אָן...

רעגנבויגן

א, יענע זיבן ליבע פלאמען,
וואָס זיבן הימלען פארבן בונט! —
ס'איז קיינמאָל זיי ניט ענג צוזאמען,
כאַטש שטרענג געצוימט איז זייער בונד.

אין זיי — פון דונערן דער ציטער,
פון בליץ פארלאַשענעם די שאַרף,
אין זיי פארשפינט איז ערד און נידער,
ווי אינעם אָנהייב פון באשאַף...

1961

* * *

איך קאָן דיר גאַרנישט ניט פאָרגעבן —
פון פּרעמדע הענט קיין איין באַריר.
כװער טויב,

כװער טויב,

כװער טויב פון יעדן
קלאַפּ דינעם אין פּרעמדער טיר.

פון פּרעמדן גרוי אין וויסלען דינע,
פון פּרעמדן אַטעם באַ דיין ליפּ —
כװער בלינד,

כװער בלינד,

איך זע קיין שיין מער...
פאָרגיב מיר, טייערע, פאָרגיב...

1961

* * *

ס'האָט זון מיט רעגן זיך באגעגנט
אין ערעוומיניקן מישמאש,
פארשווענקט מיט שוים די רויע
וועגן,
צעפליקט די הייטלעך אייז מיט קאס;

די שווארצע ערד האָט זיך גערייכערט
מיט גרינס, וואָס האָט נאָך קיין קאַליר,
און קאלטער שטיין ז'געוואָרן ווייכער...

ווען ס'טרעפט דער גוס אין הארצן דיר!

1961

טרישאפט

איך קוק אף מיינע הענט געזונטע,
אף דלאַניעס ערדישע רעליעפן,
ווי הייכן בערגלען זיך באזונדער,
ווי ריטשקעס־וואנדערער זיך טרעפן.

איך לייג זיי דיר אף צארטן אקסל,
די הענט מיינע — מיין שיקזאל שווערן.
ניט ווארף זיי אָפּ פון זיך פאראקשנט:
אזוינע הענט אף טרישאפט שווערן.

1961

* * *

איך גלייב אין אייביקייט פון גוטסקייט,
איך גלייב דעם רעגנדיקן גוס,
וואָס פאלט אָף דר'ערד, קעדיי צו נוץ זיין
און אויסגיין אָף איר גרינער ברוסט.

איך גלייב אין אייביקייט פון עמעס,
איך גלייב דער לויטערקייט פון זון,
וואָס קלייבט ניט אויס, מיט קאַפּ מיט וועמעס
צו שליסן איר באשערטן בונד.

איך גלייב אין אייביקייט פון ליבע,
איך גלייב דיין יעדן קער און ווענד,
אויב ניט — וואָלט גוטסקייט זיין פארטריבן,
אויב ניט — וואָלט עמעס זיין פארשעמט.

1961

* * *

איך גיי און פרעג ניט אָן דעם וועג
אף אופזוכן זיין הויז.
קאָן זיין, אז אין אן אנדער קאנט
ער לעבט — עס מאכט ניט אויס.

קאָן זיין, אז אין אן אנדער דאָרף
און אף אן אנדער גאס,
נאָר וווּ איך זאָל אצינד ניט זיין, —
כ'וועל זיין בא אים צוגאסט.

דער קאָרן רירט מיין אקסל אָן,
דער ווייץ דעם שליף באהויכט
מיט זאפטקייט פון ערדן־טיף,
מיט זוניקייט פון הייך.

און ביז די קני אין מאָן־צעבלי,
ביז האלדו אין פייגל־פלי, —
כ'האָב רעכט צו זאָגן, אז זיין היים
און אז זיין הויז איז הי.

מיין פריינט, מיין ברודער אין געפעכט,
מיין אומבאווסטער העלד,
איך האָב דיין טרוים געזען צעבליט
אף ראכוועסדיקן פעלד...

1961

אָוונט

די זון האָט אָפּגעברענט,
פארשאַטנט
דעם הימל־צודעק ערדיש־גרוי.
אָף מינע אקסלען — ערשטער טוי —
דיין ווייטער אָפּגעקילטער אַטעם.
איך וועל די פינצטערניש צעשפאלטן,
דאָס פּייער אופוועקן אפּסניי,
אבי דו זאָלסט ניט דורך פארביי:
דערזעען מיך — דעם טראַט פארהאלטן...

1961

דערנענטערונג

מיר האָבן זיך דערנענטערט, ווייסטו ווי? —
ווי פליגלען מיט דער לופט אינמיטן פלי,

ווי וואסער־טיף מיט רונדיקייט פון דעק,
ווי שיין פון זון מיט שאַטנדיקן פלעק...

און ס'האַט פון אונדז דערווייטערט זיך די וועלט, —
ווי פונעם ברעג אן אומרויקע וועל,

ווי פון א פעלדז אן אַדלער אָפגעשיידט,
און ווי די בלאַנקע שווערד פון בלינדער שייד...

1961

ס'וועט בלייבן אַט אזוי

דעם פארדינסטפולן ספּאַרט־מיסטער
לייב טעגאלאָוויטשן

ס'וועט בלייבן אַט אזוי, ווי ס'איז
אין וויס־און־שוואַרץ פון מיינע אויגן:
דיין קלאַפּ—פּונקט ווי א פּייל פון בויגן—
וואַרפט אים דעם קעגנער פון די פּיס.

איך וועל באשרייבן אַט דעם זיג
מיט גאַנצן עמעס פון א זינגער:
מיר זיינען דאָך געוועזן יינגער
אפילע מיט א טאַג צוריק...

1961

אייביקייט

א טראַט, און אַט איז דער גאנצידן,
און ס'רינט דאָס גראָז אונטערן ווינט —
א גרינער טייך, וואָס טראַגט אונדז ביידן
אין בלוי, אין טוי פונעם באגין.

און ס'איז קיין לופט מער ניט פאראנען —
אף גאָר דער וועלט דיין זיסער דופט,
און ווייט פונדאנען, ווייט פונדאנען —
פון ערד דער קרעכץ, פון מענטש דער רוף.

נאָר איר, און דו, און פלאמען־ציטער
פון זון אף הימלדיקן ראנד,
און אייביקייט, וואָס ווערט צעשפליטערט
מיט יעדן צאפל פון דיין האנט.

1961

אַסיען

איך האָב דעם זומער נאָך דערוויסט
אין דינע לעבנס פון די גראַזן,
אין גרינע שטעכלקעס, וואָס לאַזן
זיך אלץ ניט טרעטן מיט די פיס.

נאָר ס'טוט דאָס האַרץ א ציטער קוים
אין דעם פרימאַרגנדיקן בעפל.
דער בושל-ברוגעם, וואָס דערנעבן,
ווערט ענלעך אף א הוילן בוים...

צי ווייסט דאָס האַרץ

צי ווייסט דער שניטער, אז ער ברענט? —
צו הייך זיין פניער־קאָפּ געווענדט,
צום בלויזן בלוי, צו הוילע הענט,
צום רויטן ראָסט פון קאלטע ווענט.

צי ווייסט דאָס וואסער, אז עס פליסט
אין ווייט, ווו טאָג מיט נאכט זיך שליסט, —
צום גרינעם פעלד, צו שלאנקע פיס,
צום ערשטן שלונג פון יאם דעם ריז?

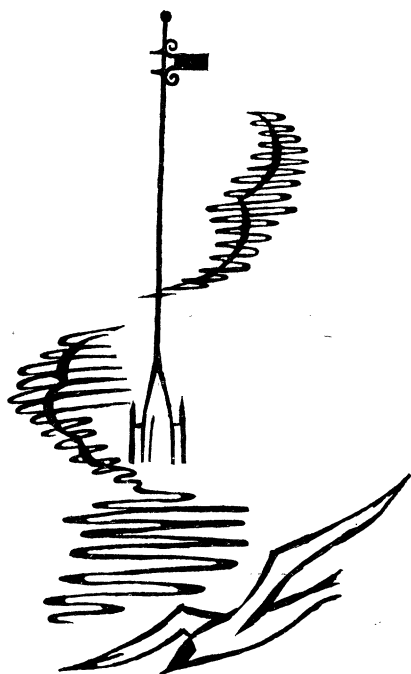
צי ווייסט דאָס האַרץ זיין ווילדע מאכט,
וואָס טרייבט דאָס בלוט מיט שטראָם־געקראַך,
ווען ס'ברענט דאָס ליב, ווי יונגער סכאך?..
צי ווייסט דאָס האַרץ?
עס ווייסט, מיר דאכט...
...

1961

איין שפעטער הארבנסט

* * *

א גאט, וואָס קאָן איך נאָך,
וואָס קאָן איך טאָן פאר ליטן?
דעם צאר פון וועלט פארליידן —
פאר מיר דער שווערסטער יאָך.

אזויפיל דוירעס וויי
מײן לייב האָבן געשליפן,
פארטרונקען ווייסע שיפן,
פון וואלד דאָס גרינס צעווייט.

נאָר שווארצס פארבליבן איז,
קעדיי אין הארץ זיך צילן.

נאָר ס'לעבט (דאנק גאָט!) דער ווילן —
דער שאַטן פון א ריז.

1971

* * *

דער יאם, איך שווער, איז קינדעריש פארטאָן,
קעדיי די מעוועס טאָן צוליב...

דעריבער

ער טרעבט די וועלן איבער וואסער־גריבער,
זיי זאָלן ווען ארויסווארפן פארטאָג

א מויערקאָפּ, א פישעלע, וואָס וואנדערט
און איבעריקס טוט קלערן וועגן דעם,
וועהין א וואסער־קאם זיך גליטשט...

אויב אנדערש,

עס וואָלט די מעוועס גיריקייט פארשעמט.

1971

* * *

ווי קאן איך הויק זיין, ווען ס'קראכט דער יאם
אף ברעג,
אף וואַרצלס אויסטערלישע צווייגן,
ווען אלץ ארום עס רוישט,
און נאָר מיין שווייגן
מיט אַט דעם רויש ניט ווילנדיק זיך גראמט,

איך בין אדורך אי פּינצטערניש, אי ליכט,
נאָר ניט באנומען כ'האַב די דולע גרויקייט
פון קראפט, וואָס מיט דער שפּילגעצייג פון גרויסקייט
צעשטערט איעדן שפור פון גלייכגעוויכט...

1971

א הארבסטטיקע ליד

צי דו ביסט ווייט, צי דו ביסט נאָענט,
צי נאָענט ביסט, צי ווייט, —
אַט זע:

אין גראָוון אָוונט
די זון אף וואַלקן רייט.

איך בין דיר ליב, צי ניכע,
צי ניכע כ'בין, צי ליב, —
אַט זע:

א שפעטער וויכער
מיט שטילקייט זיך פארקניפט.

איז לאַמיר זיך צעגייען,
צעגייען לאַמיר זיך, —
אַט זע:

עס פאלן שנייען
דורך רעגנדיקער זיפ.

1971

* * *

ביז סאמען ראנד פון האַריזאָנט
נאָר אייליקייט פון וואסער,
און צווישן וואַלקנס —
אויבנאָן —
די זון, זי שווימט געלאסן.

און ס'לאכט דער ברעג, באזוימט מיט שוים,
א פריילעכער — ביז ווייטעק:
דער יאם דעם זאמד בארירט קוים־קוים,
די זון —
אין וועלט אין צווייטער...

1971

* * *

מיין שאַ איז אויסגעצײלט און אָפּגעוויגן
(א שאַד אזא מיין שאַ!),

נאָר איינס איך וויל:

זי זאָל זיך, ווי א פּייל פון לעבנס־בויגן,
ניט אָפּווענדן אין יענעם וועג צום ציל.

מישטיינסגעזאָגט: אזויפיל שוין פארלאָרן
מער שענערע, מער בעסערע פון מיר,
ווי קאָרן־בלימעלעך צעווישן קאָרן...
מע זאָגט: אזוי דארף זײַן.
אזוי פּאסירט.

1971

* * *

עס הייבט זיך אן א נײער קאָן —
דערשפירן אים איז שווער נאָך,
ווי שווער איז ניט א ציטער טאָן
צעווישן שוונג פון שווערדן.

אַט ערשט געווען איז ערדיש־פראָסט
דין אייביקײט דין שטילע,
און איצטער, ווי אף שאַרף די ראָסט —
זיך שוואַרצט דעם הימלס טפילע.

מיט מיר ווער שטיין וועט זײַט־בא־זײַט, —
איך ווייס ניט
(פרעג מיך גרינגערס),
נאָר צווישן ליכט און פינצטער זײַ
גלייך ווי א צווייג א גרינע...

1971

. . .

וואס זיין וועט שפעטער — מאַרגן אָדער היינט, —
איך וויל, ס'זאל מיר פאַרויסזאָגן מיין פּיינט.

ער וועט שוין אלץ אין צעטל זיינס פארשרייבן,
פארייביקן, ווי מ'זאָגט:

די ביינער רייבן

מיט ווערטער, ווי מיט שטיינער, און דערנאָך

ארוּפּוואַרפן אַף מיר דעם טריבן יאָך

פון וואַכעדיקע טעג, די ניט באַזונטע,

וואָס אויב ניט איך,

זיי וואַלטן ווערן זונטיקס.

איר פרעגט, פארוואָס די פריינט איך לאָז ניט צו

צו אַט דער זאך?

כ'האַב פיינט א זיסע צונג...

1971

* * *

א רעגן שיסט מיט מאַרגנדיקן טוי
אף בלעטער, וועלכע פאלן אָן ראַכמאַנעס,
ווי ס'וואָלט דער ערד פאַרפעלט היינט שאלאכמאַנעס, —
צו יעדן אָנווער איז דער הימל טויב.

א פויגל דרעמלט אונטער פייכטער סטרעכע
און שעלט אָן בייו דעם אָסיענדיקן גוס;
ווען ניט די פליגל, — גיין וואָלט ער צופוס,
ווי איך אהיים, אין נעסט...
א ווינט א פרעכער

צעפעכערט צווייגן נאסע אָן א זין,
און זיי —

זיי שמייסן מיר אין האלדוואן־נאקן,
און קאליוזשעס, ווי ניסלעך, טוען קנאקן
פון אונטער מיינע שיד.

פאר וועלכע זינד
דער אייבערשטער האָט אָנגעשיקט דעם מאבל —
איך האָב (אָן שפאס!) קיין טייווע ניט פארגרייט,
דערצו אין גאָט איך גלייב ניט.

אדעראבע!
ביסט פריי אין אויסוואל, ווען א רעגן גייט...

1971

* * *

אָ יאַמאַס־גאַס¹, אָ יאַמאַס־גאַס!
מיט דיר האָט מיך דער יאם פארקנאַסט
דער ווינט, וואָס הויליעט פּוסט און פּאַס
און פּויקט זיך זינס אין רונדער פּאַס,
וואָס ווייזט, וווּ איז דער באַר פון ביר...

אָ יאַמאַס־גאַס! פאַרקניפט מיט דיר
האַט מיך דער בלייכער רונג פון זון,
פון הימל־קויש דער גרויער טוי,
וואָס זיך דער שוואַרצער ערד פאַרטרויט
(און יענע ווייסט גאַר ניט דערפון).

אָ יאַמאַס־גאַס, אָ יאַמאַס־גאַס!
דער מעוועס יאַמער פליט מיט האסט
אַריבער שוימיקן פאַרפלייץ,
וואָס שטילן זאַמד אָן אופּהער רייצט —
ער זאַל אים אָפּטרייבן מיט קאַס...

אזוי דאָס לעבן גייט אין יאָג
פון טאַג נאָך נאַכט, פון נאַכט נאָך טאַג.

¹ יאַמאַס־עֶלֶא — אַ גאַס אין ריגער פאַרשטאַט מאַיאָרי.

פון וועל נאך ברעג, פון ברעג נאך וועל,
פון וועלק נאך בלי, פון בלי נאך וועלק,
אז אלץ זאל טרעפן זיך צוגאסט
אף יאמאס-גאס, אף יאמאס-גאס...

1971

* * *

כ'וועל אַפטרעטן דער צייט מײן וואָפּן,
נאַר ניט דאָס ליד, —

עס לעבט אין זיך,
ווי ס'לעבט א שמיכל אין געזיכט
פארבאַרגן,
כאַטש ער זעט זיך אָפּן.

און דער, וואָס זאָגן וועט, אז כ'האַב
פארטייעט עפעס פון מײן גלייכן
צי פונעם קלאַל, —
ניט גלייבט: פאר איך כ'האַב
געצאָלט — איך שווער! — די פולע גאַב!

1971

* * *

מיין שוואכקייט איז גיט אונטערטעניק:
פון שורע כ'זע די שווארצע ריי,
און ס'שלאַגט אין האַרץ אין מינס, ווי שטענדיק,
דאָס,
וואָס דער דימיען האָט פארגרייט,

פארהיט צעווישן וועלטס כאלאָשעס,
צעווישן אומרעכטס שארפער רעכט, —
אזוי אין רוים א שטומער קנעכט
פלעגט קרעכצן אף זיין מאמע־לאָשן.

1971

* * *

פרעג מיך עפעס לייכטערס,
מיין טייערער ברודער.
דו זוכסט אלץ פארגלייכן
און ביסט אופגערודערט.

דאָס לעבן א זאך איז
בעעמעס א הארבע:
פון וויינען ביז לאכן —
די גרייס פון אן ארבעס.

און בלוטן —

אי ריינע,

אי אומריינע —

זידן.

שוין צייט צו פארשטיין עס:
דיין הארץ איז אינמיטן.

איז לאַמיר עס בענטשן
מיט כאַכמע און גוורע,
מיט רו פון דער מענטשהייט,
מיט אומרו פון שורע.

1971

* * *

איך קוק אין דינע אויגן ערנסטע,
ווי כ'ואלט געקוקט אין יענע, ערשטיקע,

מיט פרילינג-טוי אף וויזעס פלאקסענע —
א קינד מיט בליק פון א דערוואקסענער.

אָט יענע יאָרן שוין ניט אומקערן —
דאָס ניט דערזאָגטע שוין ניט אופקלערן;

אלץ, וואָס געווען, עס וועט שוין פעלן אונדז
ביז — איבערכאזערן די פעלערן.

איך קוק אין דינע אויגן ערנסטע:
ווער ביסט געווען, אוועלכע ווערן וועסט

אין צייטן-בליט אין דער אנטשיידענער,
ווי שווער זיך טרעפן,
גרינג צעשיידן זיך.

1971

* * *

אין טיפסטער טיף פון דיין געשאַמע
ווען איך פארקוק זיך ווען־ניט־ווען,
באפאלט א שרעק מיך:
טאַמער, טאַמער
פארפרעמדט דיר ווערן מיינע ווענט?..

ניט אויסצושפאנען דאן די וועגן
פון וויי און ווייטעקדיקן בראַך...
דעם ווינטס א לעבעדיקער פאַך
וועט טרייסטן מיך פונדיינעטוועגן, —

און הייסן וועט עס:

זוך ניט מער
אין וואלד, וואָס שטורעם האָט באַטעמט
און אומגעוואָרפן אף דער ערד,
דאָס גרינע צווייגל פון כאַראַטע...

1971

* * *

„הוידע מיך, הוידע מיך, צוג פון מיין יוגנט,
אף רעלסן, צעדולטע אין לויף...“

מיט יעטווידן צאפל, מיט יעטווידן ראָד־דריי
זיך הוידעט אהינטער פארנעפלטן גלאָז
דאָס לעטישע פלאך־פעלד מיט לעפישע יאָדלעס,
מיט האַרבסטיק־דערשראַקענער גרינקייט פון גראָז.

פונוואנען די קעלט, וואָס באַפאלט דאָ מיין שטערן –
אין גענעם, אין סדוים פון וואַגאַנישן טאַג,
אז כ'קאַן מיט די צעלן פון ווייטעק דערהערן
א לידל אן אלטס, ווי אַ גוואַלד – גיט דערנאָגטס...

„איז הוידע מיך, הוידע מיך, צוג פון מיין יוגנט...“
מיין רוקנביין האַלט איצט דעם הימל אף זיך.
א לעבן פאַרפלוּיגן אין ליאַרעם פון צוגן,
אין דר'ערד רוען דוירעס – אַ שיכט אף אַ שיכט:

אן אויפל – אן אלטער, אן אלטער – אן אויפל,
פאַרשטומטע אין שנידיקן אָפּגרילץ פון ווייט,
איז ווער האָט אַ שיט געטאַן מיר אינעם הויפן
דאָס פּיצל אַמאָליקס?...?

דו ענטפער מיר, צייט!

ביט שוין זשע זיך מינערט, צום סאף גייט מיין צוקונפט?
מיט יענער פארגאנגענהייט גיסט זיך צונויף?
...איז הוידע מיך, הוידע מיך, צוג פון מיין יוגנט,
אף רעלסן, צעדולטע אין לויף...

1971

* * *

פאראן, מע זאגט מיר, א ניטגוטער,
דער גוטער,
ער, ווי האלט אין שטאנד?
אמאל, מיר דוכט, איך פיל זיין האנט
אף פלייצע מיינער, ניט בארוטער.

א דאנק!
די לאסט איך ווארף אראָפּ
און פרוו דעם אַטעם איבערכאפּן, —
זיין הייפעך קומט צו גיין אָן כאַרפע...
די לאסט —
שוין העכער פון מיין קאַפּ.

1971

* * *

און ווידעראמאל איך באדאנק אייך
פאר שטילן פארגעסן אן מיר,
פאר צארטקייט,
וואָס איר האָט פאראנקערט
אהינטער דער אָפענער טיר.

איך דאנק אייך פאר רויקן אָנווער,
וואָס נאָר מיט דערמאָנונג ער שטראָפט;
פאר זונען־קאיאַר
פון דעם אָנהייב,
פאר זוניקער שקיע
פון סאַף...

1971

* * *

ווי ביסטו אצינדער, אין קאנטן אין וועלכע,
מיט זעבארע פינגער, וואָס טוען ניט וועלקן
אין ברייטן און לענגן פון גרויזאמע וועלטן
(ווי שווער איז דײַך בענטשן,
ווי גרינג דײַך פארשעלטן?)

אין יאמישן אופברויזן —

אנטקעגן לעוואַנע —
ווי קאַן איך בא שטילקײט אנטלײען דײַן נאַמען,
ווען לופט פעלט אין לונגען אף רופן, אף מאַנען
די מילדקײט,
וואָס זי נאָר באוואכט דײַן נעשאַמע...

1971

* * *

און אינדערעמעסן, וואָס זאָל עס הייסן —
אדורך א טאָג, און נאָך א טאָג, א וואָך!
און ניט פאָרגרינגערט איז פון וויי די וואָג:
איך צאָל איר עכט
מיט אלע זיבן שווייסן.

און פרוווי איך זיך דערמאָנען וועגן דיר,
א שמייכל טאָן אין הייכל פון דיין אומעט, —
א שרעק באַפאלט:
צו דיר בין איך געקומען,
אָוועק פון דיר —
ניט אַפּזוכן קיין טיר...

1971

* * *

דו ביסט צעווישן אונדז — א ווילדער זאמען,
וואָס איז אהער פארשלידערט מיט א שטראל,

אין איינעם, ריינעם פרי, ווען הימל פאלט
אף דלאַניעס פון דער ערד, קעדיי דערמאָנען,

אז ס'איז פאראן אן אנדער וועלט אין וועלט,
א גיט פארצייכנטע אין קלוגע ביכער,

ווי ווארעמקייט פון בלוט און הארץ פארזיכערט
די אייביקייט

מיט עכטקייט פון איר קעלט.

1971

א וויגליד מאריאנען

הער זיך צו,
ווי ס'וואקסט א שטורעם,
ערגעץ ווו —

אין קאנטן ווייטע,
דארט אין רו פון וויגוואם-טורעם
שלאַפט די לילקע האיאוואטעס.

שלאַפט דער אש, פון רויך פארוויגטער,
שלאַפט דער רויך, מיט אש באשאַטן,
שלאַפט א פעדער אין א פליגל,
שלאַפט א שטראל אין שייד פון שאַטן.

אַט דער שטראל גייט אָן דעם וויכער,
אים, דעם דינינקן, איז נייטיק
אלץ צונויפבינדן אף זיכער —
ערד מיט יאם און פרייד מיט ווייטעק.

שלאַף זשע, פיצל מאריאנע,
בין ער וועט צו אונדז דערשמייסן...
דיינע אויגן, ווי צוויי יאמען,
טראַגט דער פרי אין זיינע ווייסלעך.

1971

* * *

איך בעט: ניט לייגט אף זיי קיין אכט,
אף מנינע שורעס אכט — די קורצע,
איך שרייב זיי, גלייבט, אָן קיין שום קונצן,
ניט שטענדיק, עפשער, גוט באדאכט;

ניט אלעמאל כ'זע אויס גערעכט
(א וואָרט, א צווייטס זיך בעט פאריכטן!),
נאָר איינס איך ווייס —
און דאָס איז וויכטיק:
די שורעס אכט, זיי זיינען עכט.

1971

יאן ספארעס אַנדענק

אַ ליבער, אלטער, גוטער ספארע,
בארימטער רוסישער אטלעט!
אזויפיל צייט זיך זען געסטארעט,
דיך זען אצינד — א שאַד! — שוין שפעט.

אמאָל אין יענע ווילע יאָרן,
ווען פריש געאַטעמט האָט די וועלט,
איך בין צו דיר אהער פארפאָרן,
צום ריגער איינגוס.
יוני־קעלט

געווען איז דאן אין זאמד פארשטאַכן,
מיט ריטלעך ציט־ריקע באזוימט;
אריבער ווינטס געשולטע „אַכן“
דער הימל יאמיש האָט געשוּימט.

און מעוועס אף די וואסער־קאמען
געהוידעט האָבן זייער שטאלט,
און איך בין יונג געווען.
צוזאמען

מיט מיר ביסט אויך געווען ניט אלט.
דו האָסט געקנעלט מיט מיר די טוירע
ניט צופיל איידל, נאָר ניט גראַב:

„פאר קאלטן שטאַל ניט האָב קיין מוירע,
פאר קאלטע הערצער מוירע האָב...“

דערנאָך, ווען ס'האָבן שוין די גלידער
פון „איזערנער“ געהודעט „שפּיל“, —
געלייענט דיר כ'האָב מינע לידער,
און דו פלעגסט שמייכלען אין דער שטיל,

דעם סיוון קאַפּ, א האלב פארנויגטן,
אף פינגער שווערע אָנגעשפּארט...
ווי בא א פּאָטער, דינע אויגן
געווען זיינען פּאַרלאַמט-צאַרט...

אַ ליבער, אלטער, גוטער יאניס,
בארימטער רוסישער אטלעט!
איך שטיי אצינדער בא דיין גאניק,
א מאַסקווער יידישער פּאָעט.

פארגיב מיר, וואָס איך האָב פארביטן
די לאסט פון אייזן אף א פען.
איך האָב פארזוכט אי זיס, אי ביטערס,
נאָר דיר, מיין פריינט, כ'בין טריי געווען.

אויך היינט צו טאָג איך פּאַלג דיין טוירע, —
ביז לעצטן קער פון זונען-ראָד:
„פאר קאלטן שטאַל ניט האָב קיין מוירע,
פאר קאלטע הערצער מוירע האָב...“

* * *

און ווידער קרייט א האָן
אין פרי אין גרויען,
וואָס קניקלט בלויזען מאָן
(פּאָעטיש — טויען).

ער פראוועט זיין קאַנצערט
אף אלטן פארקן,
זיין עק באשיט די ערד
מיט הימל־פארבן.

זיין שארפער רויטער קאם
איז ווי א זעגל,
וואָס האָט זיך מיטן יאם
אַט ערשט געזעגנט.

נאָר מיר אן אנדער זאך
דעם זינען זעטיקט:
כ'דערמאָן זיך אונדזער דאך
אין אלטן שטעטל,

און פונקט אזא מין האָן —
א ראָהאטשאַווער, —
זיין האַנאָר האָט באטאַנט
מיין ווייטן אַוואַר...

א ברֶאכע אין דיין האלדז,
מיין זינגער ריגער, —
דיין פלייס —
אף האלב
כ'בין שוין א היגער.

1971

* * *

ס'דערנענטערט זיך די שאַ פון אונטערשטן סאכאקל —
און אונטער מיר די ערד זיך טוט א וואקל,
ווי עפעס וואַלט צעשטערט איר גלייכגעוויכט...
צי שטענדיק טיכטיק איז געווען דיין פליכט
פאר צייט און מענטש?
צי האָט דיין הארץ געפלאטערט,
ווען ס'פלעגט זיך אויסגעבן א יאָר ניט זאטער,
א גזאר, אן אומגליק אין א וויסטן טאָג?
דאָס פרעג איך זיך אליין —
מיט בלוטן-שלאָג
אין שלייע, אין מאַרד, אין קארבן פונעם שטערן.

כ'האַב שווער געלעבט —
דער וועלט זאָל גרינגער ווערן.

1971

* * *

פארוואָס דארף איך זיך אויספיינען פאר זיי,
די גרויע פייגלען—די, מיט געלע מיילכלעך:
זיי טוען קומען שפעט צו דעם פארזיי,
דערפאר זיי שלעפן פרי דאָס גוטס אין שפייכלערס.

זיי ווייסן דען, ווי פּרילינג־ציט עס שמעקט
די שווארצע ערד, וואָס איז שוין פול מיט גרינקייט.
די ערד, זי טוט איר רעכט—

מיט גראָז פארמעקט
איעדן שפור פון פייגלס בונטער גרינגקייט.

1971

* * *

וואָס בלייבן וועט נאָך מיר?
די שורעס מיינע.
פון שווארצער ארבעט זינען זיי פארשווארצט.
זיי העל מאכן נאָר קאָן דאָס רויטס פון הארץ
און ווייסער אומשולד פון מיין יעדער טיינע

צו אייך.

אויב אויסזאָגן דעם ריינעם עמעס, —
איך מייך, אז עפעס פעלט אייך צו פארשטיין,
פארוואָס אמאָל פארגייט זיך אין געוויין
מיין אומגעדולד צו העלפן דעם און יענעם —
ביז זיך פארגעסן
(מיינען: מיין געמיט,
ער איז דער רויקסטער אין וועלט אין טריבער...)
דערפאר טאקע איך בעט בא אייך מעכילע.
איך האָב אייך ליב.
ניט שעמט זיך מיטדערמיט.

1971

* * *

אלץ קארגער ווערט מיין פרייד — פון טאָג צו טאָג,
און שטייפער האלט איך זי אין דלאַניעס מיינע,
מיט יעדן קער און ווענד צו גאָט איך טיינע:
„פארוואָס?“
נאָר ער דעם עמעס ניט דערוואַגט.

ער פרוווט מיר פאָרוואַרפן דעם יונגן כזעס
פון פרייקער, מיט זון באשפריצטער ערד,
ווען מיר די גאַרע שיינקייט האָט געהערט
אין לויכטנדיקן שאַטן פון די וויזעס —

פון דינע, דינע, דינע

(ווי א גלאַק

דאָס וואָרט מיר קלינגט דורך ווייט פון מיין דערמאָנונג),
ביז ס'נעמען ציטערן די פוסטע דלאַניעס...
אזוי־אָ, גאָט, דיין אומרעכט מע באקלאַגט.

1971

* * *

א געלער בלאט בארירט מיין אקסל קוים
און נידערט צו די פיס — געהאָרכזאם, רו?ק,
ווי זאָגן וואָלט ער:

שולדיק איז דער בוים.
כ'בלייב שטיין, און מיינע אויגן ווערן טוייק.

ווי ענלעך צו דעם בוים, מיר גיבן אָפּ
מיט גרינגן האַרץ דאָס לייבלעכע, דאָס לעצטע
און סטארטשען אונטער שנייען, אונטער נעצן,
ווי ס'דוכט זיך אונדז —

אין טרוים! —

מיט שטאַלצן קאַפּ.

1971

* * *

זיי מאסקים! לאַמיר גיין אין א געוועט,
און צו דער הויכער זוניקייט זיך ווענדן;
צי פרי געקומען היינט דער טאָג, צי שפעט,
און ווען די נאכט איר סודע האָט פארענדיקט.

די אויגן מיינע האָט דער שלאָף פארפעלט;
ווייזט אויס, געווארעמט זיך בא געלע שייטערס
פון רייכן בלעטערפאל.

די גאנצע וועלט
געלעגן איז פאר אים פון הארבסט געשייערט.

דערפאר האָב איך פארזען, ווי דער פארטאָג
אף וואַלקנס האָט צעלייגט זיך ווי א קייסער...
פארשטייסטו שוין, פארוואָס מײַן הארץ עס נאָגט:
כ׳האָב געכטן דיך געזען, צי היינט —
איך ווייס ניט.

1971

* * *

עס ענדיקט זיך דאָס בייגעלע פאפיר.
א לעבן גייט צו ענד, —
פארטראכט זיך, ליבע...
אין אינלעניש, אין האוועניש זיך פירט
זיין ניקטערער:
שוין צייט דעם טהאָם אריבער

פון מילדקייט, און פון פראַסטקייט, און פון עמעס...
נאָר וואָס איז דיר מײַן
נעבעכדיקער מיין,
און וואָס איז דיר מײַן לעבעדיקער רעמעז:
איך ווייס —
נאָך יענעם טהאָם איז גרינגער גיין.

1971

* * *

דאָס פֿייער לעבט אין אָפּגעקילטן אש.
זע: פּונקען הילן זיך אין ווינטס א פּאַלע
און שליסן מיט דער לופטיקניט א שאַלעם,
און עגבערן דעם פינצטערן מישמאש

פון הארבסטיקן געפּריר,
פון ווערטער טריבע,
פון ווייסלען, וואָס זיך בלייבן, פּונקט ווי אייז...
דו גלייבסט מיר ניט —
אַט האַסטו א באווייז:
די שורעס די מיט פלאם זייגען פארשריבן.

1971

* * *

איך כידעש זיך —
אדורך אזויפיל יאָר,
און שאַרף איז נאָך די היץ פון אונדזער טרעפונג
אין דעם גאנדידן.
טו זיך א באַרעכנ:
מיר האָבן, דוכט זיך, קיין זאך ניט געשפּאַרט
אין יענעם שווינג, וואָס יוגנט הייסט (צי אנדערש?).
ווען, ווי א פונק, דאָס פּייער האָט געדולדט
דיין ליבן איבערפאל פון פליכט און שולד,
דיין צארטן —
דורך מיין האַרץ —
ניט גיכן וואַנדער;
צום סאָף — די שווע, וואָס באַ ראַנד פון נאכט
האַט זיך מיט העלן שטערן־שריפט געצייכנט
אף זיילן טונקעלע פון הימלס הייכל...
ביז איצט דו האָסט זי ניט אַרויסגעבראַכט!

1971

* * *

דער הימל האָט היינט זיך געצונדן געהיים —
אהינטער דעם צאם פון צעפלאקערטע ביימער,
נאָר אָט האָט א שטראַם געטאָן זוניקער בוימל
אין טייך ליעלופע — אַף אאיר און שליים.

און פריינט מינע טריבע — צוויי פערדלעך באם ברעג —
פון נעפל ארויס זיינען, פונקט ווי פון נעכטן,
און ווארעמע פיס שוין מיט גראָזן זיך פלעכטן,
ווי זוכן זיי וואָלטן אין מאַרגן א וועג...

כ'בין גליקלעך.

דו גלייבסט ניט: באַם הארץ מינעם פרעג:
ס'איז קיינמאָל די וועלט ניט געווען אזוי פרעכטיק!

1971

* * *

א נניע נאכט, א לופטיקע, א יונגע...
און וואָס איז איר דער אָסיענדיקער וועלק!
זי רינט אריין אין צווייגן און אין לונגען
מיט רירעוודיקן כיעס פון דער קעלט.

איך גיי זיך פאזע ברעג, דעם ווינט אנטקעגן,
א ביסל אינגעהוויקערט, ווי עס פאסט
א מענטשן, וואָס איז דורך ניט ווייניק וועגן
און איז באפרייט פון בניטן ווען זיין פאס.

אזוי איך שפרייז — פאוואָלינקע, געלאסן
(ניטאָ ווהיין צו אַיילן זיך, איאָ?),
און נאָר דאָס הארץ מיט האסט דאָס בלוט עס יאָגט,
ווי ס'טרייבט דער יאם
אף הארטן זאמד
דאָס וואסער...

19/1

* * *

א מאַדנע זאך

(איך קאָן זיך ניט דערטראַכטן!),
פארוואָס אין מיר — ביזן ביין — די צארטקייט זיצט
און סארפעט מיך מיט איר געהיימער היץ, —
איך זאָל אף גאַרער אומרעכט געבן אכטונג.

די קויכעס גייען אויס אין אַט דעם שטרייט,
און אַטעם פעלט,

קעדיי א פריינט צו רופן,
און ס'ברעכט זיך אונטער שווערער לאסט דער רוקן,
און נאָר דער שאַטן שוואַרצט זיך זיט-בא-זיט.

כ'פארפרעס די ציין ביז ווייטעקדיקן צאָרן:
כאַטש דו, מיין שאַטן-צווילינג, ניט פאראט!..
אמאָל האָט מיר אן אויג א גוטס פארשאט,
און כ'קאָן אים ניט פאריכטן, דעם כיסאָרן...

1971

* * *

און נאך א טאג.

דער טאגבוך פון מיין דויער
איז היינט פארפולט מיט לופט, מיט רעגן-דרויב.
צום רויש פון יאם מיין אויער איז שוין טוב, ווי צו דעם סקריפ — גאנצפרי — פון הימלס טויער.

מיין גאנצער וועזן איז אצינד פארשפיצט,
גלייך ווי דער בלייפעדער אף טיש אף רונדן, —
צו יעדער ניס, וואָס פלוצעם טוט א בליץ,
צו יעדן נעס, וואָס פלוצעם אונדז פארווונדערט.

און איר, דער צייט, אלץ שטעמפלען איז ניט נימעס
פון ליכט און פינצטער קאָפיעס — ריי נאך ריי...
אוי, ווען זי קאָן דאָס רעדל טאָן א דריי
פארקערט, און איבערטרײטלען די רעשימע

פון זאכן און פון זיטן, שוין באווסטע
(עס שפארט פון מיר פאנטאזיע אָן א שיר...)
נאָר אַט איך הער: אין קיך קלינגט דאָס געשיר,
אהינטער וואנט — דעם שאַכנס איידל הוסטל, —
און דאָס באַטייט: מע דארף צום פרישטיק גיין.
אוואדע, צייט!

איך גיי ארויס אין דרויסן,
ווי הימל וויגט זיין בלוי, דער יאם טוט רוישן
און כידעשט זיך, וואָס כ'קאָן אים ניט פארשטיין...

* * *

כ'האָב וועגן דיר געטראכט, כעמינגועי,
בא ברויט און זאלץ פון מיין ניט־רייכער סודע.
דורך ווייט און צייט
דיין אומעטיקער וויי
האַט מיך מיט שפעטן פאַרווורף אופגערודערט.

ניט אויסקלאָרן דעם סוידעספולן בונד
פון מענטשלעכע ניט ענגלעכע נעשאַמעס,
ווי קיינמאַל ניט דערגראַבן זיך צום גרונט
פון גוטסקייט, וואָס אמאַל מע רופט „ראַכמאַנעס“.

און דאָך כ'וויל זאָגן
(לאַכט פון מיר, ווער ס'וויל!):
פון גרייזן קאַפּ דינעם אין וועלט געוואָרן
איז ליכטיקער און עפעס מאַנצבלש־מילד,
און גוורע האַט איר גראַבקיט אַנגעוואָרן.

מיר דוכט זיך אַפטמאַל, אז איך הער דיין שטים
דורך קרעכץ פון נאכט, דורך טאַגס צעשפּילטן ליארעם,
און ס'גלייבט זיך, אז דיין שיפל ערגעץ שווימט —
א שאַטן איבער שניי קילימאנדזשארן.

1971

א גרוי לידעלע

דאָס האַרץ — באַפּרײַט פּון אומעט,
דער קאַפּ — פּון דײַגעס פּרײַ, —
איך וואַרט, דער טאַג זאָל קומען
באזונט און שפּאַגל-נײַ.

פּון מײַרעך און בײַ מײַרעוו
איך שפּיר אײַעדן ריר
פּון בלײַכער שײַן אײַן כּמאַרעס,
אײַן פּראָסטיקן געפּריר.

א גרויקײַט רײַנט פּון אױבן,
באזױמט מיט גרויען טױ —
בײַן מײַנע שװאַרצע אױגן,
איך פּיל, זײַ ווערן גרוי.

אַ אײַבערשטער, אַ פּאַטער,
דו זײַ אַ מענטש — און העלף:
פּון גרוי ווי ווערט מען פּאַטער,
ווען זונען-שײַן פּאַרפעלט?

ער ענטפּערט נײַט, מײַסטאַמע,
מײַן יודיש אײַם נײַט שמעקט...
און גרוי, געדיכט ווי סאַמעט,
דאָס לידעלע פּאַרמעקט.

1971

* * *

ווי יונג מיר זענען דאן געווען, ווי נאריש!..
ווי ברודעריש געווען איז אונדזער קרייז!
איין לוסטע ברויט האָט אלעמען געשפּיזט,
איין זון —

וויסרוסישע —

האָט אונדז געווארעמט.

דער וויסער מילך־וועג, ווי א זשמעניע זאלק,
פלעגט יענע לוסטע קאַרענע באשיטן,
אונדז יאָגן פלעגט א סקריפענדיקער שליטן —
דורך טויערן פון ווינט —
צום הארץ דעם וואלדס.

די ציטעריקע גארבן פון קאיאַר
איין פעלד מיר פלעגן טוליען צו דעם הימל;
איין ערשטן שניי־שיט — לופטיק־פריז געווימלט,
ווי מני־זשוקלעך — אום פּרילינג —
אין די האָר.

אין ווארעמקייט פון אָפּגעקילטער שטרוי
מיר פלעגן זיך פארגורען אונטער סטרעכעס,
און האַניק־זאפט פון בלומס געטרונקען בעכער,
און פרישן טוי געקליבן, פונקט ווי שרויט...

ווי יונג מיר זיינען דאן געווען, ווי נאריש!..
ס'איז פרייד און צאר נאך ניט געווען צעטיילט,
ווען ס'האט דער גזאר
אף איינס און צוויי צעציילט
אונדז,
קינדער נאך,
אין בלוטיקן אליארעם.

דעם שטערן־אויסשיט האט צעפיקט דער שרויט,
פון פלאם פארשווארצט געוואָרן זיינען גארבן,
און האַניק האַט גערונען אף מיין שאַרבן —
און מיר, ווי אייך,
וואַלט זיס געווען דער טויט, —

נאַר כ'בין אדורך די טויערן פון לייד,
ווי יענע —
ווינטיקע —

אין וואלד פון לעבן.

מיר גלייבן,
אז איר וועט מיר פארגעבן,
וואָס כ'האַב מיט אייך אַט דעמלט זיך צעשיידט...

1971

* * *

איך שפיר:

די צייט אונדז האָט שוין אָפגעשיידט —
דער איימיקער געיעג

פון טעג

פון טריבע,

וואָס זיי דער הַינט, ער שלעפט ארויס פון שייד,
גלייך ווי א שווערד.

איז האָב זשע ניט פאריבל,

פארוואָס מיין האַרץ אצינדער איז אנטבלויזט...

איך גלייב נאָך אלץ אין מישפעט אין גערעכטן:

— ס'קאָן קיינער ניט פארמעקן אונדזער נעכטן, —
בלויז טויט.

איך ווייס ניט פון אן אנדער בלויז.

1971

* * *

איך ווייס: פאראנען בעסערע פון דיר
(צי שענערע פון דיר ז'פאראן — איך ווייס ניט), —
אזא מין קנאפע טרייסט —
מיך טוט ניט טרייסטן,

פארקערט:

פון וועג אין אומוועג זי פארפירט.

איך האב ניט מוירע פאר דער שוואכקייט מינער —
יא, כ'האב דיך ליב, אצינדער ווי אמאל,
נאר קיינמאל —
הערסט? —
מיין בענקענדיקער קאל,
עס וועט ניט קלינגען הילפלאז, ווי א טיינע...

1971

* * *

א, שפעטער הארבסט,
אזוי ווי דו, כ'בין רייך
מיט מי,
מיט מידקייט
און מיט מאזל-בראָכע,
מיט סוידעספולן פלוס פון הימלס טייך,
מיט בלעטערפאל,
מיט צארטן אפצולאָכעס
פון גראַז, וואָס וויל ניט וועלקן דאָ און דאָרט,
מיט שאַרפן ערד־גערוך,
מיט ווינט, וואָס שקאַציש
זיך פירט (ווי ס'פאסט א ווינט!)
און מיט א וואָרט,
וואָס פּרילינג־צייט דאָס האַרץ האָט אָפּגעשפּאַרט —
א שטילס, א ניט פארזייטס
און שוין — א שפּראַצלינג.

1971

* * *

דו האַסט דאָס רעכט
צו זיין מיט זיך צופרידן —
מיט אלדאָס רעכטס,
וואָס דיר האָט ברייט געגעבן
דער לעבעדיקער נעס
פון אונדזער לעבן,
דער איימיקער פארמעסט
פון קריג און פרידן.
איך בין א קינד דער ערדס, א בוים אין וואלד אירס,
אן אַפצווייג פון א צווייג,
אן אַפוועג פון א וועג,
אן אַפהילך פון דער צייט, פון שלאָף וואָס וועקט,
קעדיי א ווייטן ווייגעשריי פארהאלטן...

1971

* * *

דעם ווייטרוטישן שרייבער וואסילי כאָמטשענקען

איר, די געקומענע פון קריג,
נאָר ניט געקומענע אהיים,

ווייסט:

אייער ווייטעק כ'האַב געוויגט —
פון יענעם טאָג ביז היינט —
געהיים.

איר פילט זיך שטענדיק, ווי אין געסט:
דאָ ווייניק וואַרעם, דאָרטן — מער...
אין גרויסער וועלט
איך פעלט

— א נעסט

איך מיין,

ניט גרעסער פון א טרער.

1971

* * *

דער זומער טראַגט זיך אָפּ מיט האַק־און־פּאַק
פּון בליצן און פּון היצן —
פּרוּוו פּאַרהאַלט אים...
אַף זינע שפּורן שלייכן שלאַקסן קאַלטע,
און גרוי זיך שיט פּון הימלס פּוילן זאַק.

נאַר דאָס איז נאָך, באַשיימפּערלעך, ניט האַרבסט,
איר גלייבט ניט?
נאַט אייך וואַגיקע באַווייזן:
די שווערע צווייגן לאָזן זיך ניט שמייסן —
באַם ווינט דעם קייסן שיר ניט פּלאַצט דאָס האַרץ;

אַ וואַרצל שניידט זיך טיפּער אינעם גרונט,
און גראָזן, איידל־לייט, אים גיבן אייצעס;
און שקיע אין גוטמוט צעלאָזט די לייצעס
די זוניקע אף יאם און ברעג;
אַ הונט
פרוּוט פּונעם שאַטן אייגענעם אַנטלויפּן
און וואַרפט אן איימע אָן אף פייגלס צאד;
אַן אַוונטיקער נעפל קנוילט זיך צאַרט
און לאַשטשעט זיך צום פישערס שניטערהויפּן...

און איר זאגט: הארבסט!

עס הייבט זיך גארניט אן!

פון מיין אקשאָנעס לאָז אייך גאָט באהיטן!

כיבין גרייט אצינד דעם זומער איבערהיפן:

דיין יונגער פּרילינג האָט זיך מיר דערמאָנט.

1971

* * *

א שפור פון א כוואליע איך זע אפן זאמד —
א צייכן א צארטער, אן איידל פארגלעטער...
און נעכטן דער יאם האָט אף דיונעס געקלעטערט,
מיט שטיינער באשאַסן דעם ברעג נאַכאנאנד;

די סאַסנעס אף ווינטישן נאקן געבויגן,
מיין שלאָף אופגעריסן מיט ווילדן געווי...
אזוי איז געוועזן ערשט נעכטן, אזוי.
ווער מער איז גערעכט: דער זיקאַרן, די אויגן?..

1971

א וויסטער כאַלעם

דער מוילעד הענגט א דינער, ווי א שניט,
נאַר שאַטנט שוין מיט רויטס אין וואַלקנס קופּע...
אין יונגן אומשולד זיינעם גלייב איך ניט, —
מיר דוכט, ער וואַרנט שאַרף:
א נייע טקופּע .

פון וועלט און מענטש געפינט זיך שוין אין וועג,
אז קיינער ווייסט ניט, וואָס קאָן טרעפן מאַרגן,
אז ס'קאָן זיין סערפּ זיך טרעפן מיט מײַן גאַרגל...
...ווען ניט די זון — כ'וואַלט זיך ניט אופגעוועקט!

1971

* * *

פון קינדהייט אן כ'האָב מוירע פאר א ווינט,
ניט ווייל ער עגבערט דורך מיט פרישן אַטעם
א בלעטער־צודעק,
צי דאָס גראַז, באשאַטן
מיט מיסט,
וואָס וואלגערט זיך פון לאנג, פון זינט, —

ווי הערן כ'פלעג אין שטוב, —
סאַבעסקיס צייטן
(אזא מין מיילעך איז געווען אמאָל!)...
ניין, ניט דערפאר.
א ווינט אזא כ'האָב האַלט
און מיט געוויסן ריינעם כ'קאָן פארליידן.

כ'האָב פיינט, ווען ער פארשיט די אויגן מיר
מיט יענעם מיסט, וואָס טוט דאָס גראַז באשווערן,
מיט בלעטער־דרויב, וואָס מיר פארשטעלט די שטערן,
ווען כ'רייד מיט גאַט אין נאכטיקן געפריר.

1971

* * *

ווען ס'הארץ דיינס שטומט, אף וועמען זיך פארופן,
אז איך —
איך בין דער זעלבער, ווי געווען, —
א שווינגער, וועלכער טרייבט צו אלדי רוכעס
די זיסע ווערטער־קוועטשער...
ווען־גיט־ווען

די הענט בא מיר מיט האסט זיך טוען שטרעקן
צו זייער לאנגער צונג.
נאָר כ'האלט זיך איין:
אַט יענע גענדז, די גראַגערס ניט דערשרעקן!..
בא סיווע האָר מע דארף שוין קליגער זיין.

1971

* * *

א איבערזעצער מײנע, גוטע ברידער!
אין אָדערן באַ אייך מיין בלוט עס רינט;
דעם ווייטעק אייגענעם איר שפּרייזט אריבער
און אין מיין וויי זיך גוירלדיק פארשפינט.

אמאָל, ווען ס'קומט אַ וואָרט ניט אפן זינען
און ס'בלײבט פארשעמט דאָס בייגעלע פאפיר, —
אין אייער שטילן מיטלייך כ'טו געפינען
דאָס, וואָס אין אונדז די אייביקייט פארלירט.

1971

* * *

פאר אייך כ'בין אָפּן:

נעמט איעדעס ליד

און טייטשט, ווי ס'טוט דער גוסט און סייכל פירן.
גלייבט:

פון אזא מין זאך כ'וועל ניט קראפירן,

און כווישעד זיין אין שלעכטס כ'וועל קיינעם ניט.

נאָר דאָך איך מוז איין איינצלעהייט באטאָנען:
ניט לייענט צווישן שורעס מיר.

אומזיסט

צעטרענצלען וועט איר צייט,

ווען מיר איז זיס, —

די מינדסטע שורע מיינע שמעקט מיט האָניק.

1971

* * *

מיר האָט געדוכט זיך:
איך האָב גוט פארשטאנען
די גוטסקייט פון דער ערד (א לעבן דורך!), —
און זעט:
כ'בלייב שטיין בא אומעטיקע טאנען,
א שיקערער פון הארבסטיקן גערוך,
און פרוו באם וואלד באם שיטערן אנטלייען
גוטמוטיקייט א קאפ.
איא, א יאָלד?
אז גאָר די פרייד זיינע איז ווערט א דרייער:
קוים-קוים זיך מיטן זומער-לעב צעצאָלט...

1971

* * *

איך זוך פארשטענדעניש מיט זיך אליין, —
אזוי די ערד זוכט שאַלעם מיטן הימל...
שוין צייט!

מיך שולט דער מאַרד, —

דו דארפסט פארשטיין

דיין אָרט אין לעבנס גרויזאמען געווימל!

נאָר איך פארלאָז זיך אף מיין האַרץ.

ביז היינט

עס האָט געהאלטן מיך אין האַרבע צוואַנגען:

כ'האַב פריינט דעראַבערט,

דאַנקען גאָט, כ'האַב פריינט, —

וואָס קאָן א שטערבלעכער נאָך מער פארלאַנגען!..

1971

* * *

בא מיר קאָנט איר פויעלן אזוינס און אזעלעכס —
דער שיקזאל, איך ווייס, איז ניט שטענדיק גערעכט:
מיט בראַכע ער וויזט זיך אף אייניקע שוועלן,
די שוועלן די צווייטע — מיט קלאַלע פארשוועכט.

אויב וויסן איך גלוסט זיך:

מײַן ברייטקײט פונדאנען?
(איר זעט דאָך, איך בין ניט קיין אויסנאָם פון קלאַל)
פון פאַלק מײַנעם קיינמאַל כ׳בין ווייט ניט געשטאַנען:
ווי אלט איז זײַן ווייטעק —
אזויפיל כ׳בין אלט.

1971

* * *

ניט ערגער זיך, טייערע.
שטילע פארדראָסן,
זיי זיינען נאָך שארפער פון שניידיקן גרויל.
אפילע א הארץ קאָן אויך ווערן פארקוילט,
ווען שטראָמען — די שטומע — עס טוען פארלאָזן.

ניט מיין: כ'וועל דיך טרייסטן.
איך קאָן דיך ניט טרייסטן...
נאָר סייווי
די שוויגעניש מיינע איך ברעך,
און ווידער איך ווארף זיך אין בלוטיק געפעכט
פאר דיר.
דאָס איז ליבע צי אייפער —
איך ווייס ניט...

1971

* * *

איך גלייב, אז איך וועל אויסהאלטן דעם פרוו
פון פרווון יינגער ווערן (אָדער אויסזען). —
דערפאר איך רוף זיך אָפּ אָף ווינטס א רוף
און גיי מיט אים — באצווייט — אין וואלד אין לויזן.

אין הארבסטיקן.
און פרעגט מיך, צי ס'איז שייך
אין בונטן בראנד דאָס שטעגל צווישן ביימער,
כ'וועל זאָגן אייך אַן קרומען מיין, אז ניין,
איר קאָנט מיר איבערוואשן מיינע ביינער, —

ס'וועט מיך ניט אָפשרעקן אייער גוואלד:
א דיכטער מיט א קאלטן לונג-און-לעבער!
כ'האָב ליב, ווען גרינער פניער צינדט דעם וואלד, —
א גרינע צווייג באשירעמט דאן מיינ לעבן.

1971

* * *

א נניער באנד פון מיינע נייע לידער —
דאָ, אפן טיש, —
און שוין ניט מיינע מער.
מײַן פרייד און לייד, זיי זיינען שוין אריבער
דעם טהאָם פון אין דער נאכט פארווישטער טרער.
אלץ, וואָס איך האָב פון אייך אמאָל פארבאָרגן —
אפילע נעכטן? — אין געדאנק־געפענק,
זיך איצט אנטפלעקט...
אזוי דער היינט, ער שענקט
זײַן אופריכטיקע ערנסטקײַט
דעם מאָרגן.

1971

* * *

די לעצטע טעג פון אָט דעם האַרבסט דעם שפּעטן...
זיי זיינען אויסגעבלייבט, ווי שייַן אין שוויב,
דאָס גראָז פאַרוויאַנעטס לאַזט אַף זיך שוין טרעטן
אַפּילע דעם צעשפּריצטן רעגן־דרויב.

פון ווינטיקן געלאָף אַף קאַלטע זאַמדן
מיט ווילדער אָפּגעזונדערטקייט פאַרשמעקט,
ער פאַטשט אין פּלייצע: טו זיך ניט פאַרזאַמען —
דאָס לעבן קורץ איז, לאַנג איז נאָך דער וועג.

פאַרהייבסט דעם קאַלנער פון דיין אַלטן מאַנטל —
מע דאַרף אַמאָל אויך אויסהערן א ווינט, —
ביפּראַט, ווען דו אליין שוין פּילסט דעם מאַנגל
אין צייט:
איר קלומעק שטײפּער זי פאַרבינדט.

די לעצטע טעג פון אָט דעם האַרבסט דעם שפּעטן...
אין אַניער אומרו זיס מיין אומרו רוט.
טוט נאָך אַמאָל מיך ווען־עס־איז פאַרבעטן
אַהער,
אויב כּוועל נאָך הערן אַניער רוף...

1971

* * *

א גאנצע נאכט האָט שווער גערודערט
דער יאם —

געגאנגען אפן ברעג,
ווי ס'גייט א ברודער אף א ברודער,
ווען יענער אים פארשטעלט דעם וועג.

צוויי שווארצקייטן זיך גרויליק רייבן —
יאבאָשער־ראנד מיט וואסער־ראנד...
איך האָב געמיינט: ס'וועט ניט פארבלייבן
קין פיצל גרינס, קין גרייפל זאמד.

אין מיר געקראכט האָבן די ביינער,
ווי איך וואָלט איינהאלטן געדארפט
די ניט באזיגבארע פון קיינעם —
די קעגנער צוויי — אין מיין געדאכט.

אזא מין געטערלעכן קאַרבן
געפאָדערט האָט פון מיר די נאכט!
און כ'ווייס ניט, ווי כ'בין ניט געשטאַרבן —
קוים־קוים די אויגן צוגעמאכט...

און ווען דער טאָג האָט זיי צעבוטעט
און מיך געשטעלט אַף שוואַכע פיס, —
איך האָב דערזען:
פון יאָם די בלויקייט
דעם ברעג מיט אומשולד האָט באַגריסט.

1971

* * *

אין דינע וויסלען זינקט די זון —
איז האָב אף איר ראַכמאַנעס:
זיך מאַך ניט וויסנדיק דערפון
און קער ניט אַפּ דאָס פאַנעם.

אויב ווילסט,
אין שאַטן כ'וועל פארגיין,
דו זאָלסט זיך ניט פארשעמען.
ניט שווער דיין איידלקייט פארשטיין
אין אונדזער לעבנס-גענעם.

איך זע: ביסט מאסקים.
שיין זשע, שיין,
דו, געטלעכער לאמטערן!
מיר וועלן דיך ניט לעשן היינט
ביז אַוונטיקן שטערן.

* * *

כ'בין ניט געווען דערנאך אין דערפל שאמקע,
וון כ'האָב אמאָל באַגריסט די ווייסע וועלט.
דאָרט פלעגן קרייזן הונגעריקע וועלף
און רייסן מיט די ציין פון טיר די קליאמקע.

די מאמע האָט דערציילט מיר וועגן דעם
א שאַק מיט יאָרן שפעטער, צווישן דריבען,
ווען ס'האָט די פלייצע איר פארבראַכן טעמפ
פון וואשן, צי פון נייען, צי פון שפינען.

א שאַד, וואָס כ'האָב צום וועלפישן געוואָי
ניט צוגעווינט זיך דאן, אין קינדער־יאָרן.
עס וואָלט צוניץ קומען —
איך טראכט אזוי.
אפילע דאָס אין לעבן אָנגעוואָרן...

1971

* * *

ווי דין איז ער, דער פאָדעם פון מיין טרוים,
ווי ציטעריק פארקניפט מיט וואָר מיט האַרבער,
וואָס האַלט מיך אין איר גוירלדיקער צוים
און פאָדערט, כ'זאַל פארקאטשען מיניע אַרבל

און האַרעווען, ווי יעדער איינער דאַרף...
זי איז גערעכט. ניט מאַך זיך נאַריש, באַכער!
דער פאָדעם דין איז און די צייט איז שאַרף.
נאָר דאָך איך גלייב אין גאָט פון אפּצולאַכעס!

1971

* * *

אין טאָג אין מײנעם היינטיקן, באַרוטן
כ׳דערמאָן זיך, ווי מיט יאָרן פיל צוריק,
אין וואַלד, ניט ווייט פון קיעוו, האָט וואַטשין
צום ערשטן מאָל אין פּײער מיך געשיקט.

אזויפיל סרייפּעס אָפּגעשוואַרצט פון דעמלט;
אזויפיל שנייען אויסגעווייט די ערד...
וואַטשיןס שמייכל — אין אַ סאַסנער־רעמל —
און אים איז אלץ נאָך פּערציק און ניט מער.

דאָס רעמל איז פון יענעם וואַלד געדיכטן,
פאַרפּינצטערטן און האַרבסטיקן —
איך ווייס...
און איר מײן שורע פּרוּווט אמאָל פאַריכטן,
קעדיי פאַרטײטשן מיר, וואָס לעבן הייסט!

* * *

דו לאַזט זיך ניט פארגעסן. ביסט גערעכט.
איך מיין: ס'איז ניט דער קרימסטער פון די וועגן.
אמאָל פעלט אויסעט צייט אף זיך דערפרעגן,
ווי לעבט זיך דיר
אין קרייז פון טעג און נעכט.

צעווישן גוטע ניס און שלעכטע בסורעס,
וואָס קייטלען זיך — אַן אָנהייב און אַן סאָף...
ווי שרייבט זיך דיר?
אויפֿל בניע שורעס
האַסטו פארפאסט? (דו ציילסט זיי, פונקט ווי שאָף

אף גרינע אלפֿן־לאַנקעס פון דיין שאפֿן).
וואָס פלעכטן בייזע צינגער וועגן מיר —
מיסטאמע, אויסגעזעצט די לעצטע טאפליעס
אין הייכל פון מיין גניסט.
אזוי זיך פירט...

א דאנק, וואָס דו דערמאָנסט מיך ווען־ניט־ווען.
דאָס הארץ פארקלעמט דאן זיס —
אַן קיין שום סיבע, —
מיר ווערן פאַשעט נימעס מיינע וועגט
(אמאָל פעלט אויסעט מוט די שוועל אריבער).

דערפאר איך כאזער איבער:

ביסט גערעכט,

דאָס גיט דיר רעכט צו מויכל זײַן די שולד מיר —
מײַן וויסן,

אז אין לעבנס בליץ-געפעכט

איז שווערער די, וואָס קאַנען זײַן געדולדיק.

* * *

כ'זוער עלטער אף א הארבסט, ווי אָט דער בוים,
כאָטש ער, דער שאַכן, כ'זע, איז קנאפ פארומערט,
וואָס גרינס איז אָפגעניצט,
וואָס אָפגעבליצט דער זומער,
און הייבט זיין הוילן קאָפּ צום וואַלקנס זויס.

פאר אים א יאָר — איז ווי פון ווינט א שמיץ,
א נייער רינג, וואָס דיין איז — קוים צו אָנזען;
און מיך די צייט אין אומרו אירס פארשליסט —
אין יענעם רינג איז גרינג זיך צו פארבלאָנדזען.

1971

* * *

איך גרייט זיך שוין צו זאָגן „זייט געזונטו“
די ווינטן באלטישע, די מעוועס ווייסע...
זיי האָבן אָפגעווישט ניט ווייניק גרייזן
פון מיין געוויסן.

זיי געזונט אויך, זון!

דו האַסט ניט איין מאָל זיך אין גרוי צעפלאַקערט,
קעדיי דעם יאם באַפוצן מיט א בליאַסק,
ווען ער דעם ברעג באלאַגערט האַט — מיט האסט
און מיט אַקשאָנעס פויערשער געאַקערט.

זאָל זיין דיר לינד דער ווינטער, הוילער וואַלד!
מיין שלאָף געוויגט עס האָבן דיניצע צווייגן,
גערוישט מיט פלייס, ווען ס'פלעגט מיין מווע שווייגן,
געשוויגן דאן, ווען ס'האַט מיין ליד געשאלט.

1971

* * *

איז לאַמיר פּייערן מיין אָפּשייד
באם פּייער פון פארוועלקטן הארבסט.
פאר אים, אזוי ווי פאר א האר,
איך שטיי —
מיט פולע דלאַניעס אָפּשיי.

און זאָגן וויל איך:
ווי א קנעכט,
כ'האַב ניט געקארגט מיין הארץ און זינען —
געוואָלט, ס'זאָל יעדערער געפינען
אין שורעס מיינע עפעס רעכטס.

כ'האַב ניט געדונגען זיך — געצאָלט
פאר פרייד־געשריי אין טאָל פון טרערן —
געוואָלט — די וועלט זאָל בעסער ווערן,
דו — נענטער צו מיר, —
געוואָלט.

1971

* * *

- עס ענדיקט זיך מיין הארבסט געבענטשטער —
א פיצל באַלדינאָ זיך עקט;
און פייגלען ווימלען באַ מיין פענצטער,
און וואַלקנס קנעטן זייער וועג.
- אויך איך בין גרייט צום ווינטן וואנדער —
צו קנעטן מיט די פיס די ערד.
אַ, הימל! כ'דארף קיין וועג קיין אנדער,
דו גיב מיר קויכעס זיין אים ווערט!

1971

ביון לעצמן שווייגן

* * *

ווארט צו א ווילע — אייל ניט, טאג!
ניט ברעך די וואלקנדיקע טורעמס —
ס'האט זיי די קלאַרקייט אויסגעפורעמט,
ס'האט זיי די שטילקייט אויסגעטאקט.

ניט שפרייט אף הייסן זאמד דאָס גראַז,
ניט טרייב די פרישקייט פונעם ברונעם, —
א לעבן — און ניט איינס — אנטרונען
איז אַט אזוי — מיט ווינטס א בלאַז.

כ'האַב נאָך מיט פרייד זיך ניט באזאָרגט,
אזויפיל דייגעס ניט דערדייגעט,
אזויפיל —
ביון לעצטן שווייגן —
דער וועלט נעוועס ניט דערזאָגט!

1967

* * *

איך האָב פֿון לעבן ווייניק וואָס געפּאָדערט
אכוץ, אין דראַנג פֿון צייט, אַ ביסל רו,
ווען כ'בין געווען פּאַרפֿולט ביז מינדסטן אַדער
מיט אומרו, וואָס פּלעגט שניידן ווי אַ רוט.

און זעט: איך האָב אַף קיינעם קיין פּאַריבל!
ס'איז מיר גענוג מיין איינציקער פּאַרמעג:
אַט דאַס, וואָס כ'האַב אַמאַל מיט בלוט פּאַרשריבן,
דערנאָך מיט טינט כ'האַב קיינמאַל ניט פּאַרמעקט.

1968

* * *

א מענטשן, זײַט גליקלעך, נײַט ווייסט פון קײן לײד,
אלץ, וואָס אײַך קומט, זאָל צו אײַך בלוזן געהערן —
פון ליכטיקן גוירל (פון פּרײַער פּאַרגרייט!)
ביז גלייביקן אויסגוס פון ליכטיקע טרערן.

און ווײל וועט מיר זײַן, אויב אין אײַער ארום,
אין קרײז אין געבענטשטן פון פעלקער און לענדער,
מײַן בליק מײַן פאַרבענקטער נײַט אויסזען וועט קרום,
מײַן וואָרט מײַן פאַריאַסעמטס נײַט קלינגען וועט פּרעמדלעך.

1969

* * *

אלץ וועט אדורך. גיט בלייבן וועט קיין שפור
פון דעם, וואָס האָט געקרענקט אונדז און געקימערט,
אַט ווי די לופט, וואָס בלאַזט אדורך א צימער,
מיט זומערדיקע ווינטן אָנגעגורט.

פארגעסן ווערן וועט מיין שטילער נאָמען,
זיין שטערבלעכער, זיין מענטשלעכער באגריף,
פארהיטן וועט זיך בלויז דאָס ליד — א זאָמען,
פארגעסענער אין ערדס געבענטשטער טיף.

1968

* * *

ס'איז דען אן אוולע, וואָס אין מײַנע יאָר
בא סיווע האָר און פילגעפרוּוטן האַרצן
כ׳בעט דעם זיקאַרן ענטפערן מיר קלאָר,
פארוואָס באדארף ער מיר אמאָל פארשוואַרצן,
פארטונקעלן א זאך, וואָס גאָר איר ווערט —
א קאַפּעקע, גיט מער, — אין לעבנס טאַקסע.
כ׳פאַרשטיי: פאַריכטן עפעס איז שוין שווער —
דאָס אָפּגעטאַנענע זיך ווערט פאַראַקשנט, —

און דאָך מיר ווילט זיך, שטייענדיק באם ראנד
פון אלדי גלוסטונגען און אלדי שטרייטן,
זײַן עמעסדיק פאר זיך אליין — און דאן,
ווער ווייסט, כ׳וועל, עפּשער, אויסנעמען בא לײַטן...

1969

* * *

איך שרײַב מיר נײַע שורעלעך, איך שרײַב,
און פיל: דאָס בלוט פארפלייצט מיט היץ מיין ליב.

צו אַט דער שפּיל זיך אלץ ניט צוגעוויינט?
ניט אלץ, ווייזט אויס, דער וועלט אריינגערוימט?

אזויפיל סוידעס איר ניט אויסדערציילט,
אזויפיל גוטס פון שלעכטס ניט אָפּגעטיילט...

איז שרײַב איך זיי, די שורעלעך, אפּגיך,
ווי ס'וואָלט אַט־אַט זיך אויסלעשן דאָס ליכט.

און אינדערפּינצטער קאָן א גזאַר געשען —
א וואָרט א הייליקס ווערן קאָן געשענדט.

דעם שאַכן — אָפּגעשטויסן,
און אליין
זיך אַנטראַכטן געהיים אן אַנדער מיין.

איצט ווייסטו שוין, פארוואָס מיין הארץ ניט רוט:
די שורעלעך אַט די, זיי קאַסטן בלוט.

1969

* * *

איר האָט געזען א שאַטן פון א גראָז?
אזא מין קליינקייט לאַזט זיך ליכט פארבייגיין,
דערצו נאָך, אויב דער קאַפּ איז פול מיט דיגעס,
און ערגעץ בא דער ברוסט א קעלט עס בלאַזט...

איך האָב געזען א שאַטן פון א גראָז.
איך האָב אים אף דער דלאַניע אָפגעווייגן
און אף דער ערד אים ליגן ניט פארלאַזט. —
אצינד ער טונקלט זיך אין מיינע אויגן.

1971

* * *

דער שווארצער פויגל ווייסט ניט פון קיין רו,
דער שווארצער פויגל איז פארטאָן אין זאָרגן.
אַט וויגט ער זיך אף דינעם ווייניש-לרוט,
אין ווינט-געדריי

פון עק און ביזן גאַרגל.

אַט טוט ער זיך א לאַז צום סאמע גראַז —
(אין גרינס א גרינינקס ווערעמל זיך טונקלט), —
ווי ער וואַלט אינעם טוי געטאָן א טוק זיך —
און — צ'ריק אין נעסט,

וואָס ער האָט ערשט פארלאָזט.

אזא מין פליסיקייט — אף אונדז געזאָגט...
מיר וואַלטן דעמלט אויך אף עפעס טויגן!
איז בענטשט כאַטש, דיכטער, אַט דעם ווייסן טאַג,
וואָס אופגעוועקט עס האָט דעם שווארצן פויגל!

1970

* * *

און אָפּט, ווען מײַן פּאַרדראָס ווערט באלעבאַס,
כ׳הײב אָן מיט גאַרער וועלט זיך אויסצוטיינען:
פּאַרוואָס טוט רום אן אנדער קאַפּ באשטינען
באַם טויער פּון דער אײביקײט?
פּאַרוואָס?

מיר האָט,

איך שווער,

ניט ווייניקער געקאַסט
אַט דאָס, וואָס רופּט זיך דיכטערשע מעלאַכע,
אַף באַרג־שיפּוי זיך רוק־און־לענד געבראַכן,
געברענט אף ווייסע שײטערן פּון פּראָסט...

דו הער, דו הער, ווי ער האָט זיך צערעדט —
אין מיטן העלן טאַג — דער יאָלד, דער שווינגער!
ניט שוין זשע איז ניט נימעס דיר, פּאַעט,
דער בידנער וועלט פּאַרשאפּן נייע דײגעס!

* * *

א העפטל מיט אן אופשריפט „נייע לידער“.
איך מיש עס. ס'האט קיין אָס נאָך ניט באַרירט
דאָס ווייסע בלאַנקע פעלד פונעם פּאַפּיר, —
נאָר אינעם האַרצן איז שוין קידער־ווידער.

ווי זייט איר, לידער, קינדער ניט געבאַרענע,
אין וועלכע וועלטן, גרויזאמע און כאַרעווע,
זייט איר ניט אופגעקומען צו דער צייט?
איר וואָלט געקאַנט היינט מינטערן און וואַרענען
דעם מענטשן־קרייז — פּאַרליבטן און פּאַרלאַרענעם,
וואָס שווינגנדיק מיט גוירל פּירט א שטרייט.
לידער — מינע איידעס די געשוואַרענע!

1968

* * *

ניט מיינ: זיי קומען גרינג, די לידער, —
דו זעסט נאָר, ווי זיי שפּראַצן בונט...
און קרעכץ פון וואַרצל, וואָס אין נידער,
מיט ערד ניט שטענדיק שליסט אַ בונד!

און פרעסט, וואָס רייסן אויף דעם זאַמען!
און היץ, וואָס בראַקט דעם הוילן שטאם!
און דאַרשטיקייט — אום גאַטעס נאַמען —
נאָך פרישן רעגנדיקן פלאם!

און אַנגעלאָף פון בריעס פרעכע
אף גרינעם טרוים־גוס פונעם פעלד!
און צארטע פינגער, וועלכע ברעכן
די שענסטע בליונג אף דער וועלט!

1967

* * *

אמאל איך פרעג בא זיך אליין:
נו, האסטו שוין פארשטאנען
אָט דאָס, וואָס מוז א מענטש פארשטיין —
פונדאנען און ביזדאנען?

אמאל איך ענטפער זיך אליין:
אוואדע, כ'בין א מייוון
אף לייד און פרייד, אף שטיין און בייך,
אף ראַשטשינע און הייוון.

אף אש און פניער, היץ און קעלט
און נאָך אזוינע זאכן...
נאָר איינס מיך קוועטשט: פארוואָס די וועלט
טוט פון מיין וויסן לאַכן.

1970

* * *

ער רעדט היינט הארב, דער שווארצער יאם
(ס'איז פול זיין מויל מיט שטיינער).

— און וועל מיט וועל קימאט זיך גראמט —
הער צו זיך און פארשטיי נאָר!

— דער צופלוס שלאָגט אין סאמע ברוסט —
איך שטיי פארטויבט, באליידיקט.

— ווען כ'בין א פעלדז, —
איך וואָלט געוואוסט,
וואָס יאם מיט ברעג טוט ריידן.

1964

* * *

נו, נעם און שטעל אים שוין אוועק, דעם פונקט,
גענוג אין דער פארגאנגענהייט גענישטערט,
אף יונגע מאַלצייטן געזעסן ניקטער —
מיט זיך, אמאָליקן, געזוכט א בונד.

— דעם טאָג דעם נעכטיקן האָסט אלץ דערזאָגט
די בענטשונג איז נאָך קאָנטיק אף די ליפן,
און שוין באַם אַקסל שטייט א נייער טאָג,
א גרייטער מיטן מאָרגן דיך פאַרקניפן.

1968

* * *

וויפל איז דער שיר צו שרייבן שירים
וועגן ליבע, וועגן זון און רעגן?..
ניטאָ קיין אנדער זאך, וואָס זאָל דיך רעגן?
מיט אומרו דיר פארפילן די געהירן?

אן ענטפער געבן אייך?

מיט גרעסטן קאוועד!
א גאנצע וועלט אין ליבע ליגט פארבאָרגן,
און צווישן זון און רעגן
וויפל מאָרגנס
אדורך וועלן בין לעצטן שלונג פון גאָרגל
און ביזן לעצטן אופבליץ פון מאכשאָווע...
וויפל איז דער שיר צו שרייבן שירים
וועגן ליבע, וועגן זון און רעגן?..
ניטאָ קיין אנדער זאך, וואָס זאָל דיך רעגן?
מיט אומרו דיר פארפילן די געהירן?

1968

* * *

פאר וועמען זאל איך אויסריידן זיך היינט:
פאר ווייט פאר ווינטיקער, וואָס שאלט אין פענצטער;
פאר ביימער, וועלכע וויגן, ווי געשפענסטער,
א קופע וואַלקנדלעך;
פאר ווייטע פריינט,
וואָס האָבן ניט באדויערט מיין פארשווינדן
און זיצן זיך אין זייער ווילן קרייז...
פאר זיי — אוואדע ניט.
גוט-מאַרגן, ווינטן,
צום הארצן מיינעם נעענטער איר קרייזט!

* * *

פאר אייך ווי קאָן איך זיך דערלויבן
זיין שוואַך

און אויסזעען באַטריבט.
איר וואָלט די שוואַכקייט דאָפּקע לויבן,
מײַן אומגליק נאַכגיין טריט באַ טריט.

אַט זעט, די הענט מײַנע כ׳שטאַל אָנעט —
דאָס האַרץ כ׳פאַרשליס אין זייער בונד.
און וואָס איך קאָן — איר וועט ניט קאָנען
פאַרשעפּן קיינמאַל פּונעם גרונט.

* * *

כ'האב אלץ פארשריבן — שווארץ אף ווייס —
ביז ווייטעק אין די פינגער,
פון הארץ מינעם די לעצטע ניס
פאר איך, מיינע באצווינגער,

אז וויסן זאלט איר אקוראט,
וואָס טוט זיך דאָרטן ווידער, —
ווי איר וואָלט לייענען א בלאט,
א בלאט — און ניט קיין לידער.

אף איין זאך נאָר ווי שטאַל איך שטיי:
ניט שטעלט מיר קאשעס רויע,
עס טרעפט, אז זיך אליין פארשטיין
אמאָל כ'בין ניט בעקויעך.

1970

* * *

אין טאך גענומען, וועמען דארף עס ארן,
וואָס זיך אליין איך שטעל מיך צום געריכט
מיט יעטווידן פארשריבענעם געדיכט:
די שווארצע שורעלעך גיי פרוו פארשפארן!

אין נעמט מיך, ווי מע זאגט, מיט הענט מיט הוילע
און בלעטערט מיך אדורך מיט וואכן זין,
און לופטערט מיך אדורך, —
און זאל אייך וויל זיין!
די שווארצע שורעלעך — זיי זיינען גרין.

1968

* * *

לאַמיר אַנטראַכטן פּריילעכע שורעס
און מיט לוסטיקע גראמען זיי בינדן:
כ'האַב געהערט היינט פון ערנסטע ווינטן,
אז אין וועלט, דאנקען גאַט, גייט קעשורע.

לאַמיר פּריילעכע פּערזן פּאַרפּאַסן
וועגן אויסערגעוויינלעכע זאַכן,
ווי, צום ביישפּיל (ניטאָ וואָס צו לאַכן), —
וויאזוי קומט די קאַץ איבער וואסער.

לאַמיר אַנשרייבן פּריילעכע לידער,
אז דער קניסן דער רוך זאָל פאַרשווינדן,
אַזי אין האַרץ איז באַ מיר קידער־ווידער —
דאָס גייט ווייניק זיי אַנעט, די ווינטן!

1967

* * *

וואָס האָבן פאר א זין די ווערטער
אין גרויסער שוויגעניש פון נאכט,
כוץ יענע, שטילע: ניט דערהערטע,
און די, וואָס ניט ארויסגעבראכט...

וואָס האָבן פאר א זין די בליקן
אין בלינדן בלענד פון העלן טאָג,
כוץ יענעם, צארטן, ניט צעבליטן,
וואָס מערער נאָך פון ווערטער זאָגט.

1971

* * *

עס וועט מיין אוועקגיין ניט אַנטאָן קיין שאַדן, —
נאָך מיר וועט פארבלייבן א שליך פון א שאַטן, —
אף זאמדיקער קופּע — אן אָפּגעצערט צווינגל,
א וואָרט — ניט דערזאָגט פארן אייביקן שווינגן.
איך זוך עס אצינדער, איך וועק עס, איך רוף עס
אין זכּוס פון מאלאַכּים, אין נאָמען פון רוכּעס,
און פאל אף מיין אייגענעם שאַטן פארכאלעשט,
און יעטווידעס צווינגל מיך שניידט ווי א כאלעף.
איך וואך — ביז די כאשכּעס צערינט אין באגינען.
אבי נאָר דו גלייב, אז איך וועל עס געפינען.

1966

* * *

זע: קינדער שפילן זיך אין הויף דערנעבן
און שטעלן וועלטן אוף פון ליים און זאמד.
אף רויער ערד איעדער דריק פון האנט
זיך צייכנט ווי א שטעמפל פונעם לעבן.

טא זאג, פארוואס בא דיר אף קני עס ציטערט
דאס בייגעלע פאפיר — דאס קלאַרס, דאָס פּוסטס?
— ס'האַט קיינמאַל זיך, ווי איצט, מיר ניט געגלוסט,
מיט לעבן מיין געזאנג זאל זיין פארברידערט.

1965

* * *

און נאָך איין ליד, אף הינט — דאָס לעצטע
כ'פארטרוי דער ווייט,

דער צייט, —

און זאל

פארדעכטיק אויסלאכן א לעץ מיד —
מיין הארבע פליכט, מיין זיסן אל

ער וועט מיט ביטל ניט פארשוועכן:
איך גלייב אין לידס געהיימער קראפט.
אפילע גאָט קאָן ניט צעברעכן
פון וואָרט און האַרץ די ברידערשאפט.

1966

* * *

דו זאגסט: איך בין אף ווערטער קארג,
נאָר „בלוי“ און „טוי“ מיין שורע שליסן...
...די שטילע טפילע זשאנע ד'ארקס
דער ווינט פון ליפ ט'אראפגעשמיסן.

און ווען דאָס געטערלעכע ליב
מיט רויטס דער פייער האָט באשאַטנט,
זי האָט פון סלופ— אין לעבנס טרייב—
נאָר אף איין צאפל אָפגעטראָטן.

און גאָרע וועלט האָט דאן דערזען,
ווי איינגעפאסט אין דולן פלאם שוין,
עס האָט די הארבע ערד דערנעצט
צום הימל זשאנעס צארטע פלאנצונג.

און הייסער טוי פון אונטער ברעם
האָט בלוי צום לעצטן מאָל באזיניקט...

ביז הינט־צורטאָג, מיר דוכט, זי ברענט—
אָט די, וואָס קיינמאָל ט'ניט געזינדיקט.

1968

* * *

איך גלייב: איר וועט פארשטיין מיך רעכט
און עכט, ניט אַפּטאַן מיר קיין שפיצל —
און לאָזן צו געזונט פארניצן
די שוין געציילטע טעג און נעכט

פון דיכטערישער זעלבסטפארפלייצונג...
כ'האַב זי פארדינט ניט גרינג: איך שווער —
דאָס בלוט דאָס שווערס פון מידן פערד
מיין האנט געפילט האָט דורך די לייצעס

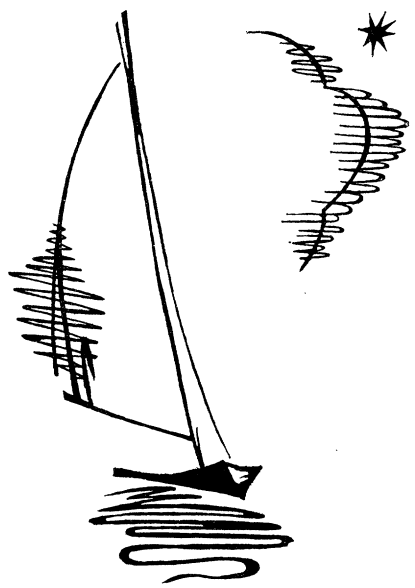
אין יענעם וועלט-געיאָג, וואָס הייסט
אף די לעשוניגעס אלע — לעבן.
און ס'איז געווען מיר קאלט און הייס,
און דו ביסט ניט געווען דערנעבן.

איז זאל מיר זיין אצינד דערלויבט
אין ראש פון טאָג, אין נאכט אין שטילער
דער וועלט פארענדיקן מיין לויב
און דיר, דער איינציקער, מיין טפילע.

הויכע שײַטערס

* * *

דאָס בעסטע, וואָס איך האָב, ניט מיר געהערט —
כ'קאָן אלץ זיך ניט צעצאָלן מיט דער ערד.

כ'בין שולדיק איר א סאך — איך ווייס גענוי —
פאר כ'עסדיקער קעלט פון ערשטן טוי,

ווען ציטעריק אין מיורעך־זייט באגינט
און ערשטע זוניקייט באפארבט מ'זיין קיין.

כ'בין שולדיק איר פאר ערשטער היץ פון טאָג,
פאר ערשטן בליץ און ערשטן דונער־שלאָג.

פאר ערשטער פרישקייט, וואָס נאָך זיי זיך זייט
אף אלעמען פון אונדז אָן אונטערשייד.

אזא מין כ'ויוו, ווי קערט מען אום דער ערד?
מיט אָט דעם כ'ויוו א מענטש צו איר זיך קערט.

1968

* * *

ניט אפיל זיך, פריינט מינער, — דער וועג איז קורץ,
די זון — גאך הויך.

דו פילסט דען ניט איר סארפען?
א לעבן דורכיאגן איז ניט קיין קונץ,
באם ראנד וועסט סיווי אפשטעלן זיך דארפן.

און דאן וועט נעמען פייניקן די צייט
פארבליבענע —

דו האסט זי שלעכט באוואַרנט.
וועסט פרווון זוכן טרייסט בא דעם זיקארן —
און דאָס וועט זיין דיין לעצטער לעבנס־שטרייט.

1968

* * *

ניט אלץ, וואָס איז געווען, מע רופט „אמאָל“,
ווי אָט דעם טאָג, וואָס זיפט זיך איבער טאָל,
ווי אָט דעם טאָל, וואָס גרינער שוין ניט ווערט,
ווי אָט דאָס גרינס, וואָס נייגט זיך צו דער ערד.

ניט אלץ, וואָס איז געווען, מע רופט „אמאָל“,
ווי אָט דעם גליטש פון ראָד אף בלאנקן שטאָל,
ווי פאס פון שטאָל, וואָס ציט זיך ווייט — העט־העט! —
ווי יענע ווייט, וואָס נאָר איר אָנהייב מ'זעט.

נאָר בליק דינער, וואָס אופגעבליצט האָט ערשט,
געהערט שוין צו אמאָל און דאָרט ער הערשט
מיט גאָר זיין אומראַכמאַנעסדיקער פיין,
מיט גאָר זיין שטרענגן אַנדייטן אף היינט...

1968

* * *

אָ לעבן מינס, ביסט מיר געגעבן,
מיט דיר כּיזאַל שווערן זיך אין לייד,
אין פּרייד
(ניט שטראַפט מיך פאר די רייד!)
דעם פּיינט אין זכּוס דינעם פארגעבן.
נאַר צווישן אָט די האַרבע קלעמען —
צעווישן לייד און פּרייד —
איך האָף,
וועסט זיין געטריי מיר ביזן סאַף,
און וועסט מיין נאַמען ניט פארשעמען.

1968

* * *

כ'הייב אָן דעם צאר פון לעבן צו געניסן...
אף מיינע דלאַניעס פאלן, ווי געוויכט,
דאָס עפעלע פון שטרייט, דער עפל פון אלצוויסן,
וואָס מײַן געוויסן שטעלט פארן געריכט.

ווהיין אוועק די שווינגעניש די יונגע?
אף וועלכן נועג צעטראַטן האָב איך זיי?
עס איז אריין די לופט אין מיינע לונגען,
אף ריידן שווערע ווערטער דיר און זיך.

און ווו זיינען די רייד, וואָס כ'האָב געזאמלט,
פאר וועלט, פאר גאָט זיי אויספליסטערן ווען, —
אַט די, וואָס טאַרן קיינמאַל ניט פארזאמען,
דעם יאם וואָס שפאלטן און וואָס ברעכן ווענט?

אַנשטאַט אַט יענעם שווייגן — שטום איך איצטער,
דער שניט פון ליפן ווייטעקט ווי א ווונד...
מיט אויגן אָפענע איך זע דאָס פינצטער
פון אָנהייב זײַן, וואָס דו האַסט ניט באזונט.

1968

* * *

ניט כוויזעק איבער מיר, מיין פריינט, נאך אלע זאכן
כ'האב עפעס אופגעטאן, אף וויפל ס'האט געקלעקט
מיר קויעך, און געדאכט, און נייגער וואכן,
און, שטראף ניט פאר די רייד, אויך וואכע שרעק.

ס'איז גארניט אזוי פראסט אין ליד אין דינס פארקנעטן
דעם אומרו פון דער וועלט,
דעם ציטער פון א טרער,
וואס, ווען זי פאלט, זי קאן א לעבן רעטן
אף גוירלדיקע שייטערס פון דער ערד.

* * *

וואָס האָסט זיך אָפּגעשטעלט אינמיטן וועלט,
פּאַרכאַלעמטער און אָפּגעצערטער גייער?
— דער בלאַט געווען איז גרין, אַצינדערט — געל,
א טאַג צי צוויי — און אָנהייבן וועט שנייען.

וואָס האָסטו מיטן פּרילינג זיך צעשיידט
און זיך אוועקגעלאָזט דעם האַרבסט אנטקעגן?
— איך שטיי מיר אָן איין אָרט, די צייט — זי גייט,
און פּרוּווט איר קאַרשט אזוינע קאַשעס פּרעגן...

1969

* * *

כ'האָב אָפגעלייגט די זאַרג אף מאָרגן,
נאָר זי — זי לאַזט מיך אלץ ניט אָפּ —
אזא מין טעווע בא די זאַרגן;
זיי גייען ניט ארויס פון קאָפּ.

א שניטער, עפשער, גאָר צעצינדן —
די זאַרגן אויסמישן מיט אש? —
איך פרעג די וועלט. זי זאָגט: „מא ראש,
די זאַרגן אונדז מיט לעבן בינדן“.

1968

* * *

אזא געוויטער אומגעריכטער!
צוערשט — אן אויסגעשיט פון מעוועס
אריבער כוואליעס בלויע שיכטן,
אריבער מענטשס געזאלבטער טעווע

נאַר גלייבן זיינע צוויי שווארצאפלען!
אין העלער זוניקער מעדינע
האַט עפעס ווייך געטאַן א צאפל;
א ווייסער בליץ — א שארפער, דינער —

ווי גאַטס א שפיו, האַט דורכגעבויערט
דעם בראנד, וואָס צווישן יאם און הימל...

אַ ברידער ערדישע, פארטרויען
צי קאַן איך אייך מיין וואכן דרימל,

ווי וועלטן שטייגן און פארשווינדן,
אנטריגען פניערלעך און ליכטיק,
ווי אַט דער טאַג, אין היץ פארשפינטער,
ווי אַט דער וויכער אומגעריכטער!

1965

• • •

דער איז א גוואר, ווער ס'איז געדולדיק,
ווער ס'קאן געדולדיק זיין ביז סאָף.
אפילע דעם, וואָס שנינט אים שולדיק,
ער וועט ניט צוהילן די שטראָף.

ניט רופט אים אָנעט „קאלטע ברוע“,
ניט היצט, ניט בייזערט אים פארשטעלט:
די הענט דעם גיבערס זאָלן רוען,
ווי ס'רוט אין יאם די דולע וועל...

1966

* * *

הינט זינען אומרוק די ביימער,
און צווייט זיך שיט אף קאלטן זאמד;
די צווייגן — בייגעוודיקע ביינער —
זיך רייבן אן דעם הימלס ראנד.

ס'איז דא אין לופט אזא מין שארפקייט,
אזא מין רויגעזדיקע מאכט,
ווי עפעס וואלט פאסירן דארפן —
דעם טאָג גיט זען זיך מיט דער נאכט.

1967

* * *

מיך שרעקט ניט אָפּ דער גענעם,
איך גלייב ניט אין גאנצידן;
מיין זיין — די גרייס א גענעץ —
איז זיך פארשלינגט זיי ביידע.

כ'האָב ווייניק וואָס געזינדיקט
און מיצוועס קנאָפּ געקליבן,
מיין גוטס — די שאַף און רינדער —
פון שטאל נאָך ניט פארטריבן.

איז שטייען זיי און בענקען
נאָך גרינס, נאָך מענטשנס דלאַניעס —
נאָך דעם, וואָס ניט געדענקען,
גלייך ווי דעם טויט, מע קאָן ניט.

1969

* * *

יא, גאַרנישט וועט ניט גיין פארלאָרן
און קיין זאך וועט ניט זיין פארמעקט
אין בוך פון לעבן, וואָס פאר צאָרן
מע בלעטערט ווען
און ווען — פאר שרעק.

און איך — איך צייל זיי מיט האנאַע,
די זייטלעך,
ס'גייט דאָ ניט אין גליק:
כ'צאל אויס דעם לעבן זיין האלוואַע —
פון ערשטער וויג ביז לעצטער וויג.

1969

* * *

עפן זיד, עפן זיד, וועלט,
גענוג שוין זיך שפרייטן פארבאָרגן,
אזויפיל נאָך
בלאָנקען פארשטעלט
פריידן אין וואַכיקע זאָרגן.

שווער איז נאָך גראַבן דעם זאמד,
פון טיפעניש וואסער צו קריגן,
עס האָט נאָר צום מאַלצייט פארזאמט
דער, וואָס זיין צאר האָט פארשוויגן.

עפן זיד, עפן זיד, וועלט,
ווי מויערקאָפּ אונטערן מעסער, —
ווער ליכטיקער, ציכטיקער, בעסער,
צעפלאקער דיין העלישן כעסעד,
ווי זוניקן גלי איבער פעלד...

1971

* * *

ס'איז אלץ נאך ניט געשטילט דער האס,
און ס'פאלט דער טאָג אף שאַרף פון שווערדן,
און ס'קראכט די נאכט אף פולווער־פאס,
נאָר יונגע זיך אין ליבע שווערן.

פון די, וואָס זיינען אָפּ אין שלאכט,
א סאך דער טויט האָט אויסגעקליבן —
אין מידבער ליגן זיי אצינד,
נאָר יונגע שווערן זיך אין ליבע.

און איך, א מענטש, כ'בין גרויס דערפאר,
און כ'קאָן אין אַט דער שאַ דער שווערער
מיט צארטקייט אַפּווענדן דעם גזאר,
ווייל יונגע זיך אין ליבע שווערן.

1971

* * *

איך האָב מיך פון דער צייט ניט אָפגעטיילט,
מיט איר באגלייך — אין שאַ פון פרוו — געבלוטיקט,
דערנאָך די ניטגעקומענע געציילט,
די אומגעקומענע אין שלאכט אין בלוטיקן.

אַט ערשט פון פּייער, כ'בין געוועזן גרייט
זיך ווארפן נאָכאמאל אין טהאַם פון שניטער...
פארוואָס זשע קאַנסטו ניט פארגעבן, צייט, מיר,
וואָס כ'האַב מיט דיר ניט שטענדיק זיך געפרייט?..

1970

* * *

די הענער קרייען ווי אף אן אסיפע,
מיט רויטע קאמען רייצנדיק די זון,
די נאכט שווימט אָפּ אף וואַלקנדיקע שיפן,
וואָס קוים צעגריבלען ניט דעם הימלס גרונט.

און נאָר די ערד וואכט אופעט אָן גערודער,
זי טוט א שטויס מיר אין דער עקסטער ריפּ:
„ביסט גרייט צו נייע זאַרגן, גוטערברודער?
די וועלט פארדינט, מע זאָל זי האַבן ליב“.

1969

* * *

א ווינט א וואַגלער קערט מיר אום דאָס קאַל,
אַז קיינער זאָל מיך ניט דערהערן,
מיין איינזאמקייט — מיין שטענדיק וואכער אַל —
נאָר מיר אליין וועט היינט געהערן.

דער הימל וויגט זיין שטערנדיקע בריק:
„פארלאָז די אָפגעניצטע וועגן,
דו מענטש, דו פריינט, מיט טרויעריקן בליק, —
דער וועלט וועט ליכט זיין דיין אוועקגיין“.

איך שטיי אינמיטן נאכט-באראָט פארקלערט
און הער, ווי אייביקייט טוט פליסן,
בא מיינע פיס שלאָפט איין די גוטע ערד,
און זויבער-ריין איז איר געוויסן.

1969

* * *

עס שיקט דיר היינט א גרוס, מיין ליבער פריינט,
די יונגע זון אין אנהייב פון איר קרייזן.
זי קארגט ניט פאר דער וועלט איר העלע שנין —
אין ליכט פון טאג מע קאן פאריכטן גרייזן.

ניט זוך אין מיינע ווערטער קיין שום מיין —
מיד האט געמאכט באריידעוודיק דער מאָרגן,
די בלאנקע זון, וואָס שפרייט זיך מאַלעכייך,
און ס'ווילט זיך גאַרניט פון א פריינט פארבאָרגן...

1971

* * *

איך, טייערע, כ'האָב קיינמאָל ניט פארגעסן,
באם פולן טיש, וווּ ווייזן, און זאלן, און ברויט,
איר זייט מיט מיר פון רעכטס און לינקס געזעסן,
פונקט ווי אמאָל — געמיטלעך און פארטרויט.

און ווען איך פלעג דעם סיוון קאָפּ פארנויגן,
קעדיי ניט זען אהינטער איך דעם טויט, —
איר פלעגט אריינקוקן אין מיינע אויגן,
פונקט ווי אמאָל — געמיטלעך און פארטרויט:

„וואָס ביסטו, ברודער, טרויעריק געוואָרן,
צי אָפגעברענט אין לאַמפּ דיינעם דער קנויט?
דאָס לעבן בליצט אף פעלדער און אף קוואַרים,
פונקט ווי אמאָל — געמיטלעך און פארטרויט.“

1969

* * *

ווען כ'בין בעקויעך מיט מיין הארץ פארשטעלן
די אומרויקע וועלט, איר לענג און ברייט, —
איך וואלט אנטקעגן אייבערשטן זיך שטעלן:
דו, האר, וואס ליכט און פינצטער האסט צעשיידט

און אונדז מיט ריע מענטשישער באגליקט,
שענק מיר די כאכמע פון גערעכט זיין שטענדיק.
אָט זע, די שלאכט איז ווייט נאָך ניט פארענדיקט,
נאָר ס'איז מיין הארץ שוין גויסעסדיק צעפליקט!

1968

* * *

פון אויצרעס מײַנע פעלט שוין מיר א סאך,
אין וואָג פארלאָרן האָט דער זאק מיט פריידן.
אַנשטאַט א הימל איבער קאַפּ— א דאך,
און מיט דעם דאך דער קאַפּ זיך וויל נישט שיידן.

ווי שטערן־וועג צום ווונדער פון קאיאַר,
צום זודיקן פארמעסט פון שײַן־דערווארטונג!—
א לעמפל בלעזלט זיך מיט פלאם פארזאָרגט
פאר אויגן צוויי, וואָס גיבן אַף דיר אכטונג.

און ווען און ווי געשען עס איז דער בניט?
אוועלכע האנט מײַן אקסל ט'פארמאזאליעט:
„אי, דולער דו, פארשטעק אין היי די בניטש
און לאָז די פערד, זיי זאָלן גיין פאוואַליע“...

איז שטעלן זיי אצינדער פוילע פיס
און בוקן זיך איעדעס ליאדע ווינטל;
זיי שלעפן זיך פאָרויס, דו זעסט געוויס,
נאָר צוליב דעם, אז אלץ זאָל זײַן אהינטער.

1968

* * *

איך האָב געדארפט אייך זאָגן אומבאדינגט,
אז צו קיין טרוימער טו איך ניט געהערן,
און כ'פלאַנטער ניט מיט אומשולד רעכטס און לינקס
און אנדערע, ניט ערדישע שוין ספּערן.

כ'בין גליקלעך, וואָס מײַן טראַט זיך שוואַרצט אין גראַז
און ניט אף מילכוועגס גלײַענדיקע שטעגן,
כאַטש ס'טרעפט, מײַן האַרץ דעם ברוסטקאַסטן פאַרלאַזט
און טוט א יאָג דעם שטערן־שיט אנטקעגן.

גיי פרוּוו א האַרץ א צאפּלדיקס באַצווינג,
עס זאָל ניט פּלאַנטערן דעם שטרענגן סיידער!
און דאָך עס ווייסט, וווּ רעכטס איז און וווּ לינקס,
און שלאָגט אהינטער לינקער ריפּ קעסיידער.

1969

* * *

מע רעדט, ס'טרעט אָפּ אַ יאָם פֿון ברעג,
מע רעדט, ס'גרייפט אָן אַ יאָם אָף פעלדזן,
און גראָז באַזיגט אַמאָל אַ וועג,
און דונער ווערט פֿארטויבט פֿון פעלד־שטיל.

מע רעדט.

נאָר קיינער זאָגט ניט, ווער
באַשאַנקט מיט גוורע דעם גערעכטן,
עס זאָל זיין רעכט ניט זיין אים שווער,
ווי ס'איז ניט שווער דעם היינט דער נעכטן.

1967

* * *

ווי איז זי, יענע דרייסטע זעגלשיף,
וואָס האָט געזוכט אין דולן יאם א שטורעם?
אף וועלכער ברייט האָט זי פארבלענדט א טורעם,
א גזאר פאראנקערט אף אוועלכער טיף?

שוין לאנג מיט יענער שיף כ'האָב זיך געזעגנט...
נאָר ווען עס קראכט א שטורעם אף דער ערד,
איך הער, ווי ערגעץ פאטשט א נאסער זעגל,
און אפן הארצן רויקער דאן ווערט.

1967

* * *

א טרייסט... ווער ווייסט, וואָס הייסט א טרייסט?
און וועלכע טרייסט איז דיר ווי אָנגעמאַסטן?
אמאָל איך מאַך א כעזשבן א ניט פראָסטן —
דעם שטערן מיר באשלאָגט א קאלטער שווייס:

ניטאָ, איך זע זי ניט... און אויס מיט אלעס...
נאָר ס'טרעפט, איך ווער באגייסטערט ווי א קינד,
ווי ס'וואַלט מיין זאָרג אראָפגעווישט דער ווינט:
דאָס וועלן זיין געטרייסט — א מין כאלאעס.

* * *

נאך יארן אזויפיל איך נעם ניט אין זינען,
וואָס איז מיט דער וועלט און מיט אונדז דאָ פארלאָפן.
אָן אופהער דו זוכסט עפעס וויכטיקס געפינען
פון דעם, וואָס דיין שיקזאל האָט ערגעץ פארלאָרן.

צום סאָף שטייסט פארומערט: אף דלאַניעס אף פוסטע
נאָר ציטער און האסט פון ארומיקן לעבן,
פון ווערטער פון דינע דער מיין אומבאווסטער, —
א זייכער פון צארטקייט,
וואָס מיר ז'ניט דערגעבן.

* * *

די וועלט איז אופגעלייגט צו הערן גוטס, —
איז לאַמיר איר, דער אלטער, טאָן צוליב:
דערציילן וועגן רעגנדיקן גוט,
וואָס מיט דער ערד א ליבע האָט פארקניפט.

ס'איז אויך קעדיי צו זאָגן וועגן זיך, —
ווי ס'וואכט מיין הארץ אף דיניע דלאַניעס צארט, —
זאָל בא דער וועלט זיין ליכטיק דאָס געזיכט,
א רעגע כאַטש פארשאף איר ניט קיין צאר!

1967

* * *

דער ערשטער שניי ביז ערד נאך ניט דערלאנגט.
א לופטיקער אזא, ער האט פארשאטן
דעם בליץ פון אויג מינעם, דעם קנויל פון אטעם.
א דאנק דיר, ווייסע רעטעניש, א דאנק!

פאר פארגעפיל פון שפעטערדיקער קעלט
אין זויבערע, אין פראסטיקע געצעלטן,
וון טריבע טראכטעניש: מיר ווערן עלטער,
איז דאך צארבאלעכאימדיק באהעלט.

1969

* * *

איך ווייס, אז ערגעץ, הינטער בלויע בערג,
אהינטער גלעטשערס בלאנקענדיקן קלינגל,
א רז זיך שפרייט פארטרויט, ווי א געבעט,
און קאנסט בארירן זי מיט דינע פינגער.

כ'וואַלט גערן זיך פארקליבן אַט אהין,
די פעלדזן אָפגעבן דעם לעצטן אַטעם,
נאָר ס'הארץ וועט ניט פארגעבן מיר די זינד —
א הארצן רויק זיין איז שטרענג פארבאָטן.

1968

* * *

אריבער אלץ, וואָס קרום און לאָם איז,
א רונדער רעגנבויגן בליט,
אזוי דאָס לעבן גייט, איז לאַמיר
אין לעבן גיין מיט גלעכע טריט.

ס'זעט וויי אדורך, ס'זעט בראַך פארוואקסן,
ס'זעט שטאַל פארוועלן ווערן ווייך...
איך גלייב דעם רעגנבויגנס אקסל,
וואָס ציטערט רוזק אין דער הייך.

* * *

ניט אפשטעלן די צייט, ניט צושטעלן קיין לייטער
צום וואַלקנדיקן זוים — זיך טאָן א טוק אין בלויס...
ניט אונדזער דאָר —

אן אנדערן פארגרייט איז
דער ערדס צעהיצטער יאָג, דער שטערנדיקער ברויז.

זיי וועלן שוין דעם הימל זיבעטן דערגרייכן,
די יונגען הינטיקע, די דולע קעפ!
און איך בין שטאַלץ דערמיט —

אין דעם א טרייסט איך שעפ,

וואָס כ'האַב געזען אמאָל:
א שטערן פאלט פון הייכן...

* * *

זיין אַנקום פּייערט דער באַגינען,
ער שפּריצט מיט שטאַלץ דעם בלייכן פּלאַם
אַף גרינער ביימערשער מעדינע,
וון יעדע בלאַט, זי רוישט צום גראַם.

אַט האַט ער יאַמטעוודיק צעפּאַכעט
די צווייגן
און אדורכגעשפּיזט
דעם שטאַם — דעם איינציקן, וואָס איז
פאָרוואַקסן אין דעם אינדערוואַכן.

1967

* * *

ס'איז נאך ניטאָ פון דעם קיין זייכער, —
פון דעם, וואָס זיך באיאָרטקייט רופט.
פאראן נאָר אומגעדולד פון זייגער,
פאראן נאָר אייליקייט פון פרוו, —

און לאנגער וועג אהינטער פלייצע...
און אויב דו טוסט א קוק צוריק, —
פארלירסט דעם סאָף פון יענעם בליק,
גלייך ווי א סטעזשקעלע אין ווייצן...

1967

* * *

דאָס ערשטע גראָז שוין אָפגעשניטן. ס'ליגט
אָף גרויען ליים נאָך גרין, נאָך ניט פארוועלקט.
אָף פייכטע קופקעלעך דער הימל בליקט:
ווייזט אויס, דער וועלט האָט עפעס היינט פארפעלט.

וואָס האָט אזוינס, מישטיינסגעזאָגט, פאסירט?
דאָס ערשטע גראָז איז אָפּ? דערפאר די ערד,
זי שמעקט מעשונע שאַרף.
איאָ, איר שפירט?
...די וועלט, זי ענטפערט ניט.
די וועלט, זי קלערט.

1967

* * *

הער צו זיך צו דעם גאנג פון ווינט
און עפן זיך, ווי טיר-און-טויער,
עס רייכערט זיך אין סטעפ די רוייערד,
אף בארג-שיפוי די זון זיך צינדט.

וואָס האָסטו הארב דאָס הארץ פארפרעסט
אין אַט דעם פרי — דעם הויכן, בלויען?
זע: ער איז גרייט דיר זיך פארטרויען
מיט גאָר זיין גרויסקייט פון א נעס.

* * *

א דולער ווינט האָט גאַר די וועלט צעשוּיבערט,
פארשמיסן צווייג אף צווייג און זאנג אף זאנג;
אן ערדישן אין יאם פארקנאַטן שוידער —
און גיט געוואָרן —
פּאָלגט אים אזא גאנג!

און לאנג נאָך דעם אין לופט עס האָט גערודערט,
אהינטער שויב א בוימ ט'געוויגט זיך ווילד,
און שפעטער ערשט, מיט ערנסט פון א ברודער,
ער האָט געלערנט מיך, ווי ווערן שטיל.

1967

* * *

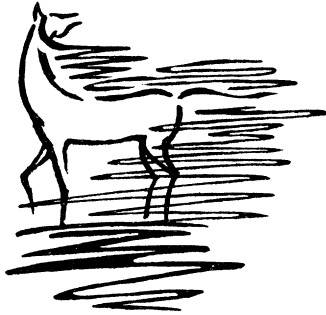
איעדעס גרעזל שמעקט אין סטעפ פארטרויט.
ביז קני אין דעם גערוך, איך גיי פארשלעפערט.
די נאכט האט איבער מיר איר טהאָם צעעפנט,
צעשאַטן קאלטן טוי, ווי הייסע דרויב.

א כוואליע רייצט דעם זוים פון ברעג אומזיניק,
א מעווע, ווי א ווייסער בליץ, צעשפאלט
די וועלט ארום, וואָס לאנג פון מיר באהאלט,
ווער בין איך איר:
א בכאַר צי א מיזיניק...

בריישים

* * *

זיי אזוי גוט: צווישן אלערליי זאָרגן
(אף אויסצייילן זיי ניט פאראנען קיין באלן)
פרוּוו פארהיטן דעם טוייקן בליץ פון פרימאַרגן,
וואָס שלאָגט דורך אַ כמארע— און ווערט גלייך פארפאלן.

וועט עפשער אַ לעבן אַ גאנצן דיר קלעקן
דעם זוניקן קישעף פון אָנהייב, פון בריישיס,
פון יענע, מיט וואַלקנס פארצויענע וועגן,
דעם סאָף נאָר פון וועלכע מיר, שטערבלעכע, ווייסן.

1968

* * *

דער טאָג — איך ווייס — ער וועט זיך ענדיקן,
זיך אויסוועפן אין ווייסן אש
פון אַט דער ווינטער־שפּיל דער בלענדיקער
מיט פּראַסטיקן געהיימען ראש.

און שוין באם סאמע סאָף, בא שטיל ווערן,
ווי צארטער אויסגוס פון א זיפּץ,
ער וועט דעם שניי אפּסניי באזילבערן
מיט ליכט, וואָס ער פארלעשט אין זיך.

* * *

די וואַלקנס ציען זיך. וווהין?

— אהין,

וואָס האָט קיין נאָמען ניט אין וועלט אין גאַרער.
דער הימל ווערט אָט פינצטערער, אָט קלאַרער,
די זון זיך לעשט און ווידער זיך צעצינדט, —

און אלץ צוליב דער פלאטערדיקער טשאטע,
פון טריבן ווינט געטריבן אָן א זין...
דו פרעגסט. וווהין איך גיי?

— אהין, אהין...

א וואַלקנדיקער פרי — ער טוט פארשאטן.

1969

* * *

איך בין, ווייזט אויסעט, צופיל גלייביק
אין אַט דער סוידעספולער שפּיל,
ווי יעדעס זעמדל, ווען דו ווילסט,
ווערט גרויס און זעט זיך אָן ווי אייביק.

כ'שטיי אָפּט פאר דעם, ווי פאר א וואנט,
צו שארפקייט אירער צוגעוואַקסן.
„שאר אָפּ דאָס זעמדל, טיפעש״ — זאָגסטו...
זאָל בעסער אָפּדארן די האנט!

1960

* * *

אין ווייטער ווייט, וואָס הייסט דערמאָנונג,
ווי אף דער גרענעץ — שטייט א וואך,
און גייסט באם נעכטן עפעס מאָנען —
דער וועכטער דיר דעם וועג פארמאכט.

דו פרוווסט דאן אַפּנארן דעם היטער:
פון הינטער-זייט זיך לאָזסט אהין,
ווי באם צוקאַפּנס פון געווייטער
דיין פריסטער רויטלט זיך באגין.

בלייבסט שטיין — און שוין פארבלענדט די אויגן:
אליין זיך אַפּגענארט, אליין!
און פאלסט אף גראָז, מיט וועלק פארצויגן,
און קאַנסט אין מאָרגן שוין ניט גיין.

* * *

דעם וואלד נאך אלץ ניטאָ קיין גלייכונ!
זיין שטאַלצן נאקעט איד באגריס
מיט שאַטן מינעם, וואָס טוט שליכט
פון שטאם צו שטאם
אף לאנגע פיס.

ער האָט פון מיר זיך אָפגעזונדערט
און פרווט צעצווינגן זיך, ווי זיי,
די טונקלע ביימער...
כ'האָב געזומערט
אמאָל אין זייער גרינער ריי...

1968

* * *

פארגעסענער ניגון
ציט פון קינד־הייט זיך דין,
אזוי ווי א פלעמל
איבער טרוקענער קין.

ס'איז שווער זיך דערמאָנען,
ווי ער האָט זיך פארקניפט
און פאַרכטיק געוויגט זיך
אף א ציט'ריקער ליפ.

דערגאנגען ווי איז ער
דורך דעם צייט־בראָך אהער?
ניט אנדערש, דערקניקלט
האָט דעם ניגון א טרער.

1969

* * *

אוו זיך נעמט דער וועג קיין רייסן —
צו די בעריאָזעס ווייסע פיס?
כ׳וואַלט שטאַרקער זיין פון שטאַל און אייזן
און כ׳וואַלט אהין דערגיין געוויס.

דאַרט גליען אף דער יאָדלע טויען
און ס׳ברענט די זון אף סאַסנע־קרוין,
דאַרט שטייט מיין מאזל בא א טויער —
מיין סיוון קאַפּ ביז היינט נאָך שוינט.

1967

* * *

זיך אויסגעטאן פון זאָרגן,
א זאָרגלאָזער איד גיי
צום ווימלדיקן מאָרגן,
צום דרימלדיקן שניי —

אין וויסקיט זיך פארשפינען
באגינען,
ערעוו טאָג...
און אויס מיט סינע־קינע,
מיט דולן האַרצן־שלאָג.

און אויס מיט היצן־בליצן,
מיט ווינטיקן געדריי,
מיט פלאם פון קרומע בליקן.
מיט אש פון גלייכע רייד.

און שטיל וועט זיין אין עטער
(אַ, הימלס פוסט־און־פאסט):
אַן אָדערל איעדערס
וועט פול ווערן אַן ראש.

און טויבקייט וועט פארלעשן
דעם קלאפ פון מינע טריט,
ווי שאַרפקייט פון א מעסער
פארלעשט די טיף פון שניט...

1967

* * *

ס'האט ווידער מיך פארפירט אין קאנט פון אוועס
דער שטערן-וועג, געפלאסטערטער אין בלוי...
כ'האב אנגעשפארט זיך אף דעם אלטן פלויט —
און ווידער זיך דערפילט אי יונג, אי באַרוועס.

געקרעכצט די מיל האָט היימיש אונטער ווינט,
געהוידעט איבער זיך א ווייסן נעפל,
און פונעם בושל-ברונעם, וואָס דערנעבן,
מיט פרישקייט האָט געצויגן גלייביקדין.

און דאָס, וואָס האָט ביז איצטער מיך געצאָרנט, —
די לייד און פרייד, פארשטאַכענע ביז ביין, —
אלץ אָפגערונען איז,

און ווידער ריין

איעדער שלונג פון לופט איז מיר געוואָרן...

צו טייער האָט דער כאַלעם מיך געקאָסט!
די שויב מיט ערשטער גרויקייט שוין פארצויגן, —
באגינען פאלט אף מינע מידע אויגן
און לעשט די לעצטע שטערן מיט פארדראָס.

* * *

אמאל אין ינגלשער העפקיירעס
מיר זיינען דרייסט געווען אן זין,
און נישט גערעכנט די אוויירעס,
און נישט געציילט די יונגע זינד.

אצינד מיר זיינען אויסגעהאלטן —
א זאק מיט מיצוועס אף די הענט,
נאך ס'בענקט זיך אלץ נאך זינד נאך אלטע,
וואס זיינען דעמאלט יונג געווען.

* * *

„כאפט דעם גאנעוו, כאפט דעם גאנעוו!“ —
הינטער פלייצע כ'הער מע שרייט.
ביסט געזעסן אפן גאנעק,
רויטע אגרעסן געקייט.

ס'האט א ווינטל זיך פארפלאַנטערט
אין דעם שווערן פלוס פון צעפ,
און דיין בליק, ער האט געבלאַנקעט
ערגעץ בא די ערשטע טרעפ.

ראַהאטשאַווער מיידלעך שטילע,
מיזאַגט, פאר אייער פרומען בליק,
וואָס פלעגט פאלן ווי א טפילע,
האַבן גראָזן זיך געבוקט.

כ'בין אין שאַנס סאָד פארקראַכן,
א מאַטאַנע ברענגען דיר,
רוק־און־לענד שיר ניט געבראַכן,
זאַלסט זיך אומקוקן אף מיר.

„כאפט דעם גאנעוו, כאפט דעם גאנעוו!“ —
הינטער פלייצע כ'הער מע שרייט,
ביסט געזעסן אפן גאנעק,
רויטע אגרעסן געקייט.

ס'האט א יאָדערל געפּינצטערט
אפן צארטן שניט פון ליפּ.
...איך באדויער ניט ביז איצטער,
וואָס כ'האַב דעמאָלט דיך געליבט.

1969

* * *

דער דאָרשט איז ניט געשטילט,
די ליפן זיינען טרוקן.
דער מאָרגן — יונג און ווילד —
מיך וואַלגערט אפן רוקן.

עס פעלט מיר קאלטע בלוי
פון הימלשע געפעסן, —
מיין סארפענדיקע הויט
זי זאל מיט פראָסט פארלעשן.

עס פעלט מיר הויכע רו
פון וואַלקנדיקע צוגן, —
עס זאל מיין שטילן רוף
דער דונער ניט פארצוקן.

עס פעלט מיר שאַרפער האסט
פון פייגלשע געיעגן, —
עס זאל מיין מענטשיש האַרץ
ניט בלייבן אונטערוועגנס.

דאָס גראָז די פלייצע קילט,
דער הימל בלויט מעסוקן.
דער דאָרשט — אלץ ניט געשטילט,
ווי פרייר — די ליפן טרוקן.

1971

* * *

ס'וועט גארנישט ניט ווערן פארפאלן —
אפילע א זוניקער גלעט,
אפילע א ווינטיקער שאלן
אין טרוקענער ברוסט פון טשערעט.

א לעבן קאָן פליסיק פארבייגיין,
נאָר פלוצעם וועט אופרעגן אייך,
פארוואָס האָבן ווינטן געדייגעט
אַט דעמאָלט, באַם טוייקן טייך?

און פלוצעם וועט אַטעם פארפעלן
אין איינער א פראַסטיקער נאכט:
די זוניקע העלע געמעלן,
ווער האָט זיי צום טיקן געבראכט?

איך ווייס: איר וועט פיבערדיק נעמען
דאן ציילן דאָס גוטס אף א קאַל.

ניט פול איז געווען אייער עמעס
אין יענעם — אין רייכן — אמאָל!

1970

* * *

אמאל, איר הערט, געווען כ'בין זארגלאַז:
פארשעפט א פּרילינג אין דער ברוסט,
און, רייצנדיק דעם הימלס אַרגל,
געוואקסן אונטער רעגן-גוס.

עס האָט געפויקט איעדער טראָפּן
אין פלייצע העפקערדיק און פּריש,
די בלאנקע זון בא מיין צוקאַפּנס
האַט מיט לעוואָנע זיך געמישט.

אין הענט אין צוויי געווען פארשלאָסן
די גאַרע וועלט — פון מיי ביז מיי,
ווען שטערן האָבן זיך געלאָשן,
איך פלעג זיי אויפבלאָזן אפּסניי.

און איצט נאָר טוט מיר אַטעם קלעקן
די הענט דערווארעמען אין פּראָסט
און ווען-גיט-ווען מיין יוגנט וועקן, —
אַט די, וואָס טייער ט'מיך געקאַסט.

1971

* * *

דער מיני, דער פּרילינג-ערשטלינג, איז ניטאָ מער,
זיין יונגן כּיין די היץ האָט אָפּגעווישט.
אזוי אין וועלט זיך פּירט פּון לאנג,

און טאַמיד

וועט זיין אזוי,

איך ווייס עס אף געוויס.

וואָס דאַרפסטו, נאַרעלע, אומזיסט דאָ שטרייטן
און אף דער וועלט זיך בלאָזן ווי א קינד?
דער מיני, וואָס איז אוועק, איז אָפּ באצייטנס
און האָט אין אונדזער לעבן זיך פאַרשפינט.

1969

* * *

כ'האָב לאַנג שוין ניט געהערט קיין זאַנגען־שאַרד,
דעם שטאַמלענדיקן איבערפאל פון וואסער;
כ'האָב ניט געזען, ווי ס'זויגט די לופט אַ לאַרד,
ווי אַוונטיקע שיין צערינט געלאסן.

ס'האַט פרי פון מיר זיך אָפגעטיילט דאָס גליק
פון ווערן מיטאַמאַל אין וואלד פארלאָרן,
די זיסע פרייד פון קערן זיך צוריק —
פונעם אַמאַל אין קומענדיקע יאָרן.

1969

* * *

ס'האט מיך פארוויגט, א גרויען אויפל,
דעם הימלס ציטעריקע טיף,
ווי זי וואלט מיר א פולן הויפן
בלוי אין בלוט אריינגעטריפט.

און לאנג דערנאך אין זיסן דרימל
געוואנדערט כ'האב אין בלוי, פארקלערט,
ביזוואן ס'האט מיר דער זעלבער הימל
די גרינע ערד ניט אומגעקערט.

* * *

אזוי האָב איך זיך פאַרגעשטעלט:
א זומערדיקער טאַג א ליבענער,
א סטעזשקעלע אין קאַרן־פעלד,
א טווע־וועלט —
אַן שרעק אריין אין איר.

לענגויס דעם זאנגענדיקן שאַרף
זיך ציען דינע קוילעס פייגלשע,
דעם קאַפ צום הימל א פארוואַרף —
דאָרט טראַגן וואַלקנס העמדער מיידלשע.

א ווינטל גליטשט זיך בא די קני,
ווי אָט די סטעזשקע — א פארפלאַנטערטער,
און ס'שמעקט אין לופט מיט ערעו־שניט,
מיט זעט פון קי פארבלאַנקעטע.

דו גייסט פאמעלעך שאַ נאָך שאַ,
א קינד דער ערדס, א זון וויסרוסישער, —
א לעבן ניט געוועזן דאָ —
איז לאַמיר, לעבן, דאָ צעקושן זיך!

אזוי האָב איך זיך פאַרגעשטעלט
מײַן וועג צוריק — אין קיבד־הײַט טוייקער —
אין ערשטער היץ, אין ערשטער קעלט,
וואָס לאַזט ביז איצט זיך ניט באַרויקן.

* * *

„שווארצע קארשן רייסן מיר,
רויטע — לאָזן מיר שטיין...“
מײַן שטעטלע אין רייסן
ווי אַרעם ביסט און קליין!

אזויפיל צײַט פאַריבער,
אזויפיל צאר פאַרביי,
פארוואקסן טיפע גריבער,
פארכאסמעטע מיט בליי.

די וועגן אויסגעטראָטן,
די בריקן ניט פארהיט,
די סאזשלקע פארשאַטנט
מיט גרינגעם וואסער־צוויט.

און שיטער איז דער פּײַער
פון סאַסנע־קרוין אין זון.
נאָר סײַווי ביסט מיר טײַער,
מײַן שטעטל,
זײַ געזונט!

איך נעם דיך אף דער דלאַניע,
איך טוליע דיך־צום הארץ.
די קארשן — פונקט ווי טאַמיד —
זײַ זײַגען רויט און שווארץ.

1969

• • •

די זעלבע זוניקייט, די זעלבע לינדקייט
פון מני, נאך ניט פארסארפעטן פון היץ,
ווען ס'איז די גרינקייט נאך ניט אָפגעניצט,
און יעדער בלאט געשמאק פארשמעקט מיט קינדהייט.

ווי עמעסדיק דו פילסט זיך אף דער וועלט
מיט גאָר דיין פרישן, ניט בארויבטן אַטעם!
אף אלע קרומע גענג דו האָסט כאראַטע.
און גאָט נאָר ווייסט, ווי דו אצינד מיר פעלסט.

1971

* * *

א ווייטער אויסגעשריי אין וואלד
צעווישן ביימער שטומע,
אף וואלגער-גראָז,
פון טוי באשטראלט,
אין סאמע אָנהייב זומער.

און שוין דאָס הארץ ביז ראנד איז פול
מיט ראש פון גאַר דעם לעבן,
גלייך ווי אין דעם באשטייט מיין שולד —
אין גאַרנישט ניט פארגעבן.

א ווייטער אויסגעשריי אין וואלד.
פון פרייד, פון לייד, פון צאַרן?
...א נייער פרי אומזיניק שאלט
אין אָפגעניצטן האָרן.

* * *

שוין צייט צו ווערן שטרענג און אינגעהאלטן,
ווי אָט דער פרי, וואָס האלט דעם טאָג אין צוים.
זיין גרויקייט איז קוים־קוים מיט זון באזוימט
און זיפט זיך אף דער ערד א טוייקע, א קאלטע.

און דרך דער אייפער אלץ נאָך ברייט און בראָט,
גלייך ווי א קוסט אן איינזאמען אין וויסטע,
ביז ווערסט פארשווארצט
און הייבסט אן בעטן גאָט
באשאַנקען דרך מיט ליכטיקן ניט וויסן.

* * *

פארגאנגענע צייטן — געדראָשענע זאנגען,
איר פרוווט נאָך ביז איצטער מיך ווען־גיט־ווען פאנגען
מיט אָפהילך פון יונגע, אמאָליקע דראנגען,
מיט ווידערקאַל פון ניט געשטילטע פארלאנגען.

פארגאנגענע צייטן — איר, נעכטיקע טעג,
איז אויסמיש פון ווייטן מע האָט אייך פארמעקט,
ווי גראָזן פארמעקן א וואלדישן וועג.

* * *

איר האָט געהערט אין וואַלד אַ רוף?
איר זײַט אמאָל פאַרכושט געשטאַנען
אין קרייז פון שטומענדיקע שטאַמען
און זיך ניט אומקוקן געפרוּווט?

און צווישן אלע ווילדע שאַטנעס
פון ביימער, קוסטעס און פון גראַז
פון זיך קיין שאַטן ניט פאַרלאָזט, —
מיט פּייער אייגענעם באשאַטן?

איר האָט געזוכט אַ וועג צוריק
צו יענע, די צעקלאַפטע שוועלן
(זיי ניט באטרעטן — מוט פלעגט פעלן),
וון אייך האָט רוֹקייט באזיגט?

ניט קוקט מיך אָן אזוי פאַרוונדערט:
אוועלכער רוף, אוועלכער וואַלד?
כ׳וואַלט אייך באגלייט, ווען כ׳בין ניט אלט,
ווען פיס אין וועג כ׳וואַלט ניט פאַרוונדיקט...

1967

* * *

א טראָפּן ציטערט אף דער שוויב —
איך גלויב!
— אין גראַז זיך פּראַסטיקט האַגל-דרויב —
איך גלויב!
— דעם פּויגלס שנאַבל פליקט דאָס רויב —
איך גלויב!
א פעדער פאלט אין גרויען שטויב!
איך גלויב!

איך גלויב דעם הימל און דער ערד,
פון קוואל דעם קוועל.
— אויב נישט —
פארלירן וואַלט איר ווערט
די גאַרע וועלט!

1962

* * *

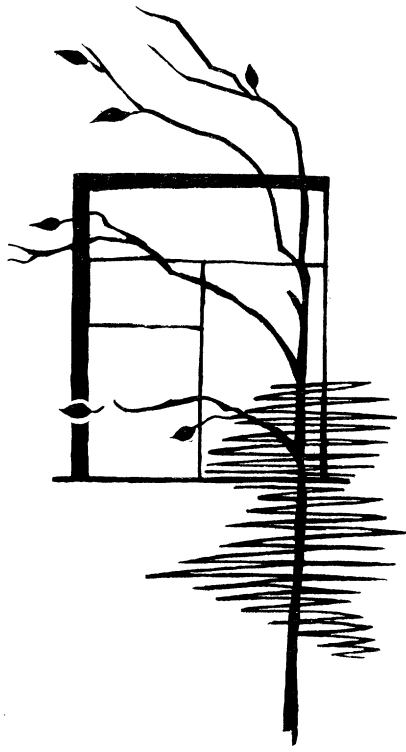
אריבער ווייסע פעלדער פון די סטרעכעס
דער ערשטער שטראל — גלייך ווי א דינע זאנג.
וואס קאן אין וועלט זיין אייביקער און העכער
פון בלאנקער זון אין אנהייב פון איר גאנג?

זי קוקט אריין אין אויגן ערשט צעפראלטע —
ווי יעדער מענטש אן ערשטלינג וואלט געווען, —
ער זאל, באם ראנד פון אונט, גיט פארזען,
ווי זי איר וועג פארענדיקט א צעשטראלטע.

און ווידער אומגל

* * *

און ווידעראמאָל הייב איך אָן מיין געזאנג —
דעם געזאנג פון א ווינט, וואָס אף בלינד צוקט א זאנג,
דעם געזאנג פון א זאנג, וואָס זיך בוקט צו דער ערד,
דעם געזאנג פון דער ערד, וואָס די הייך האָט דערהערט.

און ווידעראמאָל טו איך ציען מיין ליד —
דאָס ליד פון א בין, ווען זי פליט צו דעם צוויט,
דאָס ליד פונעם צוויט, ווען צו זון זיך ער ציט,
דאָס ליד פון דער זון, ווען זי שטייגט צום זעניט.

כאַטש כ'ווייס: ס'וועט מיין אומרו ניט וועקן די וועלט,
מיין קאַל — ניט צעבויטען דעם הימלס געצעלט,
א בלעטל א גריניקס דאָך טאָן וועט א ציטער, —
א בלאט א פארגעלטע וועט פאלן פארביטערט...

1969

* * *

דער וואלד, ער גייט מיר נאך מיט שאַרף פון קליאַנען.
מיט דינער קעלט פון אופגעוואכטן גראָז.
אַ גרינער קישעף, קוים כ'האַב דיך פארלאָזט,
ווי דו ביסט אוף אין מיר ווי א דערמאַנונג.

דיין שמעקעוודיקע טיף פונווייטן בלענדט
מיט זוניקן געשמעליך פון אלטע שטאמען,
און ווי א ליד עס פאלט אין מיניע הענט
פון יונגער צווייג דאָס סידעספולע שטאמלען.

1969

* * *

איך זע דעם פּרילינג — שוואַרץ אָף ווייס —
אין ריטשקעס גיריקע צעפלאַסן;
פון דינעם אָפּגעצערטן אייז
כ'פּאַרגעס דאָס גוירלדיקע לאַשן.

איך זע דעם פּרילינג — ווייס אָף שוואַרץ —
אין נײַעם שניי־שיט אָף די שליפּן,
ווען ס'שאלט דער ווינט אין בלויען שוימער,
ווען בלוי צערינט אין הימלס סרייפּע,
ווען ס'קראַכט דאָס אייז פון אונטער האַרץ.

1968

* * *

און נאך א פרילינג לייגט זיך אף מיין פלייצע
מיט צווייג מיט שווער געוואָרענער, מיט ווינט,
וואָס אין א דולער ריטשקע פאלט און רינט
אין דר'ערד אריין —
אין קומענדיקע ווייצן,

אין גראָזן-אויסשיט ערגעץ בא א הויז,
אין קילקייט ערעוומייקער,
אין ציטער
פון ערשטן בלאט, וואָס בלייבט זיך שוין אין מיט
פון פייכטן קנאַספּ, גלייך ווי א פלאם אין פויסט.

1969

* * *

כיוועל אויסהאלטן דעם פרוווי —
איך מוז
דעם פלאם אדורך — צו ארץ געגליכן;
צום הארץ פון פייערדיקן וויכער
זיך צודריקן מיט בלויזער ברוסט.

און זאל זיך אפשווארצן אף איר
דער גוירלדיקער שניט פון ווונדן,
ווי צארטער זוימ פון דיין גוטוונדער,
וואס היינט-צו-טאג נאך גליט אין מיר...

* * *

אזא מין לאנגע נאכט, מיין גאָט!
כאָטש נעם פארטראכט א שיקזאל נייעם
און רייס זיך דורך דורך קאלטן פניער
פון טוי אף הארבסטיקן באראָט.

פון אַטעם אייגענעם די לאסט
צעשיט, צעווארף אף שטיין און דאָרן,
און פאל אף שארף פון הימל־פאס,
און שטארב, און ווער אפסני געבאָרן...

1970

* * *

כּהאַב אָפּגעווינטערט נאָך א יאָר
לעקאָועד אַט דעם נײַעם פּרילינג —
דעם זון־און־רעגנדיקן צווילינג,
דער לוסטיק־אומעטיקער פּאַר.

א ריטשקעלע צעווישן שנייען,
א שנייעלע אין קנױל פון ווינט —
איר קומט די וועלט ארום דערפרייען,
פאַר יעדן מענטש — ווי א געווינס.

איז וואָס זשע ביסטו, אלטער נאַר,
מיט אַט דעם אלעם ניט צופרידן?
האַסט דאָך דעם פּרילינג זיך דערווארט
און מיטן ווינטער זיך פאַרברידערט...

1970

* * *

ס'איז אלץ נאך רוי און אלץ פארבאָרגן,
און גרינס — אין שווארצקייט נאך פארשפינט,
ווי ס'וואַלט דעם געס פון נייגעבאָרן
דער פּרילינג עמעצן פארשפילט.

און ס'טרעפט:

אין וואַכעדיקן שווינגן

פון פרי

כ'פארליר פון וואָרט די ווערט,

ווען איך דערהער, ווי אלטע צווינגן

מיט גוואַלד מע וואַלגערט אף דער ערד...

1970

* * *

עס טרעפט: איך קאן ניט אופרעסן דאס שוויגן
(ווי מזאגט, דאס אייגן שטעטל ניט באשטיין),
ווען זאגן עפעס — וואלט געהייסן ליגן
דער וועלט, און דיר, און איך, און זיך אליין.

איר קוקט מיך אן פארכידעשט: האדיע שטומען!
הערסט: פרייד־געשריי זיך כאווערט מיט געוויין;
דער צונג איז צוגעזאטן דיר צום גומען?
— צום הארצן צוגעוואקסן איז א שטיין.

1971

אַוונט

די לעצטע ליכט זיך לעשט, א פאס א צארטער
פון בלייכן פניער וויגט זיך איבער וואלד,
און ביימער זעען אויסעט ווי געפארבטע —
אף האלב נאך גרין, שוין טונקעלע אף האלב.

א שווארצער פויגל אומעטיק זיך פינצטערט
און ווארט, אז אים פארשלינגען זאל די נאכט,
נאך ס'איז דער נאכט, מיסטאמע, אלץ נאך ווינציק
אף אויספילן איר ערנסטן פארטראכט.

1961

* * *

די ביימער טונקען אָפּ אין אָונט־בלוי
די בלעטער, פּונקט ווי שאַטנדיקע פּלעקן.
א יונגע צווייג זיך אַט אזוינס דערלויבט, —
ס'וועט ווידער זי גאַנצפּרי די זון צעוועקן.

און פּריש וועט זיין אָף איר די גרינע צווייג,
באַשאַטענע מיט שטערנדיקן ציטער.
...אינמיטן נאַכט א פּראַסט נעמט דורך די גלידער:
צי וועל איך נאָך דערזען די יונגע צווייג?

1969

* * *

ער שטייט פארכושט, מיט שארפער שיין געשייערט,
אין ענגער שטייג פון שורעס גראַבע שטריק —
דער זיגער, דער, וואָס האָט זיין פּיינט פארשיקט
אין שוואַרצן, אלץ פארמעקנדיקן פּייער.

אף הארטן דיל פון רינג ער זעט זיין פלייצע:
אין ביינערדיקן בראַך — אַ מוירע שטעקט,
דער שטאַלצער בויג פון האַלדז — ווי אַפּגעמעקט,
די הענט — ווי אַפּגעלאָזענע צוויי לייצעס.

דער ריכטער ציילט די רעגעס אָן ראַכמאַגעס...
ווי אויסגערעכנט-האַרב זעט אויס זיין זיג,
זיין מאַכט זיין דולע איבער דעם, וואָס ליגט
אַנטקעגן ליכט מיט אויסגעבלייכטן פאַנעם.

מע וועט אים העלפן אופשטיין,
עטוואָס שפּעטער,
מיט פּרישער לופט געזעטיקט אין דער מאָס,
ער וועט צום זיגער צוגיין,

אָן פּאַרדראָס
זיין האַנט מיט שווערער הענטשיקע אַ גלעט טאַן,

אַ שמייכל טאַן מיט טריבע אויגן שולדיק:
„פאַרגיב די שוואַכקייט מיינע, גוטער פּריינט,

איך בין געווען א ביסל זאָרגלאָז היינט
און דו, ווי אלע יונגע, ניט געדולדיק..."

...ער שטייט פארכושט, מיט שארפער שיין געשייערט,
אין ענגער שטייג פון שורעס גראָבע שטריק.
עס בושעוועט דער זאל:

„אזא מין זיג!

אזא מין קלאפ — גיי קריג אים פאר א דרייער!"

ער טרעט דורך אַט דער ראשיקער מעדינע.
אזויפיל פריינט בא אים דאָ — אָן א צאָל —
און צווישן זיי — ער ווייסט — זיך טוט געפינען
אַט דער, וואָס וועט באזיגן אים אמאָל...

* * *

כ'האָב קיינמאַל ניט געפרוּווט די טעג די ערדישע,
וואָס האָבן שטיל געזונקען אין דער צייט;
געהאנגען רויק אף דער וואנט מיין שווערד אין שייד,
דאָס פערד געפיטערט זיך בא פרעמדע לייט.

נאָר ס'טרעפט אין אַוונטן, ווען נעפל רינט ווי מילך
אף שווערע טויען, —

אין אזא מין נאכט

מיר נעמען כאַלעמען זיך ווייטע ווינטמילן...
— — — — —

און ערגעץ דויערט, ערגעץ גייט א שלאכט.

1971

* * *

איד קאָן אייך באווייזן אזויגס און אזעלעכס,
אז לופט אף צו אַטעמען טױוערן אייך קאַרג:
א בלום אינעם פראַסט, פון הימל א טעלער,
אין דלאַגנעס א שאַטן פון איינעם א באַרג,
דער וועלט איז באקאנט מיין געניטקייט, מיין פלייסן,
די בראַכע — אין פינגער אין צען — פון די הענט.
...כױעל אלץ אייך באווייזן,
נאָר איר טוט באווייזן
די אויגן פארמאכן, אף דאָס צו דערזען...

* * *

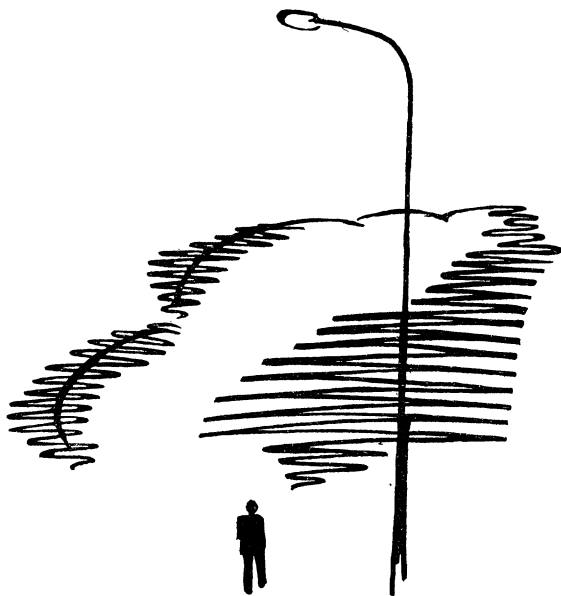
אַט גייט איר דורך פאר מיינע אויגן ווידער,
פארגייענדיקע זון, פארגייענדיקער טאָג,
און ס'ווערן פוסט די הימלשע יארידן,
און בלויקייט ווייזט איר וואַלקנדיקן טאָד.

שוין וויפל מאָל איך שפיר די שארפע בייט
פון ליכט און פינצטער אף דער ערד דער אלטער.
א לעבן, זעט, איז שוין קימאט פארביי,
און יענעם בייט איך קאָן אלץ ניט פארהאלטן.

יונגער וואנדער

* * *

כ'וועל איבערלאָזן דיר מיין ליבשאפט שטילע,

וואָס אָפט —

— אין איילעניש —

— האָסט ניט פארנומען,

אזוי אף ליפן צייכנט זיך א טפילע,

ווען ווערטער אלץ נאָך ליגן אפן גומען.

קיינ אנדערע כ'האַב ניט געזאמלט ווערטן,

און מיר, בעעמעס, קיינ זאך טוט געהערן, —

אכוץ אָט די, צו דיר גערעדטע ווערטער,

וואָס גאָר די וועלט, זי האָט געקאָנט זיי הערן.

1968

* * *

אריבער פערציק,

טײַנע צי ניט טײַנע

מיט גאַרער וועלט צי גאַר מיט זיך אליין, —
ניטאָ מיט וואָס זיך, ברודער, אויסצופײַנען
אין אַט דעם שטאַנד.

מע וועט דיך ניט פארשטיין.

וועסט שוין ניט אַנקלאַפּן אין פרעמדן טויער
און העפקערדיק ניט אַפּטרייסלען דעם צווייט,
די הענט צעוואַרפן ברייט אף ווילדע טויען,
וואָס האָבן זיך פון אוראלט נאָך פארהיט;

ניט ווערן זיך דעם ווינטיקן געראנגל
פון ערשטע שאַרפע קעלטן אַסיען-צײַט,
און אויך די בלויע וויסקײט שוין ניט פאנגען —
דעם הויכן הימלס אַוונטיקן קרייז.

אזויאַ, פּריינט, אזויאַ און ניט אנדערש
בא סיווע האָר מע כעזשבנט ווען-ניט-ווען...
דו שפּאַנסט.

דיין שאַטן גליטשט זיך פאזע ווענט —
דער אלטער איידעס פון דיין יונגן וואנדער.

1969

* * *

דין הויט האט מיר פארשמעקט מיט שניי־גערוך,
כאטש זומער ברענט, ווי סטויגן היי אף לאַנקע,
און ווייסע וואַלקנס הויך אין הימל בלאַנקען,
ווי זיי וואַלטן א שאַטן זיך געזוכט.

די ערד זיך שפאלט אונטער די פיס פון היץ,
און גראַזן גיבן אַפּ דאָס גרינס אַן צאַרן,
נאַר איינער איך,
איך פיל א קעלט אין אַרעמס
פון שניי, דעם ניט צעגאנגענעם ביז איצט.

1967

* * *

ניט אַפּצווענדן זיך פון דיר, ניט אַפּצוקערן...
פּאַראַן אין דיר די גרויסמאַכט פון דער זון,
וואָס ציט ארויס א ווידערוואַקס פון קערן
מיט קישעף בלוז, ניט וויסנדיק דערפון.

ניט אַפּצוקערן זיך פון דיר, ניט אַפּצווענדן...
פון טעג און ווערסטן בענטש איך דעם גאַלאַפּ,
נאָר צייט און ווייט —
ווי שטרוי זיי ברענען אַפּ,
און, ווי א פּלאַם אין ווינט, דו ווערסט נאָך נענטער...

1967

* * *

די נאכט האָט אָפּגעזונדערט מיך פון דיר
און שטייט פּוננױטן, ווי א שוואַרצער הייכל...
וואָלט כאַטש א בידנער שטערן זי באַצייכנט,
א שנייעלע צעבליצלט אומגעריכט, —

מיין איין־אליין באהעפט מיט גאַר דער וועלט,
וודו פּאַרזינקסט אצינד אין שלאָף אין זיסן,
ווי אין א טהאַם פון ליכטיקן ניט וויסן,
אז מיר האָט ליכטיקייט פּאַרפעלט...

1970

* * *

וואס נאך, וואס נאך אין אויסגעמיש אין שטרענגן
פון טעג און נעכט, פון בראטעניש און קעלט
האט מיר פארפעלט אף אַט דער ווייסער וועלט,
וואס פאר מיין הארץ זי ווערט אלץ ענגער, ענגער?

כיפארטראכט זיך אַפט, כינעם פלאַגן דעם געוויסן,
כינעם דעם זיקאַרן לופטערן,
נאָר באלד
א ניכטערער געדאנק מיין דראנג פארהאלט:
וואס פעלט א הארץ, —
נאָר אים אליין צו וויסן.

1971

* * *

צי וויסטו דען, וואָס אַנווער הייסט?
באַטאָג — א זון און אַפגעקילטע,
וואָס גאָר איר הימלדיקע גרייס
דער ערד זיך פינטלט ווי א גילדן.

א דולערה שטערן־פאל — באַנאַכט,
ווען פלוצעם ווערט דיר איימיק־ליכטיק,
און גלייך נאָך דעם א כאַשכעס קראַכט,
און ס'קאָן שוין גאַרניט ניט פאַריכטן:

ניט אופצועפענען קיין טיר,
קיין שטילע בראַכע ניט פאַרקלערן...
און צווישן דיר און צווישן מיר —
ניט טאָג, ניט נאַכט, ניט זון, ניט שטערן.

1967

* * *

א וואַלקוֹן-פלעק אף הימלס צודעק
(אין פיכטן טאַל א זונען-פלעק)
פון מידן שלאָף מינינעם מיך וועקט,
דאָס וואך זיין מינינס צערודערט.

ווען צווישן הייך און צווישן נידער
א ציטער ליכטיקער זיך מערט, —
איך גלייב: דיין בליק פארבענקטער ווידער
האַט אָפגעזוכט מיך אף דער ערד.

* * *

עס טרעפן זיך טעג, ווען אלץ גייט קאפויר, אומבאגריפן,
ווי גאָט וואָלט זיין וועלטל אַ סיידער אַ נייעם פאַרקלערט.
אין הימלשן ראַכוועס דו שפּירסט אַקעאַנישע שיפּן,
און ס'שניידן זיך בערג אין דער טיף פון דער אלטיטשקער ערד.

די וויעס פאַרשליסט — זעסטו יאַרן, און מענטשן, און ווייטן,
די אייגענע גרויסקייט (צי קליינקייט) דיך טוט אַ פאַרבלענד,
כאַלוימעס זיך צינדן ווי הויכע, ווי זוניקע שייטערס...
אין טעג אין אזעלכע איך גלייב, אַז כ'בין דיר גיט פאַרפרעמדט.

1968

* * *

וואָס טוסטו איצטער, אין אזא מין שאַ.
ווען פינצטער איז צעשפּריצט ארום נאָך שיטער,
און בלייכע פּאסן זון דעם הימל היטן
פון שטערן־שיט,
און ס'איז דעם טאָג א שאַד

איין האלבע וועלט אף העפּקער איבערלאָזן.
וואָס קלעמט דיין הארצן אין א שאַ אזא.
ווען ווייס זיך בייט אף שוואַרץ, און יעדע זאך
ווערט מיט א נייעם ניגער אַנגעלאָדן?

איך גלייב, א קלייניקייט דיך איצט באטריבט:
א פּלוצעמדיקער קרעכץ פון בוים דערנעבן,
א פליעסק פון וואסער אין א ווייטן ריוו,
מיין שטומער זיפץ...
דו וועסט מיר אים פארגעבן.

1970

* * *

— דו קאָנסט פארשטעלן זיך אין וואָס דו ווילסט, —
כ'זועל טייקעף דיך דערקענען אָן א צווייפל.
איך ווייס דאָך אלע דינע צארטע צייכנס,
וואָס דו אין זיבן שלייערן פארהילסט.

— און מעג א קישעף מאכן דיך ניט זעבאר, —
כ'זועל אַנשטויסן זיך ס'זוי אָן דיין שיין,
וואָס לויכטן וועט, ווען איך וועל שוין ניט זיין,
פאר מענטשן אנדערע מיט גנאָד דער זעלבער.

* * *

אלץ שווערער ווערט די לאסט פון ווארטן
אין ענגן קרייז פון אומגעדולד,
ווי דו, קעדיי ניט ווערן דול,
פרווסט זיך אליין אף טויט פאראכטן.

דער אַטעם האמעוועט דעם גומען,
אין לונגען פליסט א שארפע קעלט.
און ערגעץ טראַגט די לאסט פון קומען
אַט די, וואָס מיר אצינדער פעלט.

1969

* * *

דו זאגסט: איך האָב זי אויסגעשעפט, די ליבע,
דערגרייכט איר דעק,
מיט גלייכגילט זיך באדעקט:
אז כ'בין דעם מילדן, ווילדן טהאָם פאַריבער
פון בענקעניש צו דיר, פון גליווערדיקער שרעק

איז איינעם שיינעם טאָג פארלירן דיך אף שטענדיק,
פארלירן זיך אליין אין וואלד פון אונדזער זיין...

אזוינס נאָר ווען ס'געשעט —
וואָלט ס'לעבן זיך פארענדיקט,
אזעלכעס ווען ס'וואָלט זיין —
איך וואָלט שוין מער גיט זיין!

1969

* * *

פון דינע הענט פון דינע לופטיקע
אן אָפּשײַן מילכיקער זיך שפּרייט.
און אָטעם פעלט אָף דיך א רוף צו טאָן,
א גלעט טאָן דינע פליגלען צוויי.

איך שטיי, אן ערדישער, אן ערלעכער,
אן אָפּגעזונדערטער פון דיר,
ווייל יעדער שפּאַן פּאַרויס געפּערלעך איז
אָף וועג, וואָס ערגעץ שוין ניט פירט.

1968

* * *

כ'האָב אייך ניט אופגעהערט צו ליבן,
אפילע ווען געהאסט כ'האָב אייך;
מיט קרייזן אף א שטאם פארשריבן
די יאַרן יענע.
גאַר ניט לייכט

זיי האָבן זיך מיט זאפט געשניטן
דורך הארט פון אַסיענדיקער ערד,
אום ווינטער — פונעם פראָסט געליטן...
אזוי איז אונדז געווען באשערט.

איצט שפרייט די צייט זיך אנדערש, לייכטער —
מיט קרייזן איבער וואסער-פלאך,
און ס'צינדן שטערנדיקע לייכטער
אין זייער זכוס דעם יונגן סכאך.

אלץ אָפטער אין א נאכט א טריבער
אין וואלדס איך בלאַנקע קיניגרייך:
דער שטאם, צי איז ער גאנץ געבליבן,
צי טוי, ווי פריער, אים באפייכט?

כ'האָב אייך ניט אופגעהערט צו ליבן,
אפילע ווען געהאסט כ'האָב אייך...

1971

* * *

בלינדע, פארליבטע, מיר זוכן א וועג
און שטויסן זיך אָנעט אין מענטשישן ניגער,
וואָס אים, ווי א קלאַלע, מע קאָן ניט פארבייגיין,
מע קאָן ניט ארומגיין, אזוי ווי א שרעק.

און קיינער אנטקעגן א האנט אונדז ניט שטרעקט.
איז גיב מיר דיין האנט, לאַמיר האלטן זיך פעסטער!
עס גריסן אונדז פויגלען פון לופטיקע נעסטן.
בלינדע, פארליבטע, מיר זוכן א וועג.

1966

* * *

די וועלט מ'דארף דורכגיין — דיך אף צו געפינען,
פארלירן דיך — גענוג ארויס פון הויז
אין דעם געהיימען אַוונטיקן ברויז,
ווי גרינס ווערט טונקעלער, און טונקל — גרינער.

נאַר איינס וועט זיך גיט מינען, גיט פארבייטן,
ווי שארפער שניט אף הארט פון קיזלשטיין, —
דיין בליק דיין לעצטער: „גייסט — איז גיי זיך ווייטער“,
דיין טרער דיין ערשטע: „קום צוריק צו גיין“...

1966

* * *

דו ביסט אן אנדערע, איך ווייס — אן אנדערע:
אף צארטע קינבאקן — דער האסט פון טאָג,
דער שניט פון ווינט — מיט אים דו טוסט אלץ וואנדערן
פון הארץ צו הארץ, גלייך ווי פון ראָג צו ראָג.

און דאָך איך שטיי און שפיר, ווי א באצויבערטער,
אין וויג פון ווינט, אין מאָרגן־שעמעריך,
ווי ס'שלייכט דיין שאַטן איבער שניידעק זויבערן
פון ווייט פון אומגעהייערער צו מיר...

1970

* * *

ווילסט וויסן דעם סאף פון דער מייסע?
ווארט צו.

ס'האט דאס הארץ מיר פארקלעמט...
דיין ביסל געדולד און מײן פלייסן,
זיי וועלן ניט בלייבן פארשעמט.

אָט יענע, די ווילע פרינצעסן,
פארקאוועט אין גרויליקן שלאָף, —
זי האָט שוין דעם צייט־גאנג פארגעסן,
נאָר סײַווי אף רעטונג געהאַפט.

און ער, אָט דער יונג, אָט דער רועך,
מיט שווערד איגעם בליציקן קאָן, —
ער האָט שוין פארגעסן, וואָס רו הייסט,
נאָר סײַווי זײַן ליבע געמאַנט.

ער איז אין איר כאַלעם פארפלוּיגן,
איר אייזיקע טפּיסע צעבראַקט,
און אויגן דערזען האַבן אויגן
אין ליכטיקן אופפראל פון טאָג.

אזוינס, זאָגט, איז קיינמאַל געוועזן...
ניט שפּאר זיך.

איך ווייס, וואָס איך רייך,
...זי שלאָפט נאָך, מײן שיינע פרינצעסן,
און ס'דערעמלט מײן שווערד אין דער שייד.

* * *

טייערע מיינע, איך שווער דיר באם ליד,
בא דעם, וואָס עס קאָן שוין ניט אָפּנעמען קיינער, —
אין יארן פון אויסוואל געפעלשט האָב איך קיינמאָל,
אף וועגן אף קרומע דעם אויסוועג פארהיט.

און דיר — אויב איך האָב דיר מיט עפעס דערצאָרנט,
פארווונדיקט ניט ווילנדיק — כ'פיל זי, די שולד, —
איז נאָר ווייל אין צארטקניט כ'בין ווייניק געשולט,
איז העלף מיר פאריכטן מיין הארבן כיסאָרן.

1971

* * *

אַט דאַרט אין יאם, אין אויסגעמיש פון ווייטן,
ווי הויכער הימל-בלוי ווערט שווארץ און טיף,
אין גרינג,

זיך דוכט,

דאָס גוטס אף שלעכטס פארבייטן,
ווי ס'בייט די זעגלען אונטער ווינט א שיף.

און אלץ אין לעבן אופלויכטן וואַלט אנדערש,
און לעצטער טאָג — אויך אנדערש זיך פארמעקט,
ווען ס'וואַלט מיין הארץ אף דינס ניט זיין פאראנקערט,
ווי יענע שיף באם אויסגעבענקטן ברעג.

1967

* * *

עס האָבן מיך די בערג פארקלעמט
אין זייער רונג אין איינגעשפארטן,
ווי ס'וואָלט מיין שווינגן זיין ניט פרעמד
דעם שווינגן פעלדזישן און ווארטן.

זיי, די געבוירענע אין פלאם,
פארהויבענע אף ערד און וואסער, —
פארגליווערט קוקן איצט אין יאם
און הוידען וואַלקן-בלוי געלאסן.

נאָר קומען וועט א וויסטער טאָג —
און איר ט'דערהערן זייער לאַשן...

אין מיניע ביטערע פארדראָסן
כ'האַב דיר אזויפיל ניט דערזאָגט!

* * *

דו ענטפער מיר, ווי ווייסער טאָג טוט ענטפערן
דער נאכט,

ווען ער באשירעמט זי,
פארפולט

מיט היץ, מיט בליץ,

מיט בלענד פון זיך דערנענטערן,
מיט זוניקן ניט וויסן פון קיין שולד.

דו ענטפער מיר, ווי שווארצע נאכט טוט ענטפערן
דעם טאָג,

ווען זי פארשלינגט אים גרויליק־הארב...
אזוי — צי אנדערש...

נאָר דעם סיידער ענדערן
פון טאָג און נאכט איז ניט אימשטאנד א הארץ.

1965

* * *

און ס'הייבט זיך אן א ניער קאן
פון אלדי ליידן, אלדי פריידן,
פון דעם, וואס אונדז געהערט נאָר ביידן
אָן הינטער־זייט, אָן אויבנאָן.

ס'איז אלץ צעטיילט אף צוויי, אף גלייך,
ווי אף דער זועלט וואָלט ניט געוועזן,
כוץ דיר און מיר,
קיין איינציק וועזן...

איצט ווייסטו שוין, ווי איך בין רינד?

* * *

די הייסע קוילן פון דער זון פארשארט
דער אָוונט האָט —
פארטונקלט אלע ווינקלעך.
דער שווארצער יאם, ווי אים וואָלט עס פארשאט —
א כוואליע נאָך א כוואליע טוט צעוויקלען.
א רעגע — און צערינען וועט די ערד
אין אלדי אירע גרינקייטן פון זומער...
א שטערן פאלט, מיט אייביקייט באשווערט,
און ס'קומט די נאכט
מיט אַנזאָג פון דיין קומען.

1967

* * *

אומזיסט געווארט א טאָג א לאנגן,
די טריט געציילט אהינטער טיר,
אזא אומענדלעכן געראנגל
מיט זיך אליין ביז נאכט געפירט.

און ס'האַבן וואַלקנס זיך געלאָשן
אף הימלס אָפגעניצטן ציץ,
און ס'האַט א דונער הארב געדראָשן
די בלעטער-וועלט,
צולעצט א בליץ

האַט אויסגעשטעפט מיט פלאם א צייכן,
אז עפעס איז ארום ניט גלאט.
איין דער געוויטער ט'ניט פארשאט?
זייט מיר מויכל,
זייט מיר מויכל...

* * *

כ'האָב זיך באם אומרו נאַכגעפרעגט
אין שווערן שלאָף אין מיטן, —
האַט ער מיך טייקעף אופגעוועקט,
איך זאַל די רו פארהיטן.

איך האָב די רו געפרוווט פארטאַג:
דיך זען איז איר געלונגען?
האַט זי אין הויכן הימל-גלאַק
זיך אומרויק צעקלונגען.

וויזנט אויס, אזוי אין מיר באשערט —
מיט וועלט א שטרייט צו פירן:
ווער ס'וויל געפינען, —
זאַגט זי, —
דער
מוז קאַנען אויך פארלירן...

1968

* * *

די טאָג־שיין זיך צעפּליסט ניט זיכער
אף אש פון אָפּגעקילטע נעכט:
אזויפיל טרוימען אָפּגעוויכערט,
כאלוימעס וויפּל שווער פּאַרשוועכטוּ..

אין אַט דעם ליכט דו שטייסט ווי נאַקעט,
און ס'פעלט דיר אַדאַמס פּרישער בלענד,
איז שנייד זשע, זון, מיין האַלדור־און־נאַקן
מיט לעצטן גלי פון כאוועס הענט!

1971

* * *

איך געם אף זיך א גרויזאמע אכרייעס —
מיט נאָמען דיינעם שווערן זיך איך וואג,
און גאָר די מילדקייט דינע, גאָר דיין כניעס,
און גאָר דיין שיינקייט —
לייג איך אף דער וואָג.

און בלייב איך אויג-אף-אויג מיט מיין געוויסן —
פארפרעסט דאָס הארץ אן אָנגעשפאר פון אייז:
ס'קאָן שלאָגן, גאָט באהיט, די שאַ די וויסטע —
צו טייער וועסט באצאָלן פאר מיין גרייז.

* * *

אין וועלכע דיך קליידער ניט קליידן,
אין וויקעלעך וועלכע ניט וויקלען, —
ניט דער —

כ'זועל אן אנדערער גלייבן,
מיט איר כ'זועל אין נעכטן צוריקגיין.

ניטאָ דאָרט קיין גרויסקייט, קיין קליינקייט,
ניטאָ דאָרט קיין היינט און קיין מאָרגן, —
נאָר שיינקייט, אין נאקעט פארבאָרגן,
נאָר נאקעט, פארצויגן מיט שיינקייט;

נאָר האָר דינע גרויליק צעשאַטן
ביז רונדיקן זויס ביזן צארטן,
וואָס בערגלט זיך ליכטיק
און שאַטנט
מיט טונקעלן פלאם פון דערווארטונג;

נאָר נאכט, וואָס צערינט אין שאר'יען,
נאָר אויגן, וואָס פינצטער זיך שליסן,
נאָר טרערן, וואָס אומרוק פליסן
פון אונטער בארויקטע וועס...

* * *

איך שווער דיר מיט זוניקן פלאטער
אף בלעטער, צעשויבערט פון ווינט;
מיט הימלשער בלויקייט, וואָס רינט
אף פליגלען פון פייגלשע טשאטעס;

איך שווער דיר מיט אומרו פון וואַרצלען
איזן טרוקענער זאמדיקער שטייג,
איך שווער דיר מיט שווערקייט פון וואַרט, ווען
ס'הארץ דאָס פאראקשנטע שווייגט...

1969

* * *

איך רייד צו דיר, איך טיינע,
דיין שיינקייט כ'מאך צונישט,
איך שעלט די זיטן דיינע, —
און אלצדינג איז אומזיסט.

צעביילט דער קאָפּ פאר קאעס,
די צונג פון קלאָלעס — הארט!
נאַר ס'הארץ — אזא בארדאעס —
עס טוט זיך זינס: עס ווארט...

1971

* * *

די ווייט, זי קלינגט ווי א באקאנטער ניגן
פון ביימער אפן ווינט, פון ווינט צעווישן ווענט...
און דו ביסט נאָנט,

און צווישן אונדז טוט ליגן
נאָר וויסטע לענג פון אָפגעקילטע הענט.

און צווייגן איבער קאָפּ זיך וויגן, וויגן,
און שאַטנס שאַקלען זיך אין ווייסלעך מיינע שוואַרץ,
אין אויער קלינגט דער אלט־באקאנטער ניגן.
און דו ביסט ווייט,

שוין ווייטער פון מיין האַרץ.

1968

* * *

דער בליץ, וואָס בלענדט פון אונטער ברעם,
מיט פייכטן שווארצן גלאנץ פארשווענקטער...
פאראן איז עפעס אויסער דעם
אין בייט פון נאכט און טאָג אין שטרענגער?

איך בענטש דעם שטערנדיקן גאנג,
פון זון די פניערדיקע וואכטע:
אין זיי זיך שפּיגלען אָפּ אַף לאנג
די אויגן דינע די פארמאכטע...

1968

* * *

וואָס בענקשאפט הייסט —

ניט דיר צו וויסן.

אמאָל, עס טרעפט, דיר טוט פארדריסן
מיין גראַווער קאַפּ אף פרעמדן קישן,
די הענט, וואָס פרעמדן פלאם פארשליסן
און פרעמדע קוילן וואָס פארשארן...
אמאָל, עס טרעפט, דאָס טוט דיר ארן.

בא מיר —

כ'בין גרייט אף בלוט זיך שווערן! —
דאָס בענקעניש די נאכט רייסט אוף.
איך רוף צו דיר.

דערהער מיין רוף —
און כ'וועל אף אייביק שטום שוין ווערן!..

* * *

זי וואקסט, זי וואקסט, זי וואקסט, די ליבע יענע —
די ליבע צווייטע, ניט פארזייטע,
גלייך ווי א בלימל פונעם גענעם
אף די גאנידנדיקע בייטן.

— זי וואקסט —

אין דיר און מיר געראטן —
נאך ניט קיין כאַלעם, נאָר קיין וואָר שוין:
אליין — די זון, אליין — דער שאַטן,
אליין — די ערד באם קנופּ פון וואַרצלען...

1969

* * *

זאג מיר נאך די ווערטער,
שטילע, אומדערווארטע,
ציטעריק־געגארטע,
גירלדיק־באשערטע.

כאזער מיר זיי איבער,
אָטעם זיי ארויסעט, —
ווי מע רופט אן אויסוועג,
ווי מע בעט פאריבל.

זאג מיר נאך די ווערטער —
יענע,
אויסדערוויילטע,
די, וואָס מע דערציילט ניט,
די, וואָס מע דערהערט נאָר... —

1968

* * *

דו האסט מיר אָנגעבאַטן רן — א שיינעם דאנק.
מיין פריינט, דיין זארג איז מיר בעעמעס טייער,
איך ווייס, אז דיר, און אנדערע, טוט באנק,
וואָס מיין געמיט צעשוּיבערט איז אדהיינעם.

כ'וואַלט דיר געטאָן צוליב. נאָר ס'שטערט איין זאך:
אין אָנגעלאָף פון פלאַגן און פון ליידן
פארלאָרן כ'האַב דעם קישעף און די מאכט
מיין דולן קאַפּ אף אקסל דינעם לייגן.

1968

* * *

ווען כ'קריג צו אייער הארצן א רענטגען
צי א שפאקטיוו מיט זעעוודיקע גלעזער, —
איך וואָלט שוין אייער פאלשקייט
ניט פארזען...

נאָר כ'האַב זיי ניט —
און דאָס, ווייזט אויס, איז בעסער.

דערווייל מיין בלינדקייט מיין געבענטשטע שטראָפּט
מיך טאָג און נאכט
ראכמאַנעסדיק און ביטער:
איך רוף אייך אין מיין אומרוקן שלאָף,
בא אופבלייץ פון קאיאַר —
איך רוף אייך ווידער...

אָף שטשיפאטשאַוּרס אַוונט

אין זאל,
אין ראָד פון מענטשן טויזנט,
ווי ס'שאלן לידער נאַכאנאנד,
איך האָב דערהערט, ווי ס'קלינגט א פויזע,
איך האָב דערפילט איר שארפן בראנד.

ווי ס'וואָלט דעם דיכטער אָף דער בינע
אליין דער אייבערשטער באשטעלט,
ער זאל מיך האָבן היינט אין זינען —
מיין אומרו אין דער רו פון וועלט.

...ס'האַט אָפגעברענט אין גראַז דער יולי,
די הייך באדראָט מיט שטערן־פאל;
צום צווייט אַ בין האָט זיך געטוליעט! —
און צאָרט געווען איז איר געוואלד.

און, ווי אַ פייער־קאַפּ פון פּאַקעל,
אריבער ערשטן זונען־בלענד, —
אַ יונגע פרוי אין מאַרגן־פלאַקער
מיט נאַכט אָף אומרוזיקע הענט.

איר הויט איז נאָך באהויכט מיט אַטעם
פון ליפּן אויסדערוויילטע, די,
וואָס האָבן איימעדיק פּאַרשאַטנט
דעם גייעם שפּראַצנדיקן פּרי.

זי גייט...

און שטעגן ריבען, ריבען
בא אירע פיס, געהיים און שטום, —
צום זיסן שלאף פון מידע ביבען,
צום זיסן אופוואך פון א בלום.

זי גייט...

דער שטאלטנער גראווער דיכטער
פארלעשט, פארכאלעמט, אירע טריט
אין בליץ פון יוליק-דולע ליכטער —
העט — באם ניט-דאָיקן זעניט...

וואַלט כאַטש א וואַלקנדל פארצויגן
דעם טהאַם דעם הימלשן אָט דאָן,
ווי טרערן צוויי אָף מיבע אויגן,
ווען איך דיין נאָענטקייט דערמאָן...

* * *

איך וויל: זאָלסט לוסטיק זיין, אפילע
ווען ביין וועט אַנטזיטן אף מיר
מיט זיין ניט שויןענדיקן ווילן,
און אומרעכט טאַנקלאַפּן אין טיר.

כ'וועל דאן ארופווארפן דאָס פעקל
פון צייט און ווייט אף רוקנביין,
ארויסגיין שטיל —

דיך זאָל ניט וועקן
מײן וויי פון בלייבן איין־אליין...

• • •

די ווונד נאך אלץ זיך ניט פארצויגן,
מיט גלאטן גלייכגילט ניט פארהילט.
די שארפע שיין פון דינע אויגן
אף מינע וועס אלץ איך פיל.

אין אונדזער גרויזאמען יארהונדערט,
ווי אלץ איז ציט'ריק און פארשטעלט. —
א נעס אן איינציקער —

דיין ווונדער,
וואָס אָפּן בליצט אין גרוי פון וועלט.

און ווען מיין הארץ א גרויל פאראנקערט,
ווען קעלט פארהאמעוועט מיין הויט, —
צו דיר איך צי זיך דורך געראנגל,
און זיס איז מיר אָט דאן דער טויט.

1971

* * *

וואָס ווייס איך וועגן דיר,
כּוץ דעם, אז דו ביסט דו?
פּאַרכאַסמעט הינטער טיר
בא דיר אוועלכע רון?..

אָהינטער דינער הויט
אוועלכע בלוטיקט וועלט?
נאָך הייסן אַטעם־הויך
זיך קנוילט אוועלכע קעלט?

אין שטילן אויסגעדאַכט,
מיט אופבליץ פון דיין גנאָד,
אוועלכער דונער קראכט
דערנאָך אף האַרץ־באַראַט?

וואָס ווייס איך וועגן דיר?
(אַ דולער, דולער קאַפּ!) —
א קאַל, וואָס זיך פּאַרלירט
און פּלוצעם רופט זיך אָפּ;

א סנאַפּ פון זונען־שיין,
וואָס אף די הענט איך טראָג...
...פון אים קאָן פינצטער זיין
אין איינעם וויסטן טאַג...

1966

* * *

צי האָב איך טיינעס צו דער וועלט? —
דו פרעגסט.

אוואדע האָב איך טיינעס:
פארוואָס אין הארבסט די בלאט פארגעלט,
פארוואָס, געליבטע, ביסט ניט מיינע.

אזויפיל כידעשן זי שפינט,
די וועלט,

און נאָר פון צוויי מיך פיבערט:
פארוואָס די בלאט אין וועסנע גרינט,
פארוואָס ניט מיינע ביסטו, ליבע.

1964

* * *

מיט יעדן טאָג דו ווערסט אלץ ווייטער,
אין שווינגעניש אין דינער כ'זינק,
ווי ס'זינקט א צווייג אין טהאַם פון שייטער,
וואָס נאָר דאָס ברענען איז זיין זינד.

זיין יעדער שווינג מיך קאָסט צו טייער —
זיין גנאָד צעגליטע ניט פארזאמט!
ניט קוק, איך בעט דיד, אין דעם פייער,
ניט ווארף קיין שאַטן אף דעם פלאם...

1968

* * *

צי האָט אומענדלעכקייט א זינען,
ווען מ'ציילט זי אויס מיט מענטשנס טריט?
איך פרוו נאָך אלץ א מאָס געפינען
פאר ווייט און טיף פון דיין געמיט.

אין ראַכוועס דייןער כווער פארזונקען
מיט גאַר מיין נישטיקן פארמעג,
אזוי אין הייך די בלאַנקע זון גייט
און קאַן ניט צושטיין צו קיין ברעג.

* * *

ניין, כ'וועל דיך מיט דער זון ניט גלייכן —
מיט לעצטן בליץ אין בלינדער נאכט,
פון ווילדער מאכט זינער, מיר דאכט,
וועסט שוין א לעבן-לאנג ניט ווייכן.

נאך אים — נאך פינצטערער די וועלט ווערט,
און דונערס קייקלען זיך אראפ:
נאך אים — צעווישן גרינע פעלדער
טוסט פאלן ווי א שווארצער סנאָפּ...

1972

* * *

צום אלעם ערשטן וועל איך בעמען
די הענט דיינע אין מיינע צוויי:
פון וועלכן פרי, מיר זאג דעם עמעס,
אין דיינע ווייסלעך ליגט דער שניי?

אין זייער קלאַרן אויסדויער
די שווארצע טיף פונדאנען קומט?
אוועלכער גזאר האָט זיי פארטרויערט?
אוועלכע נאכט — אריינגעקוקט?

צולעצט איך וועל צו דיר זיך ווענדן:
צעשיידן העלף מיר שווארץ און ווייס —
דעם מאַרגן, וואָס האָט אונדז דערנענטערט,
דעם אָונט, וואָס קאָן מאַכן ווייט...

1969

* * *

ס'איז אונדזער בונד נאָך ניט פארצייכנט
אין פריינטס דערהויבענעם פארדראָס,
אין פיינטס פארטייטשנדיקן שמייכל,
אף הימלס אויסגעבלאָזנס גלאָז.

אויך אף דעם ערד־טעפּיך באזונטן
די שפורן אונדזערע די צוויי —
זיי ציען זיך באטריבט באזונדער,
ווי פּייערן אין א זאוויי.

1970

* * *

איך ווייס ניט, ווער איז יינגער,
דיין אומעט צי דיין פרייד?
איז בונד פון דינע פינגער
דו האלטסט זיי זאלבעצווייט.

איך שווער דיר בענעמאָנעס:
ס'קומט אַפּטמאַל שווערלעך אויס —
אין צערטלענדיקער דלאָניע
איך פיל די וואָג פון פויסט.

1964

* * *

ווען ס'וועט זיך אלץ פארענדיקן,

פארענדיקן, פארענדערן —

אין טאג־צעגלי אין בלענדיקן

אן אָפּגעקילטער הענט־באריר;

א קוק אן אָפּגעזונדערטער,

פארווונדערטער, פארשעמטער,

אף ווייסלס בלוייער רונדיקייט —

א שווארצער בליץ פון פרעמדקייט;

אף ליפן ענג פארשלאָסענע —

דאָס ביטערס פון פארדראָסן,

פון גראָזן אָפּגעקאַסיעטע,

פון זאנגען, אָפּגעדראָשן.

ווען ס'וועט זיך אלץ פארענדיקן,

פארענדערן, פארגלעטיקן, —

דער גזאר וועט שטיין בא לענד און פיס,

ראכמאַנעס וועט פארשפעטיקן.

און הימל־טיף וועט שאלן

מיט פליגל פונעם ווינט,

מיט דעקטוך פון מיין קאלע,

וואָס אָט — אין בלוי צערינט...

1968

* * *

איך זוך נאָך אלץ דעם שענסטן פערל
אין יאם, אין גראם, אין דיר, אין זיך,
אין אויסשיט בלענדיקן פון שטערן,
אין טוי, וואָס פאלט
אָן גוואלד
געדיכט.

און איין־אליין, ווען כ'בלויב דערצאָרנט,
און דו, אין טריבן בונד ווען בלייבסט, —
דער שטערן־צודעק ווערט מיר כאָרעוו,
פון טוי, איך זע, —
א נעץ ז'געוואָרן,
און ווי א שווערד אף מיינע אָרעמס —
דער ווייטער אופלייכט פון דיין לייב...

א סענטימענטאל לידעלע

פארבלייב געזונט! איך גיי אוועק —
די נאכט, זי טוט מיר גריסן.
איך גיי אוועק מיט ריינעם וועג
פון וואסער, וואָס טוט פליסן.

און ווען ס'וועט אופשפריצן א טוי
אין פרייצייט אף די זאנגען, —
זיי וויסן
(דיר א סאָד כ'פארטרוי):
„איך בין ביט ווייט פארגאנגען“.

און ווען א רעגן פאלן וועט
באטאָג,
צי גרינג זיך זיפן, —
זיי וויסן, אז ס'איז נאָך ביט שפעט
מיך אומקערן און ליבן.

1966

* * *

מיר זיינען אלט — ניט יינגער פון דער וועלט.
אין אלע אירע היצן זיך געטויוולט;
ווי זוימען, טיף געזונקען אין איר קעלט,
ווען זי האָט איינגערעדט:
„גאם זו לעטויווע“.

ביז איצט א פיבער מיין געביין באפאלט
און לאָזט ניט, היץ און קעלט זיך זאָלן שיידן.
„גאם זו לעטויווע“ — לאַמיר זאָגן ביידע, —
מיר זיינען יונג, די וועלט איז אויך ניט אלט.

1970

* * *

כ'וועל אייך פארבעטן אף א סודע
אין גרינעם כו'שעך פונעם וואלד,
וואָס ערשט א דונער האָט צערודערט
און אופגעצאָרנט מיט געוואלד.

אין קרייז פון די צעוויגטע שטאמען
אייך וועל אייך זאָגן אף א קאַל:
„אייך האָב אייך ליב“,
איר האָט פארשטאנען,
ווי איך קאָן רויק זיין אמאָל?

1968

* * *

א וויילע נאך פארבלייב מיט מיר,
אין בלויען שפיגל פונעם דעמער
דיין אומרויקן בליק איך שפיר —
אַט־אַט און ער וועט זיך פארשעמען

פאר ליכט פון טאָג, וואָס עטוואָס צאנקט,
פאר פינצטער, וואָס ווערט ערשט געבאָרן,
פאר ליבע אין די שפעטע יאָרן,
וואָס גאָט פארטיילט ווי א געשאנק...

* * *

זי אָפּן־אויגיק, אָפּנהארציק,
ס'איז נימעס מיר די טריבע שפּיל
פּון „יונג — ניט יונג“.
אריבער פּערציק
איז שוין מיין לוינ.
כ'האַב אויסגעפּירט

דעם אורטייל איבער דיין ראכמאַנעס
און איבער מיין געצוימטער מאכט.

עס בליצט אף דיין פארטרערטן פאַנעם
דער זון־פארגאנג.
א גוטע נאכט!

• • •

פאראן א סאך געהיימע וועגן,
א שטעג געהיימער פירט צו זיי;
כ'האָב לאנג געוואַלט בא דיר זיך פרעגן,
צי ניט אף יענעם שטעג איך שטיי.

כ'בין לעצטנס פול מיט פאַרגעפילן,
אז עפעס גיי איך ניט אהין;
מיך טרײַבט מיין אומרוקער ווילן,
מיין זינען רוקער מיך בינדט.

1971

* * *

כ'וואַלט וועלן וויסן, וואָס מיר שטייט נאָך פאַר
פון אַלטן בוים פון וויסן צו געניסן,
אויב ס'וועט אין לעבן מיינס פארפעלן יאָר, —
מיר זאָל אף עפעס וויכטיקס ניט פארדריסן.

דער קאַפּ מיינער איז שוין גענוג פארפראָפּט
מיט נישטיקע באַגריפּן (דו האָסט פאריבל!),
אז ס'גלוסט זיך פאַשעט אַנווערן דעם קאַפּ.
...ווי קוקסטו אָף אזא מין זאך, מיינן ליבע?

1970

* * *

פון דיר און ביז מיר — העלף מיר, גאט! — א מעהאלעך,
ווי צווישן צוויי וועלטן אין קאסמישער ווייט.
צו אייך זיך דערקלייבן — עס פאָדערט זיך צייט
און פליגלען — די קלאַר־ווייסע פאַר — פון א מאלעך.

און אַפּטמאַל איך פרוּוו, אין דער נאכט אינגעוויקלט,
צעווייגן די הענט און פארלאָזן די ערד,
נאַר טייקעף דערפיל איך — עס האָט ניט קיין ווערט:
כ'בין א מענטש, ניט קיין מאלעך.
און דאָס איז דער איקער.

* * *

„פארגעדענק, מיין ליבע, פארגעדענק...“
אין טפילעדיקן בונד פון אָט די ווערטער,
וואָס ליפּן שטאַמלען איר נאָר, דער באשערטער,
איז היינט מיין אָטעם יאָסעמדיק און ענג.

פאראן אין זיי אן אַנדייט אף אמאָל,
א לינדע בלינדע קעלט פון זיך צעשיידן
אף וועגן צוויי, וואָס ריכטן אונדז פארשיידן
אין לעבנס אייביק בליענדיקן טאָל.

אָט האָט א נייער זומער אָפגעשווענקט
דאָס יונגע גרינס,
די פרישקייט אָפגעצערטלט,
און אפן זינען אלץ די זעלבע ווערטער:
„פארגעדענק, מיין ליבע, פארגעדענק...“

1970

* * *

דאָס איז געווען דיין לעצטער אָפּפּאַר,
דאָס איז געווען מיין לעצטער אָפּפּער.

דו האָסט געטויליעט זיך פּאַרלאָרן
צו קאַלטער גליטשיקער פּאַרענטש —
א מענטש, וואָס האָט געלאָזט זיך פּאַרן,
וואָס מיך געלאָזט האָט דאָ, א מענטש.

האָסט ניט געקאַנט די הענט צעקלעמען,
און איך — ניט אויסהויכן קיין וואָרט,
וואָס זאָל מיין שוואַכקייט ניט פּאַרשעמען
און דיך זאָל אופּרייסן פון אָרט.

אַ, דולער אומגעדולד פון רעדער!
א גליטש אף שטאַל (איין אויגנבליק!)
אַנטקעגן ווייט, וואָס קיינמאַל שפּעטער
זי וועט ניט ברענגען דיך צוריק

אהער, ווו צווישן הייך און נידער
די פּוסטקייט וויגט זיך ווי א גלאַק,
ווו שטילקייט וואַלגערט זיך, צעגלידערט
פון צוג,
וואָס טיף אין ווייטעק יאָגט.

דאָס איז געווען דיין לעצטער אָפּפּאַר,
דאָס איז געווען מיין לעצטער אָפּפּער.

* * *

און פרוווי איך שפירן דיין אוועקגיין—
אין שטראם אין אייליקן פון צייט,
אין שיידים־פלאַנטער פון די וועגן, —
פארליר איך זיך אליין אין ווייט

פון בליק מינעם,
וואָס טוט מיך טרייבן
נאָך דינסט א ניט באזיניקט וואָרט,
נאָך בליץ פון אויג אזא מין טריבן,
אז ס'קאָן פארזאמען דער קאיאַר;

נאָך דעם, וואָס איז מיט דיר פארשוונדן
אין בלענד פון זומערדיקן טאָג,
ווי שטילער אַנדייט אף א ווונדער,
וואָס מיר פון לאנג איז צוגעזאָגט.

* * *

ווער גלייבט עס ניט אין גוטע ניס?
איז טו ניט ציען מיט דער בסורע —
כ'פארבעט זי טייקעף אין מיין שורע,
כ'פארשליס זי גלייך אין הארצן־קרייז.

ס'וועט מיר ניט ענגען בא דער ריפ,
דאס ליד ניט פילן וועט קיין שטערונג,
איז לאַמיר שוין די ניס דערהערן...
וואָס? שווער צו זאָגן: כ'האַב דיך ליב?..

• • •

ס'האט ווידער א דערמאָנונג מיך געפאנגען,
אין מיינע אויגן זיך אריינגעטרערט
מיט שמעקנדיקער כזעס פון דער ערד,
מיט געלן-געלבן אויסגוס פון די זאנגען.

און ערגעץ בא דעם האַריזאָנטן-ראַנד,
ווי קערנער שיטן זיך אריין אין הימל,
אין בלויען, אין נישט-דאַקן געווימל
די בלאַנקע זון דו הוידעסט אף דער האַנט...

ניט לאך, ניט לאך — אזעלכעס איז געווען שוין.
דו צווייפלסט?

בא די טרערן מיינע פרעג:
אין יעדן פעלד איך שפיר צו דיר א שטעג,
איעדן שטעג איך הער ניט אוף צו בענטשן.

* * *

ליבע מיינע, דו דערמאָן מיך אָפטער,
אינמיטנדרינען טו מיך א דערמאָן,
אז עפעס האָסט געדארפט — און ניט דערמאָנט,
פון מיר
אף עטוואָס מער געהאָפט האָסט.

געפין צווישן ארויסגעזאָגטע ווערטער
אזוינע, וואָס פאריכטן זיי איך מוז, —
אמאָל א סאך געווען אין מיין רעשוס,
אצינד נאָר איינציקע איך זוך — באשערטע.

1971

* * *

און שווער וועט זיין מיט דיר די שיידונג
בא יענעם גוירלדיקן ראנד,
ווי איימיקענג וועט ווערן ביידן
צו שטיין, ווי ס'רעדט זיך, האנט-בא-האנט.

און נאָר א ווינטעלע א פלינקער
די האָר דינע צעבלאָזן וועט,
פון מיינע אָפגעקילטע פינגער
אראָפשווענקען דעם לעצטן גלעט.

און נאָר א וואַלקן-צוג א דולער
דעם הימל ט'דורכפליען געניט
און
מיר בין לעצט געטרײער
דונער
וועט לאנג נאָך וויגן דעם זעניט.

* * *

און ווידער בין איך אָפּגעזונדערט
פון דיר און פון דעם יונגן זומער,

וואָס בלענדט אין שויב פון יענער זיט,
וון ענדלאָז זעט זיך אָן די ווייט.

אהינטער איר — די טעג זיך זייען,
פארגעסנהייט דאָרט וועבט איר שלייער,

און ס'הילכן נייע טריט אף שטיינער,
א נייע קעלט זיך שנידט אין ביינער.

אזוי, מיין פריינט, אזוי, ניט אנדערש
אף יענער זיט די צייט, זי וואנדערט,

און צינדט, און בינדט, און איבעראנדערשט —
אָן בייזן מיין —

אלץ מיטאנאנדער.

אויך דו מיין מיין פארנעם אָן רויגעז —
עס בלענדט דער זומער מינע אויגן.

* * *

און מאָרגן אין מאָרגן —
מיט נאכט אף די אויגן —
כ׳זועל שיקן א שטראל דיר
פון זוניקן בויגן;

פון הימלשן טורעם
א בלוילעכן בליץ:
ווי גינסטור־באגינסטו,
מײן ליבע, אַט איצט?

עס בענקען נאָך דיר
פון מײן הויט אלע צעלן,
פון גלוט און פון בלוט מײנס
די ברויזיקע שוועלן.

פון אויסהויך פון שטילן
דער איימיקער מײן,
וואָס דו נאָר און דונער
ניט ווילן פארשטיין...

* * *

און ווידער צווישן אונדז א לאנד — די ברייט,
און אָפּגעשיידט

דיין אָפּרוף פון מיין רוף...

און איבער דיר א הייסע זון גייט אוף,
און איבער מיר א קאלטע זון פארגייט.

און ווידער צווישן אונדז א נאכט — די לענג,
און בלוט ווערט ענג

אין פאנצער פון דער הויט...

דער יאם זיך שלאָגט מיט ברעג פארבענקטערהייט,
און איך זיך שלאָג מיט זיך אליין, פארבענקט.

* * *

איך ווענד זיך צו דיר מיט א הייליקער בראַכע,
איך ווענד זיך צו דיר מיט א טפילע א שטילער, —
מיין בראַכע, מיין טפילע — א הארציקער צווילינג:
ניט טו מיר לעהאכעס, ניט טו אפצולאַכעס!

די צייט — זי דערווייטערט, די ווייט — זי צעשלינדערט,
און ווינטן צעבינדן די קנופן די שוואכע,
אף דר'ערד פאלן שאַטנס פון הימלשע שניטערס...
ניט טו אפצולאַכעס, ניט טו מיר לעהאכעס!

א לעבן איך זוך דיר.

ביז אָדער פארשטאַכן
דער אָנווער דער שארפער פון טעג, וואָס צערינגען.
ניט טו מיר לעהאכעס, ניט טו אפצולאַכעס —
און לאָז זיך געפינגען.

1971

* * *

אן אָפּגעזונדערטער פון דיר,
ווי זון אין אָנהייב ווינטער,
א בלאט פון גאַלדענעם קאַליר
איך שיק דיר מיט א ווינט־קער.

ס'וועט דויערן זיין גאווענאד,
ווער ווייסט, א צייט אוועלכע, —
א שניי וועט שנייערן דעם בלאט,
ער זאל אין וועג ניט וועלקן.

איך גלייב, מיין איידעלער געשאנק
דיר זיין וועט ליב און טייער.
פונקט ווי א דלאַניע אף דיין האנט,
דערפיל זיין קאלטן פנייער.

1966

* * *

ניט איבעריקס די צייט האָט מיך געצערטלט —
אין אלע אירע שוויסן אויסגעווייקט,
אומבעראכמאַנעסדיק מיין ליב געפערטלט
אף אלע עקן וועלט און עקן וויי.

און וואָס ביסטו און ווער ביסטו?
א שפּליטער
פון צארטקניט, ווילד פארפלויגענער צו מיר:
קוים־קוים די הויט מיט האסט זיין אָנגערירט —
און שוין אין הארץ און בלוט זיך איינגעגלידערט.

1966

* * *

כ'האָב דיך דערזען אמאָל אין ווייטן כאַלעם,
וואָס הייסט פארגאנגענהייט,
וואָס נעכטן הייסט,
גערופן דיך אהער, נאָר דו ביסט שטאַל און
איין געשטאנען דאָרט.
גערעכט? ווער ווייסט...

כ'האָב טייקעף אופגעפראלט די מידע אויגן —
דו זאָלסט ארויס פון די שווארצאפלען דרייסט, —
האַסטו זיך קוים פארזאמט,
און ס'האַט א טרער פארצויגן
דיך אף א לעבן-לאנג.
גערעכט? ווער ווייסט...

* * *

איך וואָלט א סאך, כ'וואָלט אלצדינג אָפּגעגעבן,
ווען כ'קאָן די יאָרן אָפרופן צוריק,
און ווידער יונג, און ווילד, און ליכטיק לעבן,
גלייך ווי א מוילעד אף דער שטערן־בריק.

און גאַרניט וואָלט ניט שוואַרצן מיניע אויגן,
אכוץ די נאכט,

פארטיפט ביזן האַרצן־שלאַג,
אכוץ די ווייט, וואָס האָט זיך אויסגעצויגן
פון דיר ביז מיר
אין נאָמען פונעם טאָג.

1967

* * *

אין דינע אויגן זינקט דער אָונט־פלאם,
און פייכטע ווייסלעך ווערן טיף און טוייק...
א, טאָג פארגייענדיקער, דויער, דויער,
בא שאַטנדיקער בארג־קייט זיך פארזאם!

וואָס, דו קאַנסט זיך גרויסמוט ניט פארגינען?
ס'איז דיר דאָס ביסל ליכטיקייט א שאַד?
העל אויס מיין שרעק. מיר דוכט: די זונען־ראָד
קאָן זיך פארקייקלעך ווייט —
ניט צו געפינען...

1967

* * *

דיר ענטפערן — איז ווי א שאַדן אַנטאָן.
איך ווייס פון אַט דער שאַ דעם וויסטן טאָך —
די שאַ, וואָס זונטיק זונדערט אָפּ פון מאַנטיק,
דעם ליבן יאַמטעוו פון דער טריבער וואָך.

פון לאַנג זיי זינען שוין פאַרגרייט, די ווערטער,
די פּינלעכע,

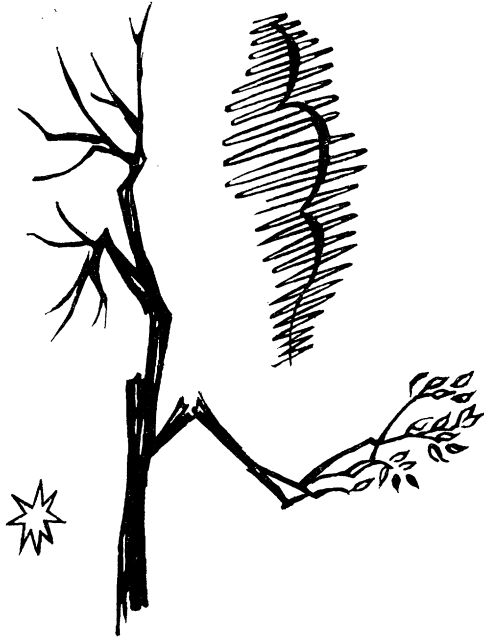
די איידעס פון פאַרדראָס.
זיי שטייען באַ מיין האַרץ, ווי שטומע וועכטער,
וואָס מ'האַט פאַרגעסן אָף אַ ווייטן פּאַסט.

1967

זומערדיקע קעלט

* * *

די זומערדיקע קעלט, זי טוט מיך שרעקן.
מיט זונען-גוס זי שניידט זיך שארף אריין
אין אלע קילקייטן פון שאַטנדיקע פלעקן,
און בא דער סאמער ערד זי האלט זיך איין.

הייבסט אוף א גרעזל — שטעכט א פראַסט די פינגער,
א צווייג בארירסט — דערפילסט א ברי פון שניי:
אַט-אַט און בלעטער וועלן זיך צעקלינגען
ווי אייז-הענגלעך אין ווינטיקן געדריי.

אף זאמד פארלאַשענעם דער טוי זיך ברעקלט
און בליקט אין הימל אַוונטיק און פרעמד.
די זומערדיקע קעלט, זי טוט מיך שרעקן.

איך וויל, אז דו זאלסט וויסן וועגן דעם...

1969

* * *

ס'איז, דוכט זיך, זומערדיק און דאך ניט זומערדיק,
א דארע מורעשקע אין גראַז זיך שארט,
א בוים א צווייטן בוים צעשאַקלט אומעטיק,
דער טייד פארשמעקט פון ווייט פארטאָגיק-שארף.

א לויזער וואַלקן-גאנג — קימאט מע זעט אים ניט —
דעם הימל פאלדעוועט ווי בלייכן בלעך.
אַ טאַג, אַ נײַער טאַג, דו — גרויסע רעטעניש,
אין גאַר דיין גרויזאמקייט פרוו זיין גערעכט!

1968

* * *

פונוואנען פליסטו, וואסער, און ווהיין?
— איך פליס דען, מענטש? דו זעסט דען ניט: איך ריין.

דער בארג האָט מיך א שמיס געטאָן אראָפּ —
כ'האַב שיר אף שטיינער ניט צעקלאפט דעם קאַפּ,

איז גליטש איך זיך אצינד, וווּ נאַר ס'איז גלאט, —
און דאָס איז ער אין טאָך, מיין נאווענאד...

כ'האַב איבעם וואסער איינגעטונקט די הענט,
פארווישט די טרער, אז קיינער זאָל ניט זען,

פונקט ווי אין פראגע מיינער שטעקט א זינד:
פונוואנען פליסטו, וואסער, און ווהיין?

1968

• • •

דאָס ערשטע גראָז שוין אָפּגעזומערט...
און צווייג פון צווייג — זיך אָפּגעזונדערט,
נאָר ציטער ווינטישער פארבינדט
די בלאט, וואָס גרינט, און וואָס פארשווינדט.

דאָס ערשטע גראָז שוין אָפּגעזומערט...
און בלום מיט בלום זיך שיידט פארומערט,
נאָר ציטער גיריקער פון בין
די שטאַלצע שיינהייטן פארבינדט.

דאָס ערשטע גראָז שוין אָפּגעזומערט...
נאָר נאכט פון טאָג פארבאָרגט איר קומען:
ווי דו און איך — זיך אויסגעמיטן.
און ס'הארץ טוט אומרוק א ציטער...

1971

* * *

אין פולן ברען פון זומער־פרי
א קעלט זיך שפרייט אף נאכטס רוינען,
און גראָזן שטייען אף די קני —
אין טוי אן אויצער זיך געפינען.

מײן אויצער איז אליין דער פרי,
וואָס רינט געלאסן אין די ווייסלעך,
ווען ס'הארץ אף נאכטס רוינען פּרירט
און דיר זײן רעכט עס פּרוּווט דערווייזן.

1969

* * *

אזויפיל אָנהייבן מיין לעבן
צײלט אָן אין האַרבן גאַנג פון צײט,
אז גרינג איז מיר אַ שווע געבן
אין זײן מעהוס פאַר גוטע לײט.

כ׳האַב ערשט געמײנט: אלץ איז אהינטער —
דער אש שוין כױזעקט פון מיין פלאם,
נאַר אַט פאַרשמיסן האַט אַ ווינט — און
אין פײער טױוולט זיך מיין שטאַם.

ניט קוק אף מיר אזוי פאַרווונדערט —
כ׳נעם ווי אַ בענטשונג אָן די שטראַף.
דערלױב זיך שווערן דיר באַזונדער, —
ניט מיט מיין לעבן, —
מיט מיין סאַף...

* * *

ניט וועק מיך אוף פון שווערן שלאָף,
ניט ווענד מיך אָפּ פון וויסטן וואַנדער:
ס'איז ווייט נאָך אלץ דער גוטער סאָף
און די געשוואַרענע פארוואַנדלונג.

אַט זע, ווי בלאַנקע זון זיך פלייסט,
איעדע צווייג מיט גרינס זי זעטיקט,
נאָר טו א שאר די מאכנע בלעטער —
איין זייט בא זיי בלייבט פראַסטיק־ווייס.

1968

* * *

א מוירע א נייע — א מוירע פון אַנווער...
ווי האַסט זיך געטייעט פון סאמע פון אַנהייב?

צעווישן די ריפן, צעווישן די ליפן
אריין ווי א שווערד־שארף און דאַרטן פארבליבן.

די מוירע פון אַנווער, די האסט פון צוריק־קער!
איר פרווט מיינע יאַרן, ווי קוסטעס, צערוקן,

קעדיי זיך דערקלייבן צום בלוטיקן טורעם
פון האַרץ, וואָס דער גזאַר האָט ניט איין מאָל געשטורעמט.

אַט הייבט עס אָן ווידער — ביז פינצטער — מיך קלעמען...
איך שריי צו דעם שיקזאַל: „ניט נעם עס, ניט נעם עס!“

אין גאַרניט כ'בין שולדיק, כ'בין קיינעם ניט שולדיק,
פון צייטן פון פריסטע מיין ווילן געשולט כ'האַב,

געטריבן פון זיך אלע ביט'רע פארדראַסן,
אלע זיסע כאלוימעס אין אופלויכט פון ראָסעס,

פון יענע, קאיאַריקע, ניט קיין באזונטע,
וואָס זיפן ווי טרערן זיך — שווער און באזונדער.

קײן איין־איינציק טויעלע כ׳האַב ניט צעטראַטן,
פון זון זיי פארשטעלט מיט דעם אייגענעם שאַטן,

צײל איבער אַקאַרשט זײ — דער כעזשבן וועט שטימען!
גױרל, דו ווייסט: איך האָב פּײַנט זיך באַרימען.

און ווילסט: נעם צעטרענצל דאָס פעקל באשערטעס,
דאָס נאָך ניט געזעענעס און ניט געהערטעס,

וואָס דארף ערשט מײַן זײַן, ווי עס רעדט זיך, באשײַנען, —
נאָר לאַז מיר זײ איבער —
מײַן וויי און מײַן טײַנעג,

וואָס איך האָב אין לעבן־לענג מײַנעם דערוואַרבן,
ווי די וועלט אַט דעם טױקן גלאַנץ פון פּרימאַרגן.

* * *

לאַמיר אונטערפירן א סאכאקל
(אונדזער צייט, זי פאָדערט האַרבע רייד),
וויפל רויערד האַבן מיר צעאקערט,
מיט אוועלכע קערנער זי פארזייט?

טרוקן בא דעם האַרבסט זיינען די אויגן,
אױגוסט סטױגן וואַרעמע צעשטעלט.
וואָס זשע אַיילן זיך אף דאָרעם פויגל?
ניט געפעלן זיי איז אונדזער פעלד!

1969

* * *

איך ווייס די קעלט פון אַנגעצילטע ביקסן,
די אייביקייט, וואָס קוקט פון רער ארויס.
מע האָט זי מיר געשענקט, כ'ווייס, ניט אומיסטן —
כ'זאָל זיין ניט שווער דער ערדס צעגרינטער שויס.

און ווען ס'גרייפט אָן די בלינקע פארצווייפלונג
און רינט מיט גוואלד אין אַדערן אריין, —
איך פאל אף דר'ערד
און טו מיין לעבן קייפלען
אף יעדעס גרעזלס ציטעריקן זיין.

1968

* * *

כ'האב היינט דיך צופעליק באגעגנט
(ווי צופעליק דער גוירל איז!) —
ס'האט וואַלקן־גרוי פארזאָרגט גערעגנט,
פון זון — ביז זוים — אדורכגעשפיזט.

און ניט געקאָנט האָב איך באַנעמען,
וואָס דיינע ברעמען האָט באַשווערט:
צי קאלטער בראַנד פון וואַלקן יענעם,
צי הייסער גלאַנץ פון זון אף דר'ערד...

1968

* * *

א שטאם פון א בוים איז ניט סטאם א שטאם,
וואָס עגבערט אין דר'ערד זיך מיט וואָרצלשן נאקעט,
וואָס צווייגן-בונד הוידעט אף בייגיקן נאקן
און הייבט אים צו הימלס ניט זעבארער צאם.

א שטאם פון א בוים איז ניט סטאם א שטאם...
כ'קאָן שווערן מיט לעבן מיט מיינס, אויב ס'איז נייטיק, —
ער שווארצט זיך אין וועלט ווי א דענקמאָל פון ווייטעק,
ווען ווינטער פארהאלט זיך און זומער פארזאמט...

1968

* * *

דער סאָף, ער איז נאָך ווייט — איך ווייס, איך ווייס...
בא שייטערהויפנס פלאקערדיקע צונגען
דאָס האַרץ דאָס אומרויקס — נאָך ווארטנדיק און הייס,
מיט פראַסט פון אייפער פול נאָך מיינע לונגען.

דער קאַפּ — באם סאמען הימלדיקן ראנד,
און אויגן — נאָך מיט בלענד פון בליץ פארצויגן,
און ס'ציטערט אף מײן בענטשנדיקער האנט
דורך דונער אויסגעשמידטער רעגנבויגן...

דער סאָף — איך ווייס — ער איז נאָך ווייט, נאָך ווייט...
די ערד זיך שמעלצט פון גליענדיקע קוילן,
און גרינע גרעזלעך שטארבן בא דער זייט —
דער ערשטער אש, וואָס וועט דעם פלאם פארהוילן...

1968

* * *

און איינזאמקניט איז אויך א וועזן,
ווען אויגן צוויי פארמאך איך מיד —
ווי ביז און גוטס —
און אינדערמיט
פון וועלט כ'הייב אָן די וועלט פאָרגעסן.

אַט מעק איך אָפּ מיט גוואַלד א וועג,
אַט רייס איך אָפּ פון ווינט א פאַלע —
פון דעם, וואָס קניקלט מיך פאָוואָליע
אף ערדס באַראַט — פון עק ביז עק.

צי גאַר כ'פארשליס זיך אינעם פלאַנטער
פון זשוואווע מורעשקעס און גראַז —
מיין טראַט אף זיי, וואָס איך פארלאַז,
ער ווערט מיר דעמלט גרויזאם־קאַנטיק.

מיין קאלטן דימיען איך צעהיין
און שיק ארויס א מאכנע שפיזן —
א שלאַל פון טינעס —
צום געוויסן,
וואָס איז פון גלייכגילט ניט באשיצט.

אַ, ליבע, קאַנסט די הויט מיר שינדן,
נאַר העלף מיר אַפּטרייסלען דעם שטויב

פון רויב, פון ניט פארדינטן לויב
און אויך פון קלאַעס ניט פארדינטע...

אין שאַ פון איינזאמקייט דיין מאכט
כ'גיב אָפּ זיך.

האַב ניט קיין פאריבל.
נאָר ווען די וועלט איך פאריגל —
די אויגן דינע אויך פארמאד...

1969

* * *

אוועלכע טיר כ'זאל אופפראלן,
אוועלכע טיר — פארשפארן, —
סע זאל דיין הארץ ניט קלאמערן,
ניט קימערן, ניט ארן.

אוועלכן וועג כ'זאל אויסזוכן,
אוועלכן וועג — פארמעקן, —
עס זאל קיין צאר ניט אנטאן דיר
און קיין פארדראַס ניט וועקן?

פון וועלכן כאַלעם אופוואכן,
אין וועלכן — זיך פארוועבן, —
דו זאַלסט דעם פרעמדן אַטעם־הויך
אף הויט מיינער פארגעבן?

אוועלכן ווייטעק אויסשרייען,
אין וועלכן וויי פארשווייגן, —
עס זאל דער טריבער וואַלקן־שלעפּ
דיין ליכטיקייט פארבייגיין?

מיט וועלכן דונער שעלטן זיך,
אף וועלכן, זאָג, זיך שווערן, —
דו זאַלסט, ווען איך וועל שטום ווערן,
ווי ס'טריפט מײַן בלוט — דערהערן...

1968

* * *

אין יאם פון יוגנטלעכן טרוים
אזויפיל מאָל כ׳האַב שוין פארשווומען!
אַט זעט: זײַן זאַלץ איז אף מײַן גומען,
אף האָר מײַנע — זײַן קאַלטער שוים.

כ׳האַב ניט איין מאָל אף וויסטן ברעג —
פון פלוס פארשטויסן —
זיך געפונען.
דורך זיבן הויטן זיבן זונען
מיך האָבן דאָן פון טויט געוועקט.

און פייכט געאַטעמט האָט דער זאַמד,
מײַן גרייס, מײַן ווערט אין זיך פארזויגן,
א וועלט צעשפרייט מיר פאר די אויגן —
קיין איינציק שפור פון ראנד ביז ראנד!..

און נאָר די שפעטע שטערן־שפיל
דערמאָנט האָט מיר פון ערדס א שאַטן,
פון צווייג פון טוייקן א שאַקל,
פון אויג, וואָס אין א טרער זיך הילט.

כ'האב דיך גערופן טאג ווי נאכט
מיט ראש פון יאם, מיט וויסטעס שווינגן...
א לעבן דורך — און אלץ מיר דאכט:
דו וועסט דערהערן...
ניט פארבייגיין...

1968

* * *

איך עפן טיר-און-טויער
פאר מינע ליבע געסט.
דער ערשטער קומט דער טרויער,
אין האנט — א בינטל בעז.

ער זעצט זיך ברייט אנידער
אף סאמען אויבנאָן;
„דו יאָמטעוועסט שוין ווידער,
איז נעם מיך אויך אין קאָן“.

איך גיס אים אָן א קויסע,
ער הייבט א צווייטע באלד,
און טונקל ווערט אין דרויסן,
ווי אָסיען-ציט אין וואלד.

און ווידער ציט מיך בלאַנקען
וועהן — עס ווייסט דער ר'ד! —
אין פינצטערדיקן פלאַנטער,
אין בעזיקן גערוד.

ביז טאָג צעצינדט די ליכטער,
דער אומעט מיך באגלייט...

און דו ביסט קארג און ניקטער,
גלייך ווי א טראָפן פרייד.

1969

* * *

דער זומערדיקער צויבער גייט צו ענד,
און ערשטע בלעטער בלייבן זיך אין גראָזן.
אין הימלס אופלויכט —

אופריכטיקן, ראָזן —
א קאלטער אָפּגלאַנץ אומרוק דערברענט.

און טייקעף טוט א פלאקער אוף דער טוי
און גיט א שניט די אויגן —
ביז צו טרערן,

ביז בלינדקייט.

גאַט, ווען קאַנסט מיך מאכן טויב,
איך וואָלט די טריט פון אַסיען ניט דערהערן!

1970

* * *

נו וואָס, מיין פּריינט, איך זע: דיך אלץ נאָך ווונדערט.
וואָס ענגער ווערט דער האַרבער צאָם פון שטריק,
און אַטעם קלעקט נאָר ביז דער דריטער רונדע,
דער הייב פון אַקסל — נישט אזוי געשיקט.

און ער, דער קעגנער, איז נאָך פּריש און מוטיק,
איז דיר ער צילט זיין אויסגעשולטן פּויסט,
און ס'בליקט דער ריכטער איימעדיק-קאלטבלוטטיק,
וואָס וועט פון אַט דעם אלעמען ארויס.

שוין צייט, מיין ברודער, ביזן סאַף זיין ערלעך:
די שטריק פון רינג, זיי בינדן פונקט ווי פענט.
די דריטע רונדע איז פאר אונדז געפערלעך —
דאָס האַרץ איז אָפן.
שטארק דעם קעגנערס הענט.

1970

* * *

ניט אויסבאהאלטן זיי, די יארן, —
דער כעזשבן שטימט.
די יוגנט כ'רוף — אָן וואנט פון קאַרן
זיך שלאָגט מיין שטים.

די זאנגען שאַקלען זיך ווי שפּיזן:
וואָס דארף ער דאָ?
אַט ערשט האָט אונדז אַף טויט געדראָשן
דעם פּערדס אַ טלאָ.

וואָס וויל פון פעלד דער מענטש, דער גייער
מיט שווערן טראָט,
און וואָס זיין הארץ אהינטער שלייער
מיט זיך עס טראָגט?

אַ דינע ציטעריקע זאנגען,
כ'בין אייער פּריינט.
געקומען בין איך אייך באדאנקען
פאר אַט דעם היינט,

וואָס איר האָט אזוי וויל באוואָרנט
און איינגעשטילט:
ניט אויסבאהאלטן זיי, די יארן,
דער כעזשבן שטימט.

1969

* * *

און וואָס איז וויי?

אף שאַרפּקײַט פּונעם מעסער
דיין לײב דיין לעבעדיקס זיך צווייט,
און ס'ווערט די טרער פון אויג פאַרבלענדטן גרעסער,
און עפעס איז אין דיר שוין שטאַרבן גרייט.

כ'האַב זיך אליין געשטעלט צום פּרווּוּ אזויפיל!
געווען אף יענעם ברעג און זיך געקערט צוריק,
עס האָט דאָס לעבן מיך געטוליעט ווי אן אויפל,
געציילט, ווי בא א זאַקן, מײנע טריט.

און וואָס איז וויי?
דו מײנסט, איך ווייס?

1942

* * *

די פעלדער אָט יענע מיר וועלן פארבייגיין,
די פעלדער, פארצויגן מיט הארבסטיקן שוויגן.

ניט איך האָב פארזייט זיי, ניט דו — זיי געדראַשן,
ס'האַט גרינס זיך געצונדן און נאָכדעם געלאָשן.

דער ציטער פון זאנגען שוין אָפּ, ניט געוואָרן,
א פייגלשער פעדער נאָר ליגט דאָרט פארלאָרן.

און כ'ווייס ניט, צי וועט אונטער אנדערע שטערן
דער אָנווער דעם פויגל זיין יאָמטעוו פארשטערן.

איז לאַמיר פארבייגיין די פעלדער אָט יענע, —
ס'קאָן זיין, ס'וועט דער ווינטער צו אונדז ניט גענענען.

און פעדערן לייכטע פון פויגלען פון ווייסע,
זיי וועלן פארבלייבן אין קינדערשע מייסעס.

1968

* * *

גיי פּרעג דעם שניי, ווי לאנג ער וועט זיך ווערן
דעם זוניקן אומזיניקן מישמאש...
דער שניי — דער שוויגער פּלוצעם וועט ניט ווערן,
און דו דורך שלאָף וועסט מיטאמאָל דערהערן
פּון וואסער-לויף פּון שוימיקן דעם ראש.

וועסט צו צום פּענצטער אָנזען דעם באגינען,
וואָס האָט די ערד ביז נאקעט אופּגעדעקט...
און לאנג נאָך דעם קיין רו וועסט ניט געפינען,
און ס'זועט א זאָרג דיר עגבערן דיין זינען,
אז עפעס איז געוואָרן אָפּגעמעקט.

1970

צווישן שלאָף און כאָלעם

* * *

צווישן שלאָף און כאַלעם קום צו גיין —
פון ווייטער ווייט —
מיט ניט געשטילטן אַטעם,
ווי פרייד־געשריי געמישט איז מיט געוויין
און אַפּפּערוויליקייט מיט קינדערשער כאַראַטע.

און בענטש מיך, אויב דו ווילסט,
און ווילסטו — שטראַף...
כװעל אַנעמען דיין רעכט.
כװיין גרייט צו צאָלן
פאר יעדער טרער דינער — מיט וויסטן שלאָף,
פאר יעדן טראַפּן טרייסט — מיט גוטן כאַלעם.

* * *

אינמיטן נאכט —

דער שלאָף איז שוין צעריבן
אָף מילשטיינער פון פינצטערע מאכשאָוועס,
און ביימער טונקלען זיך ווי ווייטע אָוועס, —
כ'צעהוידע אפן הארץ דעם לעצטן ריגל

און פרוו דערצייען זיך צו דיין צוקאָפּנס
מיט גיט-דערשטילטן וויי, מיט אַטעם קוים באהערשטן.
אזוי וועקט אָף די וועלט דאָס פאלן פון א טראָפּן,
ווען ס'האלט א בלאט גיט איין דעם ציטער ערשטן.

* * *

וויסן ווילסט, ווי דאָ באַגינט?
פּיכטע ראָזעווע געמעלן
אַט באַווייזן זיך און פּעלן
אָף די וואַלקנדיקע שוועלן,
אָף די זיילן פונעם ווינט.

פאַרביק ווערן מיינע אויגן,
כ'בין אליין — א שטיק קאַיאָר,
בלויקניט רינט אָף מיינע האַר, —
בלוי און גרוי אזוי זיך פאַרט
אָף א פליגל פון א פויגל.

ערשטע סאַסנע־קרוין זיך צינדט —
און ארום דאַס גרינס ווערט גרינער,
יעדער בלאט זיין דלאַניע דינע
האַלט פאַרפּרעסט: ס'זאַל גיט צערינען
באַלד דער טוי.
אזוי באַגינט.

1968

* * *

ס'טראַגט א פויגל א בלעטל אין שנאָבל.
זיי געבענטשט אין דיין שווינג, ליבער נעפעש!
זע נאָר, ס'פּיסקל אומזיסט ניט צעעפן —
ס'האַט דער ווינט הינט דעם הימל צעגראָבן.

צעפאלאַשעט די וואַלקנס אָן זינען
און צעשמיסן די צווייגן געפערלעך...
דאָס בלעטל פארדינט האַסטו ערלעך —
וועגן דעם ט'מיר דערציילט דער באַגינען.

1967

* * *

לענען

דו גייסט מיט טריט מיט דריבנע, פלייסיקע
(דער טראַט פאר דיר ווי אַנגעמאַסטן?)
דורך ערשטן פראַסט, לענגויס די אייזיקע,
אין שניי פארשפינטע, געסלעך מאַסקווער.

דו שפאנסט און טראַגסט א ווארעם וואַלקנדל
אף ראַזער רונדיקייט פון ליפן,
מיט קעלט ז'באשפריצט דיין מאנטל וואַלוועלער,
וואָס ערשט פון האַרבסט־ווינט האַט געליטן.

די האַר אין ענגן קויש פון היטעלע —
ווי ליכט לעוואַנעדיקס אין ברונעם...
אַ, וועמעס אומרו, זאַג, וועט היטן דייך
אין מענטשן־קרייז, וואָס האַרץ און רו נעמט?

אוועלכע האנט וועט דייך באוואַרענען
אף בלאַנקן אייז פון פרעמדער קינע,
דו זאַלסט ניט פאלן?
ניט פארלאָרן גיין,
אין שניי־געדריי זיך אָפגעפינען?

נאָר וואָס איז דיר מיין טריבע קלערעניש,
מיין בליק פארומערטער?
דו שמייכלסט,
פארשווינדסט אין נאכט גלייך ווי א שטערנדל —
דער וועלט פאָרויס פאר אלץ שוין מויכל...

1968

אין א שלאַפלאָזער נאכט

צווישן היינט און טאָג דעם נייעם
ליגט א טויבע נאכט.
וואַלקן זיפט זײַן ווייסן קלייען
אף דעם גרינעם סכאך.

שוואַרצע פויגלען, פריש פארשלעפערט,
וויגן זיך אף דראַט,
ווינטס צעשפרייטע בלויע פעכערס
בלאָזן דורך די שטאַט.

כישטיי אין אַט דעם פארבן־ווימל, —
אין יאנוואַר־געפּרייך —
צווישן ערד און צווישן הימל,
צווישן שפעט און פרי,

צווישן דעם, וואָס ניט געוואָרן
און וואָס קאָן נאָך זײַן.
...פאל אף ביימערישער קאַרע,
ערשטער פּלעק פון שיין!

* * *

אזא מין זאך, א קונץ אזא מין
האָט אָפּגעטאָן מיט מיר די נאכט —
דער שטערן־אויסשיט זאָל פארזאמען...
ניט דאָ געדאכט, ניט דאָ געדאכט!

איר פינצטער דויערט, דויערט, דויערט,
און בינדט אף בלינד, און פלייסיק פאָרט
מיין ליב־און־לעבן, טיר־און־טויער,
מיין הינט — און מאַרגן, טרוים — און וואָר.

און ערשט דערנאָך — זי האָט ראכמאַנעס...
מיין אומשולד נעמענדיק אין אכט,
די נאכט צעשלייערט די לעוואָנע.
ניט דאָ געדאכט, ניט דאָ געדאכט!

* * *

כ'האָב אופגעוואַכט אין מיטן פון דער נאַכט,
גלייך עמעצער וואָלט מיך באַם אַקסל נעמען:
שטיי אָף, דו קאַנסט די ליכטיקייט פאַרשעמען,
זע, וואָס דער פּרילינג האָט דאָ אויסגעטראַכט!

א וואָרף —

און כ'שטיי שוין באַ דער בלויער שויב,
אין שטערנדיקער שפּיל דאָס גרינס זיך צאַפּלט,
אזאַ מיין אומבאהאַלפּנס און פאַרגלויבטס,
אז קוים דעם אַטעם קאַן איך איבערכאַפּן.

און מיטאַמאַל אַ ווייטער דונער קראַכט,
אין קרוין פון שאַרפע סאַרפענדיקע בליצן...

אויך דיך מיין האַרץ האָט איינמאַל אויסגעטראַכט —
אַ גאַנצן לעבן כ'קאַן דיך ניט באַשיצן...

1969

* * *

ס'איז אלץ אין אַװנט־בלוי פארוונקען —
ווי סטויגן, ביימער זעען אויס,
און שטערן, אייליקע ווי פונקען,
פון וואַלקן פיקן זיך ארויס.

א גרוס דיר, נאכט, בא מיין צוקאַפנס
איך פיל דיין אויסגערוטע קעלט.
דער שלאָף — נאָך ווייט.
צוויי הייסע טראַפנס
איצט ווארעמען די גרויסע וועלט.

* * *

א רעגן פויקט אין שויב. א נייער טאָג
זיך גליטשט איבער די נאסע דעכער.
איעדעס צווייגעלע האָט זיך צעפעכערט,
און יעדער בוים, פונקט ווי א גרינער בעכער,
זיך ציט, א גיריקער, צום וואסער־שלאָג.

נאָר דו, ווייזט אויס, דו האלטסט אין מיטן שלאָף
(אהינטער וויצעס ליגט די שיין פארשלאָסן).
דעם כאַלעם זאָלסט דערציען ביזן סאָף —
א ליכטיקן —
פון אלעף און ביז טאָף...
אניט וואַלט ער, דער רעגן, ניט געגאָסן.

* * *

ס'האט אומרו ווידער מיד באזוכט,
מיט פלאם פארשאַטנט מיר דאָס פאַנעם,
פון ברויט און וויין מיינעם פארוכט, —
און ניט געשטילט דעם דאַרשט, אפאַנעם, —

ארויס אין אַסיענדיקער נאכט,
אין אַנהייב ווינטערדיקן דרויסן —
פון צייטנבייט א טעל געמאכט,
ווי ער נאַר דאָס געווען וואָלט אויסן.

* * *

— זע: א טויעלע זיך זיפט
אף א בלאט, ווי אף א דלאַניע —
ווי א ליכטיקע דערמאָנונג,
ווי א בלוט־שטויס אונטער ריפּ.

זאַגסט: עס פינצטערט נאָך די וועלט,
קאַנסט ניט אופפראַלן די וויעס,
צודערצו, דו ווייסט ניט, ווי איז
מיר ניט נימעס אָט די שטעל:

וועקן אָן א מינדסטן זין,
ווי עס פירט זיך ניט בא מענטשן...
— זע: עס נידערט, ווי א בענטשונג,
אף די טויען דער באגין.

* * *

די זון האָט זיך צעצונדן פרי,
אף שניי א בליאסק פארלאָרן,
אין שויב געטאָן א שעמעריר —
און טייקעף ניט געוואָרן.

און ווידער גרויקניט האָט פארוועבט
דעם שניי,

די שויב — פארשאַטנט,
נאָר סייווי האָט די זון געלעבט
און הייס און הויך געאַטעמט.

איך האָב פאר איר דעם קאַפ פארנויגט,
ארויס אין שטאַטס געווימל.
ניט נאכט, ניט טאָג,
און אויג־אָף־אויג
די ערד רעדט מיטן הימל.

אינהאלט

זײַט
 5 „א, מענטשהײַט, כ׳האָב דיך ליב פארטרויט און שטום...“

אין א גוטער שאַ

9 באַנאַכט
10 אָנהײב אַטאַקע
11 ווען יוגנט גײט אין שלאכט
12 מיר זײַנען געגאַנגען
14 רידנאַ אוקראַינאַ
16 פאַרבייגענדיק
17 מיר וועלן זיך קערן
18 אפן שנייקן פעלד
21 א נאַכט באם דניעפער
23 צוואנציק יאָר
25 אכט מעסלעס
27 אומשטערבלעכקײַט
29 מיר האָבן געשוואָרן
30 דער בעכער איז פול ווי אן אויג
31 דעם פריינט פון געטאַ
33 צוריק אהיים
34 די מאמע זאָגט
35 און ס׳ענטפערט דער זון
36 דאָס פערד
37 דיכטונג
38 „ווי ביסטו געוועזן, פּאַעזיע...“
39 „כ׳האָב קײנמאַל נישט געוואָסט, וואָס רױ באַטײַט...“

- 40 „א פרי אזא...“
- 41 „און וואָס דיין לעבן איז...“
- 42 „די וועלט — אין מאָרגן־קעלט...“
- 43 „ס'גייט אלץ צו ענד — די נאכט, דער מאָרגן...“
- 44 „דער ראש פון שטאַט — אלץ ווייטער, שטומער...“
- 45 „ניט שרעק זיך פארן פראָסט...“
- 46 „כ'דערמאָן דיך אלץ אָפּטער און שאַרפּער...“
- 47 „פאַרגעסנדיגט איז אויך א ווונדער...“
- 48 טריפטיך
- 50 מיין טאַכטער טאַמאַרן
- 51 „זי ערלעך ביזן סאָף, זי ערלעך...“
- 52 „מעגלעך, דיר — מער קיינעם — נייטיק איז מיין ליד...“

פ א ר ו ו נ ד ע ר ו נ ג

- 55 „נאָך אלץ די ריע ניט געזעטיקט...“
- 56 „פאר אייך פאר אלעמען אן ענטפער כ'האלט...“
- 57 „די נאכט, זי זאָגט דעם טאָג ניט אויס...“
- 58 „דיין שנייער מיט טווע אווז איז, אווז איז...“
- 59 „א שניי (אזא מיין אומדערווארטער?)...“
- 60 „איך וועל קומען צו דיר אומגעריכט, ניט גערופן...“
- 61 „ניט מיינער איז געווען דיין פּרילינג...“
- 62 „איך וועל דיר ניט אַנטאָן קיין שאַדן...“
- 63 „אַמאָל, אַמאָל האָבן מילן געמאַלט...“
- 64 „אווז וועט טרעפן מיך דער שאַדן...“
- 65 „איך טרעט דיר אָפּ די שטילקייט...“
- 66 „מיט יעדן טאָג איך טראכט אלץ מער...“
- 68 „ניט פאַרגעסן כ'וועל ביזן סאָף פון לעבן...“
- 69 „א זוניקער טאַג...“
- 70 „א יונג מיט דלאַניעס פון א גיבער...“
- 71 „און ווידער קומען אפן זיגען ווערטער...“
- 72 „מיר זייגען שוין ניט יונג...“

- 73 „און ווידער האָט דער וואלד מיך אָפגעפרישט...“
- 74 „מיט יעדן טאָג ווערט ליבער מיר דאָס גרינס...“
- 75 „אן עפל פאלט אין סאמע שקיע־ברען...“
- 76 „ווי קומט צו אונדז די קעלט, פונוואנען...“
- 77 „ס'איז צווישן יונג און אלט ניטאָ קיין צייכן...“
- 78 „די שטילקייט וועט געהערן דיר און מיר...“
- 79 „און רופן דיר וועל איך, און זאָגן איך וועל דיר...“
- 80 „און ערגעץ וווּ זיי טרעפן זיך, די ווינטן...“
- 81 „טזיערע מנינע, אין ליבע זיך שווערן...“
- 82 „איעדער מיין דינער, איעדער ווונק...“
- 83 „איר האָט געזען א בוים אין פייער?...“
- 84 „פארשניטן ביזן הינט האָט יענער ווייטעק...“
- 85 „דער רעגן רוישט הינט העפקערדיק, פארשייט...“
- 86 „א זאמדיקער וועג צווישן שפיויקע גראָזן...“
- 87 „מיר וועלן גיט ווערן — ווער פריער, ווער שפעטער...“
- 88 „כ'פארנייג דעם קאָפּ פאר יעדן טאָג אדורכגעלעבטן...“
- 89 „אמאָל מיר האָט זיך אויך געדאכט...“
- 90 „דערמאָנונגען אלטע!..“
- 91 „פארוואָס אין וואלד אן אָפהילך דויערט לאנג?...“
- 92 „נאָכאמאָל וועגן דאָן־קיאָטן“
- 94 „ביז דער לעוואָנע א מעהאלעך...“
- 95 „אַט ערשט געוועזן האַרבסט...“
- 96 „די ראַבינע איר קאלטן פייער היט...“

ש ט י ל ע ו ו ע ר ט ע ר

- 99 „מיר ווילט זיך שטענדיק: אלץ זאָל גיין קעשורע...“
- 100 „די ערשטע שורע טאָמיד קומט אָן שווער...“
- 101 „אַט יענע — די שטומע, די שטילע...“
- 102 „פון פאָרנט, פון הינטן, פון אלע פיר זייטן...“
- 103 „אַט אזוי — און גיט אנדערש...“
- 104 „און כאָטש ס'איז שווער דער מורעשקע א שטרוי...“

105 „כ'האב פינקטלעך אָפּגעוויגן...“
 106 „דער פרי אין גלאַק פון שטילקייט שלאָגט...“
 108 „די ביימער, פונקט ווי זינדיקע מאלאַכים...“
 109 „שטיי אָף: די וועלט האָט זיך געביטן...“
 110 „דיר געפעלט צי ניט געפעלט...“
 111 „שענק מיר א בלאט פון יענעם בוים...“
 112 „כ'באָריס דיך מיט פּרילינג...“
 114 „צו די אומשטערבלעכע כ'וועל ניט געהערן...“
 115 „איך עלטער זיך — כ'האָב טינעס צו דער וועלט...“
 116 „איך וועל דיר אויסזאָגן דעם עמעס...“
 117 „איך וואָלט געקאָנט ניט אויסמַיַדן דעם ווייטעק...“
 118 „דערצייל מיר וועגן זיך, דערצייל מיר...“
 119 „כ'האָב זיך געלערנט פּראָטקייט בא דער ערד...“
 120 „מיר ווערן נעענטער צו יענער שוועל...“
 121 „פאראן אזעלכע טונקעלע פרימאַרגנס...“
 122 „די וועלט, זי האָט דערלאָזט א טאַעס...“
 123 „אזא מיין פרי א לופטיקער...“
 124 „און ווילסט: כ'וועל באַרגן דיר דעם מאַרגן...“
 125 „פאראנען ווערטער, וועלכע פרווון...“
 127 „א פרוי דערנענטערט זיך...“
 128 „איך שטיי דעם קאָפּ פאריסן...“
 130 „כ'וועל דיר אומקערן אלץ: דינע קלאַעס און בראַכעס...“
 131 „פאַנעם־על־פאַנעם מיט דיר...“
 132 „איך בין אזא, ווי אלע...“
 133 רעגנבויען
 134 „איך קאָן דיר גאַרנישט ניט פארגעבן...“
 135 „ס'האָט זון מיט רעגן זיך באגעגנט...“
 136 טרישאפט
 137 „איך גלייב אין אייביקייט פון גוטסקייט...“
 138 „איך גיי און פּרעג ניט אָן דעם וועג...“
 139 אַוונט
 140 דערנענטערונג

141	ס'וועט בלייבן אָט אזוי
142	אייביקײַט
143	אָסיען
144	צי ווייסט דאָס האַרץ

א י י ן ש פ ע ט ע ר ה א ר ב ס ט

147	„אָ, גאָט, וואָס קאָן איך נאָך...“
148	„דער יאם, איך שווער, איז קינדעריש פארטאָן...“
149	„ווי קאָן איך רויק זײַן, ווען ס'קראכט דער יאם...“
150	א האַרבסטיקע ליד
151	„ביז סאמען ראנד פון האַרזאָנט...“
152	„מײַן שאַ איז אויסגעצײלט און אָפּגעווייגן...“
153	„עס הייבט זיך אָן א נײַער קאָן...“
154	„וואָס זײַן וועט שפּעטער — מאַרגן אָדער הײַנט...“
155	„א רעגן שיסט מיט מאַרגנדיקן טוי...“
156	„אָ יאָמאָס־גאָס, אָ יאָמאָס־גאָס!...“
158	„כ'וועל אָפּטרעטן דער צײַט מײַן וואָפּן...“
159	„מײַן שוואַכקײַט איז ניט אונטערטעניק...“
160	„פרעג מיך עפעס לײַכטערס...“
161	„איך קוק אין דײַנע אויגן ערנסטע...“
162	„אין טיפּסטער טיף פון דײַן נעשאַמע...“
163	„מיט יעטווידן צאפּל, מיט יעטווידן ראָד־דריי...“
165	„פאראן, מע זאָגט מיר, א ניטגוטער...“
166	„און ווידעראמאָל איך באַדאנק אײַך...“
167	„ווי ביסטו אצינדער, אין קאנטן אין וועלכע...“
168	„און אינדערמעסן, וואָס זאָל עס הייסן...“
169	„דו ביסט צעווישן אונדז — א ווילדער זאָמען...“
170	א וויגליד מאריאנען
171	„איך בעט: ניט לײַגט אָף זײַ קײַן אכט...“
172	יאן ספאָרעס אַנדענק
174	„און ווידער קרײַט א האַז...“

- 176 „ס'דערנענטערט זיך די שאַ פון אונטערשטן סאכאקל...“
- 177 „פארוואָס דארף איך זיך אויספּינען פאר זיי...“
- 178 „וואָס בלייבן וועט נאָך מיר...“
- 179 „אלץ קארגער ווערט מיין פרייד — פון טאָג צו טאָג...“
- 180 „א געלער בלאט בארירט מיין אקסל קוים...“
- 181 „זיי מאסקים! לאַמיר גיין אין א געוועט...“
- 182 „עס ענדיקט זיך דאָס בייגעלע פאפיר...“
- 183 „דאָס פּייער לעבט אין אָפּגעקילטן אש...“
- 184 „איך כידעש זיך...“
- 185 „דער הימל האָט היינט זיך געצונדן געהיים...“
- 186 „א נייע נאכט, א לופטיקע, א יונגע...“
- 187 „א מאַדנע זאך...“
- 188 „און נאָך א טאָג...“
- 189 „כ'האָב וועגן דיר געטראכט, כעמינגועי...“
- 190 א גרוי לידעלע
- 191 „ווי יונג מיר זיינען דאן געווען, ווי נאריש...“
- 193 „איך שפיר: די צייט אונדז האָט שוין אָפּגעשיידט...“
- 194 „איך ווייס: פאראנען בעסערע פון דיר...“
- 195 „א, שפעטער הארבסט...“
- 196 „דו האָסט דאָס רעכט...“
- 197 „איר, די געקומענע פון קריג...“
- 198 „דער זומער טראַגט זיך אָפּ מיט האק־און־פאק...“
- 200 „א שפור פון א כוואליע איך זע אפן זאמד...“
- 201 א וויסער כאַלעם
- 202 „פון קינדעייט אָן כ'האָב מוירע פאר א ווינט...“
- 203 „ווען ס'הארץ דינסט שטומט, אף וועמען זיך פארופן...“
- 204 „א, איבערזעצער מינע, גוטע ברידער...“
- 205 „פאר אייך כ'בין אָפּן...“
- 206 „מיר האָט געדוכט זיך...“
- 207 „איך זוך פארשטענדעניש מיט זיך אליין...“
- 208 „בא מיר קאָנט איר פויעלן אזוינס און אזעלעכס...“
- 209 „ניט ערגער זיך, טייערע...“

- 210 „איך גלייב, אז איך וועל אויסהאלטן דעם פרווה...“
- 211 „א נײער באנד פון מײנע נייע לידער...“
- 212 „די לעצטע טעג פון אָט דעם האַרבסט דעם שפּעטן...“
- 213 „א גאַנצע נאַכט האָט שווער גערודערט...“
- 215 „אין דינע וויסלען זינקט די זון...“
- 216 „כ׳בין ניט געווען דערנאָך אין דערפּל שאַמקע...“
- 217 „ווי דין איז ער, דער פּאָדעם פון מיין טרוים...“
- 218 „אין טאָג אין מײנעם היינטיקן, באַרוטן...“
- 219 „דו לאָזט זיך ניט פאַרגעסן, ביסט גערעכט...“
- 221 „כ׳ווער עלטער אַף אַ האַרבסט, ווי אָט דער בוים...“
- 222 „איך גרייט זיך שוין צו זאָגן „זײט געוונטו“...“
- 223 „איז לאַמיר פּײערן מיין אַפּשייד...“
- 224 „עס ענדיקט זיך מיין האַרבסט געבענטשטער...“

ביזן לעצטן שוויגן

- 227 „ווארט צו א וויילע — אײל ניט, טאָג!...“
- 228 „איך האָב פון לעבן ווייניק וואָס געפּאָדערט...“
- 229 „אַ, מענטשן, זײט גליקלעך, ניט ווייסט פון קיין ליד...“
- 230 „אַלץ וועט אדורך. ניט בלייבן וועט קיין שפור...“
- 231 „ס׳איז דען אן אוולע, וואָס אין מײנע יאָר...“
- 232 „איך שרייב מיר נייע שורעלעך, איך שרייב...“
- 233 „איר האָט געזען אַ שאַטן פון אַ גראַז?...“
- 234 „דער שוואַרצער פויגל ווייסט ניט פון קיין רו...“
- 235 „און אַפּט, ווען מיין פּאַרדראָס ווערט באַלעבאַס...“
- 236 „אַ העפּטל מיט אן אופּשריפּט „נייע לידער“...“
- 237 „ניט מיין: זיי קומען גרינג, די לידער...“
- 238 „אַמאָל איך פרעג באַ זיך אליין...“
- 239 „ער רעדט היינט האַרב, דער שוואַרצער יאַם...“
- 240 „נו, נעם און שטעל אים שוין אוועק, דעם פונקט...“
- 241 „וויפּל איז דער שיר צו שרייבן שירים...“
- 242 „פאַר וועמען זאָל איך אויסריידן זיך היינט...“

- 243 „פאר אייך ווי קאָן איך זיך דערלויבן...“
- 244 „כ׳האָב אלץ פארשריבן — שוואַרץ אף ווייס...“
- 245 „איז טאָך גענומען, וועמען דארף עס אַרן...“
- 246 „לאַמיר אָנטראַכטן פריילעכע שורעס...“
- 247 „וואָס האָבן פאר א זין די ווערטער...“
- 248 „עס וועט מיין אוועקגיין ניט אַנטאָן קיין שאַדן...“
- 249 „זע: קינדער שפילן זיך אין הויף דערנעבן...“
- 250 „און נאָך איין ליד, אף היינט — דאָס לעצטע...“
- 251 „דו זאָגסט: איך בין אף ווערטער קאַרג...“
- 252 „איך גלייב: איר וועט פארשטיין מיך רעכט...“

ה ו י כ ע ש י ט ע ר ס

- 255 „דאָס בעסטע, וואָס איך האָב, ניט מיר געהערט...“
- 256 „ניט אייל זיך, פריינט מיינער, — דער וועג איז קורץ...“
- 257 „ניט אלץ, וואָס איז געווען, מע רופט „אַמאָל“...“
- 258 „אַ, לעבן מיינס, ביסט מיר געגעבן...“
- 259 „כ׳הייב אָן דעם צאר פון לעבן צו געניסן...“
- 260 „ניט כוויזעק איבער מיר, מיין פריינט, נאָך אלע זאַכן...“
- 261 „וואָס האָסט זיך אָפגעשטעלט אינמיטן וועלט...“
- 262 „כ׳האָב אָפגעלייגט די זאַרג אף מאַרגן...“
- 263 „אַזא געוויסער אומגעריכטער!...“
- 264 „דער איז א גוואר, ווער ס׳איז געדולדיק...“
- 265 „היינט זיינען אומרויך די ביימער...“
- 266 „מיך שרעקט ניט אַפ דער גענעם...“
- 267 „יא, גאַרנישט וועט ניט גיין פארלאָרן...“
- 268 „עפן זיך, עפן זיך, וועלט...“
- 269 „ס׳איז אלץ נאָך ניט געשטילט דער האס...“
- 270 „איך האָב מיך פון דער צייט ניט אָפגעטיילט...“
- 271 „די הענער קרייען ווי אף אן אסיפע...“
- 272 „אַ ווינט א וואַגלער קערט מיר אום דאָס קאַל...“
- 273 „עס שיקט דיר היינט א גרוס, מיינ ליבער פריינט...“

- 274 „איך, טייערע, כ'האָב קיינמאָל ניט פארגעסן...“
- 275 „ווען כ'בין בעקויעך מיט מיין האַרץ פאַרשטעלן...“
- 276 „פון אויצרעס מנינע פעלט שוין מיר א סאך...“
- 277 „איך האָב געדאַרפט אייך זאָגן אומבאדינגט...“
- 278 „מע רעדט, ס'טרעט אָפּ א יאם פון ברעג...“
- 279 „ווי איז זי, יענע דרייסטע זעגלשיף...“
- 280 „א טרייסט... ווער ווייסט, וואָס הייסט א טרייסט?...“
- 281 „נאָך יאָרן אויפיל איך נעם ניט אין זינען...“
- 282 „די וועלט איז אופגעלייגט צו הערן גוטס...“
- 283 „דער ערשטער שניי בין ערד נאָך ניט דערלאנגט...“
- 284 „איך ווייס, אז ערגעץ, הינטער בלויזע בערג...“
- 285 „אריבער אלץ, וואָס קרום און לאָם איז...“
- 286 „ניט אָפּשטעלן די צייט, ניט צושטעלן קיין לייטער...“
- 287 „זיין אַנקום פּייערט דער באגינען...“
- 288 „ס'איז נאָך ניטאָ פון דעם קיין זייכער...“
- 289 „דאָס ערשטע גראָו, שוין אָפּגעשניטן, ס'ליגט...“
- 290 „הער צו זיך צו דעם גאַנג פון ווינט...“
- 291 „א דולער ווינט האָט גאָר די וועלט צעשויערט...“
- 292 „איעדעס גרענול שמעקט אין סטעפ פארטרויט...“

ב ר י י ש י ס

- 295 „זי אוי גוט: צווישן אלערליי זאָרגן...“
- 296 „דער טאָג — איך ווייס — ער וועט זיך ענדיקן...“
- 297 „די וואַלקנס ציען זיך, ווהיין?..“
- 298 „איך בין, ווייזט אויסעט, צופיל גלייביק...“
- 299 „איך ווייטער ווייט, וואָס הייסט דערמאָנונג...“
- 300 „דעם וואלד נאָך אלץ ניטאָ קיין גלייכז...“
- 301 „פארגעסענער ניגן...“
- 302 „אווי זיך נעמט דער וועג קיין רייסן...“
- 303 „זיך אויסגעטאָן פון זאָרגן...“
- 304 „ס'האָט ווידער מיך פאַרפירט אין קאַנט פון אָוועס...“

- 305 „אמאל אין יינגלשער העפקיירעס...“
- 306 „כאפט דעם גאנעו, כאפט דעם גאנעו...“
- 308 „דער דאָרשט איז ניט געשטילט...“
- 309 „ס'וועט גארנישט ניט ווערן פארפאלן...“
- 310 „אמאל, איר הערט, געווען כ'בין זאָרגלאָז...“
- 311 „דער מיי, דער פּרילינג־ערשטלינג, איז ניטאָ מער...“
- 312 „כ'האָב לאנג שוין ניט געהערט קיין זאנגען־שאַך...“
- 313 „ס'האָט מיך פארוויגט, א גרויען אויפל...“
- 314 „אזוי האָב איך זיך פאָרגעשטעלט...“
- 315 „שוואַרצע קארשן רייסן מיר...“
- 316 „די זעלבע זוניקניט, די זעלבע לינדקניט...“
- 317 „א ווייטער אויסגעשריי אין וואלד...“
- 318 „שוין צייט צו ווערן שטרענג און איינגעהאלטן...“
- 319 „פארגאנגענע צייטן, געדראָשענע זאנגען...“
- 320 „איר האָט געהערט אין וואלד א רוף?..“
- 321 „א טראָפן ציטערט אף דער שויב...“
- 322 „אריבער ווייסע פעלדער פון די סטרעכעס...“

און ווידעראמאל

- 325 „און ווידעראמאל הייב איך אָן מיין געזאנג...“
- 326 „דער וואלד, ער גייט מיר נאָך מיט שאַך פון קליאַנען...“
- 327 „איך זע דעם פּרילינג — שוואַרץ אף ווייס...“
- 328 „און נאָך א פּרילינג לייגט זיך אף מיין פלייצע...“
- 329 „כ'וועל אויסהאלטן דעם פרוו...“
- 330 „אזא מין לאנגע נאכט, מיין גאָט...“
- 331 „כ'האָב אָפגעוויגטערט נאָך א יאָר...“
- 332 „ס'איז אלץ נאָך רו און אלץ פארבאָרגן...“
- 333 „עס טרעפט: איך קאָן ניט אופרייסן דאָס שווינגן...“
- 334 אָוונט
- 335 „די ביימער טונקען אָפ אין אָוונט־בלוי...“
- 336 „ער שטייט פארכושט, מיט שאַרפער שיין געשייערט...“

- 338 „כ'האב קיינמאל ניט געפרוויט די טעג די ערדישע...”
 339 „איך קאן איך באווייזן אזוינס און אזעלכס...”
 340 „אט גייט איר דורך פאר מינע אויגן ווידער...”

יונגער וואנדער

- 343 „כ'וועל איבערלאזן דיר מיין ליבשאפט שטילע...”
 344 „אריבער פערציק...”
 345 „דיין הויט האט מיר פארשמעקט מיט שנייגערן...”
 346 „ניט אפצווענדן זיך פון דיר, ניט אפצוקערן...”
 347 „די נאכט האט אפגעוונדערט מיך פון דיר...”
 348 „וואס נאך, וואס נאך אין אויסגעמיש אין שטרענגן...”
 349 „צי ווייסטו דען, וואס אנווער הייסט...”
 350 „א וואלקן־פלעק אף הימלס צודעק...”
 351 „עס טרעפן זיך טעג, ווען אלץ גייט קאפויר, אומבאגריפן...”
 352 „וואס טוסטו איצטער, אין אזא מין שא...”
 353 „דו קאנסט פארשטעלן זיך אין וואס דו ווילסט...”
 354 „אלץ שווערער ווערט די לאסט פון ווארטן...”
 355 „דו זאגסט: איך האב זי אויסגעשעפט, די ליבע...”
 356 „פון דינע הענט פון דינע לופטיקע...”
 357 „כ'האב איך ניט אפגעהערט צו ליבן...”
 358 „בלינדע, פארליבטע, מיר זוכן א וועג...”
 359 „די וועלט מ'דארף דורכגיין — דיר אף צו געפינען...”
 360 „דו ביסט אן אנדערע, איך ווייס — אן אנדערע...”
 361 „ווילסט וויסן דעם סאף פון דער מיסעז?”
 362 „טייערע מינע, איך שווער דיר באם ליד...”
 363 „אט דארט אין יאם, אין אויסגעמיש פון ווייטן...”
 364 „עס האבן מיך די בערג פארקלעמט...”
 365 „דו ענטפער מיר, ווי ווייסער טאג טוט ענטפערן...”
 366 „און ס'הייבט זיך אן א נייער קאן...”
 367 „די הייסע קיילן פון דער זון פארשארט...”
 368 „אומזיסט געווארט א טאג א לאנגן...”

- 369 „כ'האָב זיך באם אומרו נאָכגעפרעגט...“
- 370 „די טאָג־שיין זיך צעפליסט ניט זיכער...“
- 371 „איך נעם אף זיך א גרויזאמע אכרייעס...“
- 372 „איין וועלכע דיך קליידער ניט קליידן...“
- 373 „איך שווער דיר מיט זוניקן פלאטערן...“
- 374 „איך רייד צו דיר, איך טיינע...“
- 375 „די ווייט, זי קלינגט, ווי א באקאנטער ניגן...“
- 376 „דער בליץ, וואָס בלענדט פון אונטער ברעם...“
- 377 „וואָס בענקשאפט הייסט...“
- 378 „זי וואקסט, זי וואקסט, די ליבע יענע...“
- 379 „זאָג מיר נאָך די ווערטער...“
- 380 „דו האַסט מיר אַנגעבאַטן רו— א שיינעם דאנק...“
- 381 „ווען כ'קריג צו אַינער האַרץ א רענטגען...“
- 382 אף שטשיפאטשאַוס אַוונט
- 384 „איך וויל, זאָלסט לוסטיק זיין, אפילע...“
- 385 „די ווונד נאָך אלץ זיך ניט פארצויגן...“
- 386 „וואָס ווייס איך וועגן דיר...“
- 387 „צי האָב איך טיינעס צו דער וועלט?...“
- 388 „מיט יעדן טאָג דו ווערסט אלץ ווייטער...“
- 389 „צי האָט אומענדלעכקייט א זינען...“
- 390 „ניין, כ'וועל דיך מיט דער זון ניט גלייכן...“
- 391 „צום אלעם ערשטן וועל איך נעמען...“
- 392 „ס'איז אונדזער בונד נאָך ניט פארצייכנט...“
- 393 „איך ווייס ניט, ווער איז יינגער...“
- 394 „ווען ס'וועט זיך אלץ פארענדיקן...“
- 395 „איך זוך נאָך אלץ דעם שענסטן פערל...“
- 396 א סענטימענטאל לידעלע
- 397 „מיר זינען אלט— ניט יינגער פון דער וועלט...“
- 398 „כ'וועל אַיך פארבעטן אף א סודע...“
- 399 „א וויילע נאָך פארבלייב מיט מיר...“
- 400 „זיי אַפּן־אויגיק, אַפּנהאַרציק...“
- 401 „פאראן א סאך געהיימע וועגן...“

- 402 „כ'וואַלט וועלן וויסן, וואָס מיר שטייט נאָך פאַר...“
- 403 „פון דיר און ביז מיר — העלף מיר, גאָט! — א מעהאלעך...“
- 404 „פאָרגעדענק, מיין ליבע, פאָרגעדענק...“
- 405 „דאָס איז געווען דיין לעצטער אָפּפאַר...“
- 406 „און פרוּוו איך שפירן דיין אוועקגיין...“
- 407 „ווער גלייבט עס ניט אין גוטע ניסן?...“
- 408 „ס'האָט ווידער א דערמאָנונג מיך געפאָנגען...“
- 409 „ליבע מיניע, דו דערמאָן מיך אָפּטערוי...“
- 410 „און שווער וועט זיין מיט דיר די שייִדונג...“
- 411 „און ווידער בין איך אָפּגעזונדערט...“
- 412 „און מאָרגן אין מאָרגן...“
- 413 „און ווידער צווישן אונדז א לאַנד — די ברייט...“
- 414 „איך ווענד זיך צו דיר מיט א הייליקער באַכע...“
- 415 „אן אָפּגעזונדערטער פון דיר...“
- 416 „ניט איבעריקס די צייט האָט מיך געצערטלט...“
- 417 „כ'האָב דיך דערזען אמאָל אין ווייטן כאַלעם...“
- 418 „איך וואַלט א סאך, כ'וואַלט אלצדינג אָפּגעגעבן...“
- 419 „אין דיניע אויגן זינקט דער אָונט־פלאַם...“
- 420 „דיר ענטפערן — איז ווי א שאַדן אַנטאָן...“

זומערדיקע קעלט

- 423 „די זומערדיקע קעלט, זי טוט מיך שרעקן...“
- 424 „ס'איז, דוכט זיך, זומערדיק און דאָך ניט זומערדיק...“
- 425 „פונדוואַנען פליסטו, וואסער, און ווהיין...“
- 426 „דאָס ערשטע גראָז שוין אָפּגעזומערט...“
- 427 „אין פולן ברען פון זומער־פריי...“
- 428 „אזויפיל אָנהייבן מיין לעבן...“
- 429 „ניט וועק מיך אוף פון שווערן שלאָף...“
- 430 „א מוירע א נייע — א מוירע פון אָנווער...“
- 432 „לאַמיר אונטערפירן א סאכאקל...“
- 433 „איך ווייס די קעלט פון אָנגעצילטע ביקסן...“

- 434 „כ'האָב היינט דיך צופעליק באגעגנט...“
- 435 „א שטאם פון א בוים איז ניט סטאם א שטאם...“
- 436 „דער סאָף, ער איז נאָך ווייט — איך ווייס, איך ווייס...“
- 437 „און איינזאמקייט איז אויך א וועזן...“
- 439 „אוועלכע טיר כ'זאָל אופפראלן...“
- 440 „אין יאם פון יוגנטלעכן טרוים...“
- 442 „איך עפן טיר־און־טויער...“
- 443 „דער זומערדיקער צויבער גייט צו ענד...“
- 444 „גו וואָס, מיין פריינט, איך זע: דיך אלץ נאָך ווונדערט...“
- 445 „ניט אויסבאהאלטן זיי, די יאָרן...“
- 446 „און וואָס איז ווייז...“
- 447 „די פעלדער אָט יענע מיר וועלן פארבייגיין...“
- 448 „גיי פּרעג דעם שניי, ווי לאנג ער וועט זיך ווערן...“

צווישן שלאָף און כאַלעם

- 451 „צווישן שלאָף און כאַלעם קום צו גיין...“
- 452 „אינמיטן נאכט...“
- 453 „וויסן ווילסט, ווי דאָ באגינט...“
- 454 „ס'טראָגט א פּיגל א בלעטל אין שנאָבל...“
- 455 „דו גייסט מיט טריט מיט דריבנע פליסיקע...“
- 457 „אין א שלאָפלאָזער נאכט“
- 458 „אזא מין זאך, א קונץ אזא מין...“
- 459 „כ'האָב אופגעוואכט אין מיטן פון דער נאכט...“
- 460 „ס'איז אלץ אין אָונט־בלוי פארזונקען...“
- 461 „א רעגן פויקט אין שויב. א נייער טאָג...“
- 462 „ס'האָט אומרו ווידער מיך באזוכט...“
- 463 „— זע: א טויעלע זיך זיפט...“
- 464 „די זון האָט זיך צעצונדן פרי...“

Борисов Исаак Борисович

У КОСТРА ЛЕТ

(На еврейском языке)

М., «Советский писатель» 1974, 480 стр. План выпуска 1974 г. № 256. Художник *Т. И. Борисова*. Редактор *А. Б. Гонтарь*. Худож. редактор *Е. Ф. Капустин*. Техн. редактор *Р. Я. Соколова*. Корректор *А. Б. Стрельник*. Сдано в набор 21/IX 1973 г. Подписано к печати 8/II 1974 г. Бумага 70×108¹/₃₂. № 1. Печ. л. 15(21). Уч.-изд. л. 9,09. Тираж 800 экз. Заказ 738. Цена 1 руб. 18 коп. Издательство «Советский писатель» Москва К-9, Б. Гнездяниковский пер. 10. Ордена Трудового Красного Знамени Московская типография № 7 «Искра революции» «Союзполиграфпрома» при Государственном Комитете Совета Министров СССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли. Москва, Г-19, пер. Аксакова, 13.

С(Евр)2
Б 82

№

743-301 256-74
083(02)-74